

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MUHASEBE VE FİNANSAL YÖNETİM ANABİLİM DALI

HALKA AÇIK SPOR ŞİRKETLERİNİN MUHASEBE UYGULAMALARININ
TMS/TFRS VE VUK'A GÖRE İNCELENMESİ

Muhammet KAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KIYMIK
JÜRİ ÜYESİ: Doç. Dr. Vesile ÖMÜRBEK
JÜRİ ÜYESİ: Dr. Öğr. Üyesi Ferhat BİTLİSLİ

BURDUR-2018

**MAKÜ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 04/06/2018 tarih ve 2018/15 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 27/06/2018 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Muhammet Kaya'nın "HALKA AÇIK SPOR ŞİRKETLERİNİN MUHASEBE UYGULAMALARININ TMS/TFRS ve VUK'A GÖRE İNCELENMESİ" konulu tez çalışması Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE

(TEZ DANIŞMANI) : Dr. Öğr. Üyesi Hakkı Kıymık

ÜYE

: Doç. Dr. Vesile Ömürbek

ÜYE

: Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Bitlisli

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
sayılı kararı.

tarih ve

İMZA/MÜHÜR

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK BEYANI

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Halka Açık Spor Şirketlerinin Muhasebe Uygulamalarının TMS/TFRS ve VUK’a Göre İncelenmesi” adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Muhammet Kaya

27/06/2018

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın fikir, planlama ve yürütme aşamalarının hayata geçirilmesinde, değerli bilgilerini her daim bizlerle paylaşan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemi asla unutmayacağım, değerli vaktini ve sabrını benden hiç esirgemeyen danışmanım ve Sayın Hocam Dr. Öğr. Üyesi Hakkı Kıymık'a ve bu süreçte yardımlarından dolayı Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Bitlisli'ye,

Son olarak, çalışma süresince zorlukları benimle göğüsleyen, hayatımın her evresinde bana destek olan annem ve babama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Muhammet KAYA

Burdur, 2018

(Kaya, Muhammet, *Halka Açık Spor Şirketlerinin Muhasebe Uygulamalarının TMS/TFRS ve VUK'a Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2018)

ÖZET

Futbolun ticarileşmesi veya endüstrileşmesiyle beraber futbol piyasası milyon dolarlarla ifade edilmeye başlanmıştır. İlk olarak dernek olarak yapılan futbol kulüplerinin bu rakamlara ulaşması imkansız iken, şimdi endüstrileşmenin etkisiyle beraber şirketleşen kulüpler, bir futbolcu için 200 milyon doları gözden çıkaracak kadar büyümüştür. Şirketleşmenin ardından kulüpler, daha az maliyetli kaynak sağlamak amacıyla halka arz olmaya başlamıştır. Halka arz olan spor şirketlerinde, başarılı olup hala borsada işlem gören takımlar olmakla beraber, izlenen yanlış politikalar sonucu bu süreci başarısız şekilde tamamlayan futbol kulüpleri de olmuştur.

Bu şekilde şirketleşip halka arz olan spor şirketleri için önem arz eden konu ise muhasebe uygulamaları veya muhasebe politikalarıdır. Çünkü işlemlerdeki tutarların yüksek oluşu, farklı muhasebeleştirme yöntemlerinin uygulanması ve mevcut muhasebe sistemindeki uygulama farklılıkları finansal tabloları doğrudan etkileyebilmektedir. Borsada işlem gören şirketler, işlemlerini muhasebeleştirip, finansal tablolara yansıtırken TMS/TFRS hükümlerine uymak zorundadır. Fakat bağımsız denetim raporlarına bakıldığında kulüplerin henüz tam uyum sağlayamadığı görülmektedir.

Muhasebe uygulamaları VUK hükümlerine göre değerlendirilirken, TMS/TFRS'nin uygulanmasının zorunlu hale getirilmesiyle uygulamada önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır. Spor şirketlerinin de standartlara uyum aşamasında bu tez de, şirketleşen futbol kulüplerinin işlemlerinin VUK ve TMS/TFRS'ye göre nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiğini örnekler aracılığıyla açıklanmaya ve farklılıklar gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmada yapılan muhasebe işlemleri, VUK ve TMS/TFRS'nin incelenmesi sonucunda elde edilen verilere göre yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Spor Şirketi, Futbol Kulüpleri, Muhasebe Standartları

(KAYA, Muhammet, *The Analysis Of Accounting Practice Of Publicly Traded Sports Companies According To TAS/TFRS And TPL*, Master Thesis, Burdur, 2018)

ABSTRACT

With the commercialization or industrialization of football, the football market has started to be expressed in million dollars. While it is impossible for football clubs, which are initially made as associations, to reach these numbers, now the clubs that have been incorporated with the influence of the industrialist have grown to the point where they can get 200 million dollars for a football player. Following the incorporation, the clubs have begun public offering to provide less costly resources. In sportswear companies that are public offering, there are football clubs that have succeeded and are still trading in the stock market, with the wrong policies followed, which have completed this process unsuccessfully.

The most important issue for sports companies, which are publicly offered in this way, are accounting practices or accounting policies. This is because the high amounts of transactions, the application of different accounting methods and the differences in application in the current accounting system can directly affect the financial statements. Companies traded on the stock exchange must comply with the provisions of TAS / TFRS while accounting for their transactions and reflecting the financial statements. However, from the standpoint of independent audit reports, it seems that the clubs have yet to fully comply.

While accounting practices are evaluated according to the provisions of the TPL, significant differences have emerged in practice with the implementation of TAS / TFRS becoming mandatory. In this thesis, it is tried to explain how the transactions of the corporate football clubs should be accounted in accordance with TPL and TMS / TFRS by means of examples. The accounting transactions made in the study are made according to the results obtained from the examination of TPL and TAS / TFRS.

Key Words: Sports Company, Football Clubs, Accounting Standards

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK	I
TEZ ONAY SAYFASI	II
ETİK BEYANI	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XI
TABLolar DİZİNİ	XII
GRAFİKLER DİZİNİ	XIV
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

TÜRKİYE’DE FUTBOL KULÜPLERİN GENEL YAPISI

1.1 Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Genel Yapısı	2
1.1.1 Futbol Kulüplerinin Dernek Olarak Yapılanması	3
1.1.1.1 Dernek Hakkında Bilgiler	4
1.1.1.2 Derneklerin Kuruluşu	5
1.1.1.3 Derneklerde Kullanılan Belge ve Defterler	5
1.1.1.4 Dernek Organları	6
1.1.1.5 Derneklerin Faaliyet Alanları ve Faaliyetin Sona Erdirilmesi	7
1.1.1.6 Kamuya Yararlı Dernek Statüsünün Verilmesi	8
1.1.1.7 Derneklere Ait İktisadi İşletmeler	10
1.1.1.8 Dernek Şeklinde Kurulan Futbol Kulüplerinin Avantajları	11
1.1.1.9 Dernek Şeklinde Kurulan Futbol Kulüplerinin Dezavantajları	11
1.1.2 Futbol Kulüplerinin Şirket Olarak Yapılanması	12
1.1.2.1 Anonim Şirket Hakkında Bilgiler	13
1.1.2.2 Şirketleşen Futbol Kulüplerinin Avantajları.....	16
1.1.2.3 Şirketleşen Futbol Kulüplerinin Dezavantajları	17
1.1.3 Türkiye’de 4 Büyük Kulübün Şirketleşme Süreci.....	19
1.1.3.1 Beşiktaş	20
1.1.3.2 Fenerbahçe	22
1.1.3.3 Galatasaray.....	24

1.1.3.4 Trabzonspor	25
1.1.4 Dört Büyük Kulübün Şirketleşme Sürecinde Gelir ve Giderlerinin Devri	27
1.2 Avrupa'nın 3 Büyük Ligindeki Futbol Kulüplerinin Genel Olarak Yapılanması	30
1.2.1 İngiltere	30
1.2.2 Almanya	32
1.2.3 İspanya	35
1.3 Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynakları	36
1.3.1 Uluslararası Organizasyonlardan Elde Edilen Gelirler	37
1.3.2 Maç Günü Gelirleri	39
1.3.3 Yayın Hakkı Gelirleri	42
1.3.4 Ticari Gelirler	43
1.3.5 Futbolcu Transfer Gelirleri	47
1.3.6 Üye Aidat Gelirleri	49
1.3.7 Bağış ve Yardımlar	50
1.3.8 Bahis Gelirleri	50
1.3.9 Yeni Yatırımcılar	51
1.4 Futbol Kulüplerinin Giderleri	52
1.4.1 Antrenör ve Futbolcu Transfer ve Maaş Giderleri	52
1.4.2 Satılan Ticari Malın Maliyeti	53
1.4.3 Lisans Kiralama Gideri	54
1.4.4 Faiz Giderleri	54
1.4.5 Genel Diğer Giderler	55
1.5 Futbol Kulüplerinin Vergi Kanunları Karşısındaki Durumu	55
1.5.1 Kurumlar Vergisi Karşısındaki Durumu.....	55
1.5.2 Katma Değer Vergisi Açısından Durumu.....	58
1.5.3 Gelir Vergisi Karşısındaki Durumu.....	60

2.BÖLÜM

SPOR ŞİRKETLERİNİN ÖZELLİKLİ İŞLEMLERİYLE İLİŞKİLİ TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ İNCELENMESİ

2.1 TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı	62
2.2 TMS 18 Hasılat Standardı	65
2.3 TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı	66
2.4 TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler ..	68

2.5 TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı	69
2.6 TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı	70
2.7 TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardı	71
2.8 TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı.....	72
2.9 TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar	74
2.10 TMS 12 Gelir Vergileri	74

3.BÖLÜM

TMS/TRFS VE VUK KAPSAMINDA FUTBOL KULÜPLERİNİN FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

3.1 Araştırmanın Amacı	77
3.2 Araştırmanın Yöntemi	78
3.3 Futbol Kulüpleri Tarafından Gerçekleştirilen İşlemlerin TMS/TRFS ve VUK'a Göre Muhasebeleştirilmesi	78
3.3.1 Futbolcu Transferi, Maliyet Bedeli ve İtfası	78
3.3.2 Kulübün Kendi Bünyesinde Futbolcu Yetiştirmesi	80
3.3.3 Futbolcunun Başka Bir Kulübe Transferi	81
3.3.4 Transfer Sözleşmelerinde Şarta Bağlı Yükümlülükler	84
3.3.5 Satış Kararı Verilen Futbolcunun Muhasebeleştirilmesi	87
3.3.6 Futbolcu Değerleme İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	90
3.3.7 Maaş, Prim ve Tazminatların Muhasebeleştirilmesi	93
3.3.8 Forma Satışlarının ve İsim Hakkı Gelirinin Muhasebeleştirilmesi	94
3.3.9 Şirket Lehine veya Aleyhine Açılmış, Devam Etmekte Olan Davalar	96
3.3.10 Kur Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi	98
3.3.11 Spor Şirketlerinde Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Tahminleri	101
3.3.12 Bilanço Tarihinden Sonraki Olayların Muhasebeleştirilmesi	103
3.3.13 Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Ertelenmiş Vergi Borcunun Muhasebeleştirilmesi	105
3.4 SPK'nın Spor Kulüpleriyle İlişkili Şirketlerle İlgili Aldığı Kararların ve Yaptırımlarının İncelenmesi	109
3.4.1 Beşiktaş	110
3.4.2 Fenerbahçe	110
3.4.3 Galatasaray	110
3.4.4 Trabzonspor	112

3.5 Kulüplerin Bağımsız Denetim Kuruluşları Tarafından Denetimden Geçmiş Yıllık Konsolide Finansal Tablolarının İncelenmesi	112
3.5.1 Beşiktaş	113
3.5.2 Fenerbahçe	115
3.5.3 Galatasaray	116
3.5.4 Trabzonspor	119
SONUÇ	121
KAYNAKÇA	124
ÖZGEÇMİŞ	136

KISALTMALAR

A.G.	: Aktiengesellschaft
A.Ş.	: Anonim Şirket
E.V	: Verein
GmbH	: Gessellschaft mit beschrnakter Haftung
GVK	: Gelir Vergisi Kanunu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KGaA	: Kommanditgesellschaft auf Aktien
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
S.A.D.	: Sociedades Anonimas Deportiva
SPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TDMS	: Tek Düzen Muhasebe Sistemi
VUK	: Vergi Usul Kanunu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: 2017/2018 Sezonu Spor Toto Süper Lig Takımları	3
Tablo 2: 2002 – 2005 Yılları Arasında Galatasaray’ın Halka Arz Gelirleri ile Sportif A.Ş.’nin Ödediği Temettüleri	19
Tablo 3: Halka Arz Edilen Futbol Kulüpleri	20
Tablo 4: Beşiktaş Futbol A.Ş. Ortaklık Yapısı	22
Tablo 5: Fenerbahçe Futbol A.Ş. Ortaklık Yapısı	24
Tablo 6: Galatasaray Sportif A.Ş. Ortaklık Yapısı	25
Tablo 7: TS Sportif A.Ş. Ortaklık Yapısı.....	27
Tablo 8: Sportif A.Ş.’lerin Gelirlerinin Karşılaştırılması	28
Tablo 9: Sportif A.Ş.’lerin Giderlerinin Karşılaştırılması	29
Tablo 10: 2014-2015 Sezonunda İngiltere Premier League Takımlarının Sahipleri	31
Tablo 11: Dortmund Kulübü Ortaklık Yapısı	34
Tablo 12: UEFA Şampiyonlar Ligi 2016-17 Sezonu Gelir Dağılımı	37
Tablo 13: UEFA Avrupa Ligi 2016-17 Sezonu Gelir Dağılımı.....	38
Tablo 14: UEFA Gelirlerinin Kulüp Bazında Dağılımı	38
Tablo 15: 4 Büyüklerin Seyirci Ortalamaları	41
Tablo 16: Premier Lig Forma Sponsorluk Gelirleri	44
Tablo 17: Forma Satışından En Çok Kazanan Kulüpler	47
Tablo 18: Kulüplerin Yıllık Aidat Ücretleri.....	50
Tablo 19: Spor Toto Teşkilatı’nın Yıllar İtibariyle Spora Katkısı	51
Tablo 20: 4 Büyüklerin 2015-2016 Sezonu Ücret Giderleri	53
Tablo 21: 4 Büyüklerin 2015-16 Yılı Faiz Giderleri.....	54
Tablo 22: 2012-2017 Yılları Arasında Halka Açık Spor Şirketlerine SPK Yaptırımlarının Gerekçeleri	109

Tablo 23: Bağımsız Denetim Şirketlerinin 2012 ve 2016 Yıllarına Ait Konsolide Finansal Tablolar Hakkındaki Görüşleri	112
Tablo 24: Beşiktaş'ın Yıllar İtibariyle Mali Durumu.....	115
Tablo 25: Fenerbahçe'nin Yıllar İtibariyle Mali Durumu	116
Tablo 26: Galatasaray'ın Yıllar İtibariyle Mali Durumu	118
Tablo 27: Trabzonspor'un Yıllar İtibariyle Mali Durumu	120

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Avrupa’da En Çok Gelire Sahip Takımlar.....	39
Grafik 2. Avrupa’da En Çok Maç Günü Gelirine Sahip Takımlar.....	40
Grafik 3. Türkiye’de En Çok Maç Günü Gelirine Sahip Takımlar	41
Grafik 4. Avrupa’nın 5 Büyük Ligi ve Türkiye’deki Naklen Yayın Gelirleri	42
Grafik 5. 4 Büyüklerin Naklen Yayın Gelirleri	43
Grafik 6. Sponsor Sayılarına Göre En Çok Sponsor Olan Kurumlar	44
Grafik 7. Avrupa’da En Çok Ticari Gelire Sahip Ligler	45
Grafik 8. 4 Büyüklerin Ticari Gelirleri	45
Grafik 9. 4 Büyüklerin Lisanslı Ürün Satış Gelirleri	46
Grafik 10. Kasım 2017’ye Kadar Ödenen En Yüksek Bonservis Bedelleri	48
Grafik 11. Türkiye’de Transfer Gelirleri	48
Grafik 12. Avrupa’da 2010-16 Sezonunda En Fazla Transfer Geliri Elde Eden Kulüpler	49
Grafik 13. Maaş Ortalaması En Fazla Olan Kulüpler	52
Grafik 14. Transfer Bedellerinin Ükelere Göre Vergilendirilmesi	61

GİRİŞ

Futbol günümüzün en popüler profesyonel spor dallarından biridir. Geçmiş dönemlerde sadece stadyumlarda izlenme imkanı olduğu için daha az kitleye hitap eden futbol müsabakaları, televizyon yayıncılığının ve internetin gelişmesi sonucu daha geniş kitlelere ulaşmış, bu kitleler maçlara erişim için ücret ödemeye başlamıştır. Bu şekilde gelir kalemleri artmaya başlayan futbol kulüpleri, gelirlerini artırmak amacıyla ticari amaçlı faaliyette bulunabilmek için dernek statüsünden şirkete geçmiştir. Futbol kulüpleri bununla yetinmemiş, kendilerine kaynak yaratmak için halka arz yolunu tercih etmiştir.

Halka arz olan şirketlerin mali tabloları bağımsız denetim kuruluşları tarafından TMS/TFRS'ye uygunluğu incelenmektedir. Spor şirketleri bundan dolayı muhasebe işlemlerini ilgili standartlara göre yapmak zorundadır. Fakat kulüpler standartların uygulanmasında zorluklar yaşamaktadır. Standartların getirmiş olduğu uygulamaların mevcut muhasebe sisteminden farklı olması ve spor şirketlerinin diğer işletmelerden ayrı olarak kendine has işlemlerinin bulunması şirketleri bu konuda zorlamaktadır. Bundan dolayı bu çalışmada spor şirketlerinin kendine has işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde, TMS/TFRS ile mevcut muhasebe sistemi arasındaki farklar örnekler yardımıyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türkiye ve Avrupa'daki futbol kulüplerinin genel yapısına değinilmiş, bu şirketlerin gelir ve gider kalemleri açıklanmıştır. Çalışmanın devamında şirketlerin vergi kanunları karşısındaki durumuna değinilmiştir.

İkinci bölümde spor şirketlerinin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilişkili işlemleri kapsayan standartlar anlatılmış, bu işlemlerin mevcut muhasebe sistemindeki durumuna değinilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, spor şirketlerinin özellik arz eden işlemlerinin örnekler aracılığıyla TMS/TFRS ve TDMS/VUK'a göre muhasebeleştirilmesine yer verilmiştir. Ayrıca spor şirketlerinin SPK bültenleri ve bağımsız denetim raporları incelenerek muhasebe uygulamalarının TMS/TFRS'ye ne derece uygun olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

FUTBOL KULÜPLERİNİN GENEL YAPISI

1.1. Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Genel Yapısı

Günümüzde en popüler spor dalı haline gelen futbol, popülerliğin getirdiği bir sonuç olarak yüz binlerce çalışana ve milyonlarca taraftara sahip olmuştur.¹Bunun sonucu olarak futbol kulüpleri basit bir spor örgütü olmaktan çıkmıştır.²

Basit bir spor örgütü olmaktan çıkan spor kulüpleri, zamanla kar amacı gütmeyen kuruluşlardan kar amacı güden organizasyonlara dönüşmesi sonucu bir endüstri haline gelmiştir. Bu endüstrileşme sonucunda şirketleşme kulüpler için kaçınılmaz olmuştur.³ Genel olarak dernek statüsünde yapılanan futbol kulüpleri şirketleşmenin etkisiyle, borsada işlem görmeye başlamıştır. Ayrıca borsada işlem görmeyen fakat şirket statüsünde faaliyetine devam eden kulüpler de bulunmaktadır.⁴ Türkiye’deki futbol kulüplerinin genel yapısına bakıldığında, faaliyetlerini Dernekler Kanunu hükümlerine göre dernek şeklinde sürdüren kulüpler olduğu gibi, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olarak şirket şeklinde sürdüren kulüpler de bulunmaktadır.⁵

Aşağıdaki tablodan da görüldüğü gibi Süper Lig’de yer alan 18 futbol takımından 7 tanesi anonim şirket statüsündedir. Bu şirketler, dernek statüsünde olan futbol kulüplerinin birer iktisadi işletmesidir. Bu şekilde şirketleşen kulüplerimizden sadece Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor halka arz edilmiş olup, borsada işlem görmektedir. Diğer kulüplerde dernek şeklinde faaliyetlerini devam ettirmektedirler.⁶ Ülkemizde dernek statüsünde kurulan spor kulüpleri Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu’nda yer alan hükümlere tabidir. Şirket olarak kurulan

¹ Derya Öcal, “Halkla İlişkiler Endüstrisi, Popüler Spor ve Futbol”, *Toplumbilim-Futbol Özel Sayısı*, S.16, 2002, s. 121.

² Tuğrul Akşar, *Endüstriyel Futbol*, Literatür Yayınları, İstanbul, 2005, s. 219.

³ Panagiotis Dimitropoulos, “The Financial Performance of the Greek Football Clubs”, *Sport Management International Journal*, Sparta, N. 1, 2010, s. 6.

⁴ Tuğrul Akşar ve Merih Kutlu, *Futbol Yönetimi*, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2008, s. 302.

⁵ Neslihan Karataş Durmuş, “Spor Kulüplerinin Vergilendirilmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 27, 2016, s. 248.

⁶ Türkiye Futbol Federasyonu, “Süper Lig Puan Cetveli” <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=198>, (10.11.2017)

futbol kulüpleri ise, ilgili ortaklıkları veya doğrudan kurdukları şirketlerle ilgili hukuki düzenlemeleri Türk Ticaret Kanunu'na tabidir.⁷

Tablo 1. 2017/2018 Sezonu Spor Toto Süper Lig Takımları

Dernek	Anonim Şirket
MEDİPOL BAŞAKŞEHİR	GALATASARAY A.Ş
KAYSERİSPOR	BEŞİKTAŞ A.Ş
SİVASSPOR	FENERBAHÇE A.Ş
BURSASPOR	GÖZTEPE A.Ş
TELESET MOBİLYA AKHİSARSPOR	TRABZONSPOR A.Ş
AYTEMİZ ALANYASPOR	KASIMPAŞA A.Ş
EVKUR YENİ MALATYASPOR	ANTALYASPOR A.Ş
ATIKER KONYASPOR	
KARDEMİR KARABÜKSPOR	
OSMANLISPOR	
GENÇLERBİRLİĞİ	

Kaynak: www.tff.org.tr

Avrupa'daki futbol kulüplerinde ise 1980'lerde başlayan "Aile Şirketi" yapısına ek olarak, yeni sahiplik modelleri ortaya çıkmıştır. Bunların başında İngiliz modeli olarak bilinen, kulübün gelir ve giderlerini bir şirkete devrederek oluşturduğu "Futbol A.Ş." yapısı bulunmaktadır.⁸

1.1.1. Futbol Kulüplerinin Dernek Olarak Yapılanması

Türkiye'de futbol kulüplerinin dernek olarak yapılanmasını sağlayan en büyük sebeplerden birisi önemli vergisel avantajlarının olmasıdır. Derneklerin kurumlar vergisi mükellefiyeti dışında bırakılması bunun en güzel örneğidir.⁹ Yasal açıdan ise Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 20. maddesinde spor kulüplerinin Dernekler Kanunu'na göre kurulması gerektiği belirtilmiştir.

⁷ Ercan Karaoğlu vd., "Türkiye'de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri", Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı:3, 2007, s. 38.

⁸ Mete İkiz, "Bir Endüstri Olarak Futbol", <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/121-mete-ikiz/363-bir-enduestri-olarak-futbol.html>, (20.01.2018).

⁹ Banu Sultanoğlu, *Hisseleri Halka Arz Edilen Türk Futbol Kulüplerinin Mali Tablolarının TMS Çerçevesinde İncelenmesi*, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008, 15-16.

Gençlik ve spor yönetmeliğinde, “Gençlik ve spor faaliyetleri ile ilgili faaliyette bulunacak derneklerin en az yedi gerçek kişi tarafından;

- a) Kamu kurum ve kuruluşlarında
- b) Yükseköğretim kurumlarında
- c) Özel kuruluşlarda kendi mensupları tarafından, bu kurum ve kuruluşların bünyesinde kurulabileceği gibi, kişilerin organizasyonu ile yukarıda belirtilen kurum ve kuruluşlar dışında da kurulabilir.” hükmü yer almaktadır.¹⁰

Türkiye’de sportif faaliyet amacına yönelik olan dernekler spor kulübü, boş zamanları değerlendirmeye yönelik olanları ise gençlik kulübü adını alırlar. Bu her iki amaca yönelik faaliyette bulunanlar ise gençlik ve spor kulübü statüsünü kazanırlar.¹¹ Spor kulüplerinin, dernekler ile aynı amaçla kurulan ve gençlik faaliyetlerine katılacak olanları Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor faaliyetlerine katılacak olanları Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edildikten sonra faaliyetlerine başlayabilirler.¹²

1.1.1.1. Dernek Hakkında Genel Bilgiler

Ekonomik gelişme, iş bölümü ve uzmanlaşmayı beraberinde getirmiştir. Bunun sonucu olarak tek düze bir toplum yapısı yerine, kültürel düzeyin yüksek olduğu, çıkarların birbirleriyle çakıştığı, fakat yine de bir arada yaşamının zorunlu hale geldiği bir toplum yapısı oluşmuştur. Bu durumda, çıkarları ve düşünceleri birbirinden çok farklı olan ve birbiriyle çatışan grup ya da sınıfların kendi görüşlerini açıklayabilecekleri yeni örgütlenmelere gitmeleri kaçınılmaz olmuştur. Söz konusu bu örgütlenmelerde derneklerdir.¹³

Derneğin sözcük anlamına bakıldığında “Belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için kurulan yasal topluluk, cemiyet” olarak tanımlanmıştır.¹⁴ 5253 nolu Dernekler Kanununda ise dernek şu şekilde tanımlanmıştır: “Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en

¹⁰ 28 Temmuz 1985 tarih ve 18825 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği”.

¹¹ 8 Temmuz 2005 tarih ve 25869 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği”.

¹² 23 Kasım 2004 tarih ve 25649 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “Dernekler Kanunu”.

¹³ Mehmet Şahin ve Öykü Dönmez, “Vakıf ve Derneklerle İlgili Mali Konular: Sorunlar ve Öneriler”, I.Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, Çanakkale, 2004, s. 322.

¹⁴ Ahmet Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2013, s. 299.

az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarını ifade eder".¹⁵

1.1.1.2. Derneklerin Kuruluşu

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda dernek kurma özgürlüğü kişinin temel hakları arasında sayılmış, kişilere izin almaksızın dernek kurma hakkı verilmiştir. Derneklerde tüzel kişilik kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar.¹⁶ Bu tüzel kişiliğe sahip dernek ve vakıflar, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1.maddesinde açıklandığı gibi mükellefiyet dışı bırakılmıştır.¹⁷

1.1.1.3. Derneklerde Kullanılan Belge ve Defterler

Dernekler Yönetmeliği'nin 31. maddesinde, derneklerin defter tutma bakımından hangi esası uygulayacağı açıklanmıştır: "Dernekler işletme hesabı esasına göre defter tutarlar. Ancak, kamu yararına çalışma statüsü bulunan dernekler ile yıllık brüt gelirleri 774.018 TL'yi aşan dernekler takip eden hesap döneminden başlayarak bilanço esasına göre defter tutarlar." İşletme hesabı esasına göre derneklerin tutacakları defterler aşağıdaki gibidir.¹⁸

- Karar Defteri
- Üye Kayıt Defteri
- Evrak Kayıt Defteri
- Demirbaş Defteri
- İşletme Hesabı Defteri
- Alındı Belgesi Kayıt Defteri

Bu yönetmeliğin 32. maddesinde, bilanço esasına göre defter tutan derneklerin, Envanter Defteri, Yevmiye Defteri ve Büyük Defter tutması gerektiği, fakat Envanter Defteri'nin tutulmasında zorunluluk bulunmadığı belirtilmiştir.

Derneklerce tutulması zorunlu olan bu defterlerin noter tarafından veya dernek biriminden onaylı, yani tasdikli olması zorunlu kılınmıştır. Defterlere yapılacak

¹⁵ Dernekler Kanunu, Madde: 2.

¹⁶ Mintez Şimşek, *Dernekler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 44-45.

¹⁷ 13 Haziran 2006 tarihli ve 26205 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Kurumlar Vergisi Kanunu".

¹⁸ 31 Mart 2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Dernekler Yönetmeliği".

işlemlerle ilgili kayıtların her zaman Türkçe ve TL cinsinden kaydedilmesi zorunludur. Bu defterlerin saklanma süre ise 5 yıldır.¹⁹

1.1.1.4. Dernek Organları

Her derneğin temsili ve yönetimi için çeşitli organlara ihtiyacı vardır. Türk Medenin Kanunu'nda derneğin kurulması gereken zorunlu organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur. Bu organların dışında serbest olarak bir organ oluşturabilir, fakat bunlara diğer zorunlu organların yetkisi devredilemez.²⁰

Gençlik ve Spor Yönetmeliği'nde, dernek statüsündeki kulüplerin, organların oluşumu ve görevleriyle ilgili olarak aşağıdaki bilgilere yer verilmiştir.²¹

Genel kurul derneğin en yetkili karar organı olup; kaç üyeden oluşacağı ve üyelerin belirlenme yöntemleri tüzüklerinde yer alır. Genel kurul, tüzükte belirlenen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine toplanır. Olağan genel kurul toplantılarının en geç 3 yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul, yönetim kurulunca, en az 15 gün önceden toplantıya çağrılır. Genel kurul, yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı başvurusu üzerine, yönetim kurulunca olağanüstü toplantıya çağrılır.

Genel kurulun görev ve yetkileriyle ilgili olarak;

- *Kulüp organlarını seçmek,*
- *Kulüp tüzüğünü değiştirmek,*
- *Kulübü feshetmek,*
- *Üyeliğe kabul ve üyelikten çıkarma hakkında son kararı vermek,*
- *Kulübün diğer organlarını denetlemek,*
- *Şube açılmasına karar vermek gibi bazı görevleri vardır.*

Yönetim kurulu, derneğin yürütme ve temsil organıdır; bu görevini kanuna ve dernek tüzüğüne uygun olarak yerine getirir. Beş asil ve beş yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyelerden oluşur.

¹⁹ Dernekler Yönetmeliği, Madde: 33.

²⁰ 8 Aralık 2001 tarihli ve 24607 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "Türk Medeni Kanunu".

²¹ 8 Temmuz 2005 tarih ve 25869 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği".

Yönetim kurulu, kulüp tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Üyeler; en az 15 gün önceden günü, saati, yeri ve gündemi günlük bir gazetede ilan edilmek veya elektronik posta ile bildirmek suretiyle toplantıya çağrılır.

Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle üye tamsayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından 1 ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelerden birinin istemi üzerine, sulh hakimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirilir. Temsil görevi, yönetim kurulunca, üyelerden birine veya bir üçüncü kişiye devredilebilir.

Yönetim kurulunun bazı görev ve yetkileri;

- *Kulübü temsil etmek veya bu görevi üyelerden birine veya üçüncü kişiye vermek,*
- *Kulübün gelir ve gider hesaplarına dair işlem yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,*
- *Üyelik başvurularını karara bağlamak,*
- *Kulüp yürütme birimini görevlendirmektir.*

Denetim kurulu, denetim görevini, dernek tüzüğünde belirtilen esas ve usullere göre yapar, denetleme sonuçlarını bir raporla yönetim kuruluna ve genel kurula sunar. Denetim kurulu üyelerinin talebi üzerine, her türlü bilgi, belge ve kayıtların kulüp yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri ile tesislerine girme isteğinin yerine getirilmesi zorunludur. Denetim kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.

1.1.1.5. Derneklerin Faaliyet Alanları ve Faaliyetin Sona Erdirilmesi

Derneklerin statüsünün getirdiği üstünlüklerin suiistimal edilmesini önlemek amacıyla kanun koyucu, bazı faaliyet alanlarını yasaklamış veya sınırlandırma getirmiştir. Dernekler Kanunu'nun 30. maddesine bakıldığında kurulması yasak olan dernek ve yasaklı faaliyetlerle ilgili olarak;²²

- a) “Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamazlar,

²² Dernekler Kanunu, Madde: 30.

- b) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla kurulamaz,
- c) Askerliğe, milli savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunamaz, bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açamazlar. Üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanamazlar.” hükümleri yer almaktadır.

Derneklerin tüzel kişiliğinin sona ermesi farklı şekillerde gerçekleşir. Derneğin amacının gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin ortadan kalkması veya sürenin sona ermesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda belirtilen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması, borç ödemede acze düşmüş olması, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması²³ durumunda dernek kendiliğinden dağılmış, yani sona ermiş sayılırlar. Eğer faaliyetin sonlandırılması kararı devlet makamları tarafından veya derneğin yetkili organı tarafından alındığında bu durum dağıtılma olarak adlandırılacak diğer bir sonlandırma şeklidir.²⁴

1.1.1.6. Kamuya Yararlı Dernek Statüsünün Verilmesi

Bazı dernekler amaçları, çalışmaları ve faaliyet konuları itibariyle, sosyal nitelikli bir kamu kuruluşunun veya devlet dairesinin sunmuş olduğu hizmetler ölçüsünde topluma yararlı olabilmektedirler. ‘Kamu yararına çalışan dernekler’ olarak da isimlendirilen bu örgütlenmeler, devletin yapamadığı veya yetişemediği hizmetleri gönüllü olarak topluma sunmaya çalışmaktadır. Örnek olarak Türkiye Kızılay Derneği, Çocuk Esirgeme Kurumu gösterilebilir.²⁵

Kamu yararına çalışan dernekler, ilgili bakanlıkların ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir. Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için, en az bir yıldan beri faaliyette bulunması, derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere giriştiği faaliyetlerin topluma yararlı sonuçlar verecek nitelikte ve ölçüde olması şarttır.²⁶

²³ Şimşek, 2008: 387.

²⁴ Türk Medeni Kanununu, Madde: 87, 88, 89

²⁵ Ayten Akatay ve Nazan Yelkikalan, *Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ekin Basın Yayım Dağıtım, Bursa, 2007, s. 19.

²⁶ Şimşek, 2008: 242.

Derneklerin kamuya yararlı dernek sayılması, bunlara bağlı olarak faaliyet gösteren iktisadi işletmelerin Kurumlar Vergisine tabi olmasına engel değildir.²⁷

Kamu yararına çalışan dernekler en az 2 yılda bir denetlenmekte ve yapılan bu denetimlerde derneğin Kamu Yararına Çalışan Dernek statüsüne ilişkin niteliklerini devam ettirip ettirmediğine de bakılmaktadır.

Yapılan denetim neticesinde Derneğin Kamu Yararına Çalışan Dernek statüsünü kaybettiğine ilişkin sonuçlara ulaşıldığı takdirde İçişleri Bakanlığı; Maliye Bakanlığının ve varsa ilgili diğer bakanlıkların görüşünü alarak, derneğin Kamu Yararına Çalışan Dernek statüsünün kaldırılmasını Bakanlar Kuruluna teklif eder.²⁸

Kamu Yararına çalışan derneklere yasaların tanıdığı bazı ayrıcalıklara sahiptir. Bakanlar Kurulu kararı ile izin almadan yardım toplayabilme, kültür ve eğitim amacı taşıyan, sosyal amaç taşıyan kapsamdaki mal ve hizmet teslimleri KDV'den istisna, veraset ve intikal vergisinden muaf, sahip oldukları bina ve arazileri emlak vergisinden muaf tutulma gibi pek çok avantajı vardır.²⁹ Bir diğer ayrıcalığı ise Dernekler Kanunu'nun 27. maddesinde, kamu yararına çalışan bir derneğin mallarına karşı suç işlenmesi durumunda, bu eylemin Devlet malına karşı suç işlenmiş gibi sayılacağı belirtilmiştir.³⁰

Türkiye'de Beşiktaş Jimnastik Kulübü Derneği, Bursaspor Kulübü Derneği, Kasımpaşa Spor Kulübü Derneği, Trabzonspor Kulübü Derneği, Fenerbahçe Spor Kulübü Derneği, Gençler Birliği Spor Kulübü Derneği, Galatasaray Spor Kulübü Derneği kamuya yararlı dernek statüsünde bulunmaktadır.³¹ Bu statüde bulunan spor kulüpleri, sahip olduğu avantajları kaybetmemek için ticari faaliyet kapsamına girecek diğer faaliyetlerini, bu derneklere bağlı iktisadi işletme kurarak devam ettirmişlerdir.

1.1.1.7. Derneklere Ait İktisadi İşletmeler

Dernekler ticari amaçlı kurulan bir tüzel kişilik değildir. Bundan dolayı bir iktisadi işletme gibi faaliyette bulunamamaları bile, istediklerinde kendilerine bağlı

²⁷ Osman Pehlivan, *Vergi Hukuku*, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2013, S. 260.

²⁸ Gelir İdaresi Başkanlığı, *Derneklerin Vergilendirilmesi Rehberi*, 2012, Ankara, S. 7.

²⁹ Kamu Yararına Çalışan Dernek Statüsü, <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/sss/kamu-yararına-calisan-dernek.aspx>, (20.10.2017).

³⁰ Dernekler Kanunu, Madde: 27.

³¹ Kamu Yararına Çalışan Dernek Statüsü, <https://www.dernekler.gov.tr/tr/anasayfalinkler/kamu-yararına-calisan-dernekler.aspx>, (20.10.2017).

iktisadi bir işletme kurma hakkına sahiptir.³² Dernek veya vakıflara ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ticarî, sınaî ve ziraî işletmeler ile benzer nitelikteki yabancı işletmeler dernek veya vakıfların iktisadî işletmeleridir. Kurumlar Vergisi Kanununun 1. Maddesine göre, derneklere ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisine tabidir.³³

İktisadi işletmenin tanımı içinde yer alan ve devamlı olarak yapılan ticari, sınai veya zirai faaliyetten söz edebilmek için bu işletmenin piyasa ekonomisine katılması, başka bir ifadeyle işletmede üretilen malların alım-satımı veya verilen hizmetin bir bedel karşılığı satılmış olması gerekir. Aksi halde diğer unsurlar var olsa dahi bir iktisadi işletmenin varlığından söz edilemez.³⁴

Dernek veya vakfa ait bir iktisadi işletmenin varlığından bahsedebilmek için; dernek veya vakfa ait veya bağlı olması, sermaye şirketi olarak kurulmamış olması ve ticari, sınai ve zirai faaliyetlerini devamlı olarak sürdürmesi gerekmektedir.³⁵

Türk Ticaret Kanununun 16. Maddesine göre; ticaret şirketleriyle, amacına ulaşmak için ticari bir işletme işleten vakıflar ve derneklere tacir sayılırlar.³⁶ Bundan dolayı derneklere bağlı iktisadi işletmeler diğer işletmeler gibi mükellefiyet tesis ettirme, defter tutma, beyanname verme, belge düzenine uyma (fatura, gider pusulası, ödeme kaydedici cihaz fişi vb.) ile Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen tüm vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır.³⁷

Dernek ve iktisadi işletmelerin, mali tabloların düzenlenmesi ve raporlaması açısından aşağıdaki hususları dikkate almasında yarar vardır:³⁸

- Dernek ve iktisadi işletmede her ay mizan düzenlenir. Aylık gelir gider tablosu düzenlenerek sayman üye tarafından Yönetim Kuruluna sunulur.
- Dernek ve İktisadi işletmede envanter işlemlerini takiben uluslararası muhasebe standartlarına uygun olarak yıllık konsolide bilanço ve gelir tablolarını düzenler.

³² Mehmet Alabaş, "Türkiye'de Derneklerin Ticari İşletme İşletmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, S.3., 1996, s. 367-368.

³³ Kurumlar Vergisi Kanunu, Madde: 1.

³⁴ 11 Haziran 2015 tarihli Özelge, İstanbul Vergi İdaresi Başkanlığı. <http://www.gib.gov.tr/taxonomy/term/85315>, (20.10.2017).

³⁵ Altar Ömer Arpacı, "Kurumlar Vergisi Mükellefi Olarak İktisadi Kamu Kuruluşları ile Dernek veya Vakıflara ait İktisadi İşletmeler", *Mali Çözüm Dergisi*, S.97, 2010, s.178.

³⁶ 14 Şubat 2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Türk Ticaret Kanunu".

³⁷ Gelir İdaresi Başkanlığı, 2012: 15.

³⁸ Türkiye İç Denetim Enstitüsü, *Dernek ve İktisadi İşletmesi Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği*, İstanbul, 2009, s. 7.

- Yıllık faaliyet raporu Yönetim Kurulu tarafından hazırlanır. Derneğin tüm faaliyet ve yatırımları planlara ve hedeflere ne ölçüde erişildiğini gösterecek şekilde açıklanır.

1.1.1.8. Dernek Şeklinde Kurulan Futbol Kulüplerinin Avantajları

Derneklerin en önemli avantajı ise yaptıkları hizmetin nitelikleri ve kapsamına göre kamu idaresi veya devlet kuruluşları tarafından desteklenmesidir. Örnek olarak kurumlar vergisi mükellefiyeti dışında bırakılması ve Kamuya Yararlı Dernek statüsünün kazanılması durumunda birçok vergi kolaylığı sağlanmıştır.³⁹ Derneklerin diğer vergisel avantajları ikinci bölümde detaylı olarak bahsedildiğinden bu bölümde tekrar değinilmemiştir.

1.1.1.9. Dernek Şeklinde Kurulan Futbol Kulüplerinin Dezavantajları

Dernekler Kanunu'nda yer alan derneklerin kazanç paylaşım esasına göre kurulamayacağı hükmü, derneklerin ticari faaliyette bulunmalarına imkan vermemektedir. Bu derneklerin en büyük handikaplarından biri haline gelmiştir.⁴⁰ Dernek statüsündeki futbol kulüplerinin mevcut yapısından dolayı yaşadığı en büyük sorun kaynak yaratamaması, bunun sonucu olarak kendi finansmanını sağlayamamasıdır. Çünkü derneklerin faaliyet alanlarının sınırlı oluşu gelirleri maksimum kazanç sağlamak isteyen kulüplerin hareket alanını kısıtlamaktadır.⁴¹

Dernek şeklindeki futbol kulüpleri ticari faaliyette bulunamadıkları ve faaliyet alanlarının dar olmasından dolayı mali yönden güçsüzdür.⁴² Ayrıca mevcut Dernekler Kanunu spor kulüplerinin yönetimi konusunda çok yetersiz kalmakta, çok ciddi değişiklikler yapılması gerekmektedir.⁴³

1.1.2. Futbol Kulüplerinin Şirket Olarak Yapılanması

³⁹ Akif Akarca ve Mehmet Şafak, “Dernek ve Vergi Avantajları”, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/kamuya-yararli-dernekler-ve-vergi-avantajlari/13301>, (10.11.2017).

⁴⁰ Necip K. Kocaoğlu, “Futbol Şirketlerinin Halka Açılması”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 4, 2011, s. 79.

⁴¹ Tuğrul Akşar, ve Merih Kutlu, *Futbol Ekonomisi*, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2006, s. 513.

⁴² İmamoğlu vd., 2010: 50.

⁴³ Burak Gürkan, “Şirketleşme Sancıları”, *TFF Tamsaha Dergisi*, S.26, 2006, s.21.

Büyüyen rekabet ortamında büyük ölçeklerde artan maliyetleri karşılayabilmek, yeterli kaynaklara ulaşabilmek ve vergi avantajlarından faydalanabilmek için kulüpler şirketleşmeye yönelmiştir.⁴⁴

Türkiye’de spor kulüpleri, dönemin Başbakan’ı Turgut Özal’ın şirketleşin önerisini benimseyerek dernek statüsünden şirket statüsüne geçmeye başlanmıştır.⁴⁵ Daha sonra bu konu 1986 yılında Gençlik ve Spor Müdürlüğü’nün Görevleri Hakkındaki Kanunda (M.24) gündeme gelmiştir. Bu kanunla spor kulüpleri profesyonel takımlarını yeni kurulacak bir şirkete veya mevcut bir şirkete devretme ve profesyonel takımlarını kiralama hakkı tanınmıştır.⁴⁶

Kulüplerin şirketleşmesiyle beraber her kulübün adının yanında A.Ş ibaresi yer almaya başlamıştır. Çünkü 3813 Sayılı TFF Kanunu’nun 27. maddesinde yukarıda bahsedilen devir işlemleriyle ilgili olarak: “Spor kulüplerinin futbol takımlarını kuracakları veya kurulmuş anonim şirkete devredebilirler.” Bu hükümden anlaşılacağı gibi şirketleşmede anonim şirket statüsünde olma zorunluluğu vardır. Türkiye’de ise gerekli kanuni düzenlemelerin ardından kulüpler ya doğrudan şirket kurmakta ya da dernek bünyesinde bir iktisadi işletme kurmaktadır.⁴⁷

Türkiye’de kulüplere ait şirketlerin vergi muafiyeti kapsamı dışındaki ticari faaliyetlerde bulunması ve bu muafiyetin bozulmaması için bu şirket üzerinden değil de ayrı şirketler kurarak faaliyette bulunurlar.⁴⁸

Türkiye’de taraftar kitlesinin ulusal ve uluslararası alanlarda beklediği başarı ve futbolda artan rekabet koşullarının getirdiği ek masraflar kulüpleri geleneksel gelir kaynaklarından başka arayışlara iterek şirketleşme olgusu üzerinde durulmuştur.⁴⁹

⁴⁴ Çoban vd., “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi”, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S. 2, Ankara, 2012, s. 37.

⁴⁵ Rahşan İnal, *Küreselleşme ve Spor ‘Küreselleşmenin Spora Etkileri*, Evrensel Basım Yayın, İstanbul, 2008, s. 64.

⁴⁶ 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”.

⁴⁷ Tuğrul Akşar ve Merih Kutlu, *Futbol Ekonomisi*, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2006, s.6.

⁴⁸ Mehmet Emin Akyüz, *Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Açılması, Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi*, T.C Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetler Dairesi, İstanbul, 2005, s11.

⁴⁹ Hakan Sunay, “Spor Kulüplerinde Şirketleşme”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S.2, Ankara, 2004, s. 73.

Futbol kulüplerinin şirketleşmesi Türkiye'nin gündemine girdiği yıllarda Turgut Özal'ın teşvikiyle Malatyaspor tarafından Malatya Spor A.Ş. adıyla bir şirket kurulmuş, futbol takımı bu şirkete devredilmiştir. Fakat daha sonra kötü yönetim ve takımın küme düşmesi sebebiyle şirket tasfiye edilmiştir.⁵⁰ Malatyaspor A.Ş.'den daha sonra İstanbulspor, Vanspor, Dardanelspor, Karşıyaka ve Adanaspor şirketleşerek futbol şubelerini bu şirketlere devretmişlerdir.⁵¹ Bu takımlardan bazıları iflas ya da küme düşme gibi sebeplerle kurdukları şirketleri tasfiye etmiştir. Şirketleşme yoluna gidip başarılı sayılan ve borsada işlem gören sadece Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor futbol takımları vardır.⁵²

Futbol kulüplerinin şirketleşme çabaları ilk olarak İngiltere'de başlamıştır. İngiliz futbol kulüpleri, futbolun sadece bir spor olmadığını farkına varmış ve bu potansiyelden yararlanmak için 1970'lerde kar amacı gütmeyen derneklerden şirketlere dönüşümü başlatmıştır. Bu dönüşüm sürecinde diğer Avrupa ülkeleri de bunun etkisi altında kalmıştır. 1990'lı yıllarda büyük Avrupa liglerindeki kulüplerde rekabet açısından spor şirketlerine geçmeye başlamıştır.⁵³

1.1.2.1. Anonim Şirket Hakkında Genel Bilgiler

Anonim şirketin tarihteki ilk oluşumuna baktığımızda devlete borç para veren kuruluşlar olarak kurulmuşlardır. Ekonomik yapıdaki değişiklikler, insan ihtiyaçlarının artışıdaki sürat gibi nedenlerden dolayı tek kişilik işletmeler ile şahıs şirketleri sermaye ve yapılanmadaki yetersizlikten dolayı bugün özel sektörde güçlü yapılanmanın temsilcisi sermaye şirketleri olmuştur.⁵⁴

Derneklerin ya da diğer şahıs şirketlerinin sermayelerinin sınırlı olması, mali yapısını zayıflatan bu olumsuz yönü giderecek sermaye şirketlerinin başında anonim şirket gelmektedir.⁵⁵

⁵⁰ Mehmet Ali Gökaçtı, *'Bizim İçin Oyna' Futbolda Siyaset*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008, s. 64.

⁵¹ Şakir Dorukkaya vd., *Türkiye'de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme*, Dünya Yayınları, İstanbul, 1998, s. 21.

⁵² Hakan Yazarkan, "Futbolcu Transfer/Bonservis Ücretlerinin TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardına Uygun Olarak Muhasebeleştirilmesi", *Mali Çözüm Dergisi*, S.137, İstanbul, 2016, s.96.

⁵³ Vladan Pavlovic vd., "Financial Reporting of Football Clubs in R. Serbia". *Management Journal for Theory and Practice Management*, S. 67, 2013, s. 56.

⁵⁴ Şeref Kavak, *Şirketler Muhasebesi*, Nobel Yayınları, Ankara, 2006, s. 87.

⁵⁵ Kishalı, 2006: 89.

Türk Ticaret Kanunu'nun 329. Maddesine göre Anonim Şirket: "Sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız mal varlığıyla sorumlu bulunan şirkettir." Yine aynı kanunda anonim şirketlerin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şart koşulmuş ve esas sermaye tutarının 50.000 TL'den az olamayacağı belirtilmiştir.⁵⁶

Anonim şirketler bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazançları üzerinden kurumlar vergisine tabidirler. Kurumlar vergisi oranı %20'dir.⁵⁷ Fakat Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre sadece idman ve spor faaliyetinde bulunan anonim şirketler muaf bırakılmıştır.⁵⁸

Anonim şirketin sahip olduğu yönetim organları;

- Genel Kurul
- Yönetim Kurulu
- Genel Müdür ve Müdürlükler
- Denetçiler

Genel kurul anonim şirketin en yüksek karar organı olup, tüm hisse senedi sahiplerinden oluşur. Genel kurul toplantısında alınan kararlar, tüm ortakları bağlayıcı niteliktedir. Genel kurul olağan toplantısı her faaliyet dönemi sonunda (3 ay içerisinde) yapılır. Yönetim kurulu; Genel Kurul tarafından belirli bir süre için ortaklar arasından seçilir. Şirketin yönetim ve temsilinden sorumlu olan yönetim kurulu üyeleri en az 3 kişiden oluşur, en çok 3 yıl için seçilir. Anonim şirketin ana sözleşmesinde yer alan yetkiye dayanarak genel müdürler genel kurul veya yönetim kurulu tarafından tayin edilebilir. Denetçiler de genel kurul tarafından, en fazla 3 yıl için 5 kişiden az olmamak şartıyla denetim görevini yaparlar.⁵⁹

Türk Futbol kulüpleri genel kurulca seçilen başkan ve yönetim kurullarıyla idare edilir. Başkanın güçlü statüsü ve etkinliği bulunmaktadır. Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor kulüplerinin yönetimi bunun için en iyi örnektir.⁶⁰

⁵⁶ 14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Türk Ticaret Kanunu".

⁵⁷ Yunus Kishalı, *Şirketler Muhasebesi*, Beta Yayınları, İstanbul, 2006, s. 123.

⁵⁸ 13 Haziran 2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Kurumlar Vergisi Kanunu".

⁵⁹ Necmettin Erdoğan, *Şirketler Muhasebesi*, Atila Yayıncılık, Ankara, 1997, s. 124-125.

⁶⁰ Akşar ve Kutlu, 2008: 279.

Anonim şirketlerin, halka açık veya kapalı şekilde kurulması şirket sermayesinin oluşumunu ve kuruluş biçimine yön vermektedir.⁶¹ Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile ortak sayısı 500'ü aşan anonim ortaklıklar halk arz olunmuş sayılır. Borsada işlem görmeyen anonim ortaklıklar, halka açık ortaklık statüsünü kazandıktan sonra en geç 2 yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadırlar.⁶²

Sermaye şirketi özelliğine sahip kulüpler, sportif başarıyı sağlamak için ihtiyaç duydukları kaynakları hisse senedi ihraç ederek sağlamaya çalışmıştır.⁶³ Futbol kulüpleri borsaya kote olarak sermayelerinin belirli bir kısmını halka arz ederek, sadece yeşil sahalardan elde edinilen gelirle yetinmeyip sermaye piyasasına yelken açmış oldular.⁶⁴

Sermaye Piyasası Kanununa göre halka arz, “Sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan yapılan genel bir çağrıyı ve bu çağrı devamında gerçekleştirilen satışı ifade eder.” şeklinde tanımlanmıştır.⁶⁵

Daha geniş tanımıyla halka arz, şirketin yeni ortak edinmek üzere hisse senetlerini belirli bir aile, belirli bir grup veya kişinin elinden çıkararak halka satmasıdır. Temel amaç ucuz maliyetli fon finansmanıdır.⁶⁶ Halk arz kararı alan bir ortaklık mevcut hissedar veya hissedarların sahip oldukları hisse senetlerinden bir kısmını doğrudan borsada veya borsa dışında ya da sermaye artırım yoluyla hisseleri halka arz edebilir.⁶⁷

1.1.2.2. Şirketleşen Futbol Kulüplerinin Avantajları

⁶¹ Ümit Ataman, *Şirketler Muhasebesi*, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 1996, s. 81.

⁶² 30 Aralık 2012 tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “Sermaye Piyasası Kanunu”

⁶³ Serdar Samur, *Kurumsal Futbol Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013, s. 53.

⁶⁴ Tuğrul Akşar, *Endüstriyel Futbol*, Literatür Yayınları, İstanbul, 2005, s. 5.

⁶⁵ Sermaye Piyasası Kanunu, Madde: 3.

⁶⁶ İbrahim Ethem Sancak, *Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun Halka Açılma Olanakları*, SPK Yeterlilik Etüdü, Yayın no:161, Ankara, s. 5.

⁶⁷ Ali Dursun Aydın vd., “Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye’de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 1, Ankara, 2007, s. 62.

Kulüpler vergisel avantajlardan faydalanmak, futbol içinde büyüyen rekabet ortamında kaynaklarını artırmak, kurumsallaşarak profesyonelliğe adım atmak, markalaşabilmek ve ticari faaliyette bulunabilmek amacıyla ticaret şirketi olmaya yönelmiştir.⁶⁸ Şirketleşme sonucu şeffaflık, hesap verilebilirlik ve katılımcılık gibi prensipler üzerinde inşa edilecek bir kurumsal yapı spor kulüplerine kalıcı pozitif değerler katmıştır.⁶⁹

Dernek şeklinde kurulmuş spor kulüpleri, şirketler aracılığı ile spor faaliyeti dışında kulübü temsil eden logo ve markalı ürünlerin satışını yapabilmekte veya bu alanlarda faaliyet gösteren şirketlere ortak olabilmektedirler.⁷⁰ Böylece futbol kulüplerinin şirketleşmesi ile gelirlerini artırma ve bu anlamda büyüme gibi ticari hedeflere ulaşmak için rekabet etme şansına kavuşmuşlardır.⁷¹

Şirketler hisse senetlerini halka arz ederek, alternatif finansman yöntemlerine göre daha düşük maliyetle ve uzun vadeli bir kaynağı kullanmakta ve bu kaynağı teminat olarak göstererek bankalardan kredi talep edebilmektedir.⁷² Ayrıca hisse senetlerinin borsada işlem görmesi bankacılık ve para piyasasında kredibilitiyi artırmakta, kolay ve ucuz kredi imkanını sağlamaktadır.⁷³ Şirketlerin halka arzıyla birlikte, şirketler yabancı ülkelere menkul kıymetler ihraç edebilecek ve kamuoyunda daha yakından tanınmasını sağlayacak ve kulübün prestijini artıracaktır.⁷⁴

Spor kulüplerinin tescil edilmiş, idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadi işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetinde bulunan anonim şirketler kurumlar vergisinden muaf bırakılmıştır.⁷⁵ Ayrıca bunların;⁷⁶

- Transfer ve bonservis gelirleri,
- Saha reklam gelirleri,
- Maç bileti satışları,

⁶⁸ Samur, 2013: 29-30.

⁶⁹ Akşar ve Kutlu, 2006: 367.

⁷⁰ Murat Başaran ve Tezcan Atay, *Spor ve Sporunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları*, Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2003, s. 88.

⁷¹ Sebahattin Devocioğlu, "Halka Arz Edilen Spor Kulüplerinin Sportif Başarıları ile Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki", *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S. 2, Ankara, 2004, s. 13.

⁷² Başaran ve Atay, 2003: 243.

⁷³ Dorukkaya vd., 1998: 28.

⁷⁴ Dorukkaya vd., 1998:28.

⁷⁵ Kurumlar Vergisi Kanunu, Madde: 4.

⁷⁶ 3 Nisan 2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "Kurumlar Vergisi Genel Tebliği".

- Sporcuların formalarına aldıkları reklamlar,
- Maç yayın hakkının satılması faaliyetleri aynı kapsam da değerlendirileceğinden vergi tabi olmayacaktır.

Yukarıdaki gelirlere ek olarak kulüplerin gelir elde ettiği birçok faaliyet alanı vardır. Bunların muafiyetiyle ilgili Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde "Ancak, kulübün söz konusu idman ve spor faaliyetlerinin yanı sıra **forma, ayakkabı ve diğer malzeme satışı, otopark, benzin istasyonu, restoran, otel, büfe ve plaj işletmeciliği** yapması durumunda, idman ve spor faaliyetleri dışındaki faaliyetler ayrı bir iktisadi işletme olarak kurumlar vergisine tabi tutulacaktır." hükmü vardır. Bu maddeden de açıklandığı gibi kulüplerin idman ve spor faaliyetleri dışında ticari faaliyete soyulmaları durumunda kurumlar vergisine tabi olacakları anlaşılmaktadır.

1.1.2.3. Şirketleşen Futbol Kulüplerinin Dezavantajları

Şirketleşmenin sağladığı birçok avantaj olduğu gibi, bazı handikapları bulunmaktadır. Borsada işlem gören şirketler Sermaye Piyasası Mevzuatına tabidir. Bunun gereği olarak şirket şeffaflaşma, kamu denetimine daha fazla tabi olma ve her türlü sözleşmelerin kamuya zamanında ve tam olarak duyurulması gibi yükümlülükler doğurur, bu da şirketlerin istemeyeceği bir durumdur.⁷⁷

Önceki başlıklarda bahsedildiği gibi Türkiye'de şirketleşip halka arz olan Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor kulüpleri bulunmaktadır. Bu kulüplerin uyguladıkları halka arz modellerinde bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Beşiktaş'ın halka arz modeli "İngiliz Modeli" olarak bilinen Manchester UTD'ın uyguladığı modeli esas almıştır. Bu modelde sportif anlamda başarısız olursa bile şirket gelirlerinde çok fazla gerileme olmamaktadır. Fakat en önemli dezavantajı ise yapılacak oyuncu ve teknik adam transferlerinin gider olarak mali tablolara yansıtılması giderleri artıracığından karlılığı olumsuz etkilemektedir.⁷⁸

Galatasaray, Fenerbahçe ve Trabzonspor "Gelir Ağırlıklı" halka arz modelini uygulamaktadır. Giderler kulüpte(dernek) bırakılırken, ilgili gelirler kurulan Sportif A.Ş'ye devredilir. Bu modelde dönem sonlarında mali yüksek kar görünecek olup ve bu karların önemli bir bölümü yatırımcılara dağıtılacaktır. Gelirin elde edilmesi için

⁷⁷ Kocaoğlu, 2011: 86.

⁷⁸ Akşar, 2005: 229.

yapılan harcamaların yani giderlerin hesaba katılmaması ve temettü dağıtımına gidilmesi gelecekte ciddi sıkıntılara sebep olabilecektir.⁷⁹ Bu model Avrupa’da hatta dünyada eşi benzeri olmayan bir model olup, kulüplerimizin mevcut yasal boşluktan faydalanarak yaratmış oldukları bir modeldir.⁸⁰

Yüksek temettü dağıtımının olumsuz sonucunu Galatasaray üzerinden anlatan gazeteci yazar Yavuz Semerci bu durumu şu şekilde özetlemiştir:

“Galatasaray’ın İMKB’deki şirketi bir yandan yatırımcısına verdiği yüksek temettü ile yüzleri güldürürken, diğer yandan dikkat çekilmesi gereken bir olumsuzluğu da burada vurgulamakta yarar var: Galatasaray 2002 yılında halka arz edildiğinde 21 milyon dolar gelir elde etti. Geçen yıl nimet paylaşımına dayalı halka arz nedeniyle Galatasaray 29 trilyon 448 milyar temettü dağıttı. Bu yıl dağıtılacak temettünün 35 trilyon lirayı bulması bekleniyor. Dağıtılan karın %62,9’u kulübe, %21 AIG’ye, %16’sı yatırımcılara gidiyor. Yani Galatasaray 21 milyon dolar elde etmek için iki yıl içinde 46 milyon dolar kar dağıtacak. Karın %37’si olan 37 milyon doları yatırımcılara ve AIG’ye verilmektedir. Beşiktaş ise 14 milyon dolar kaynak topladı, fakat şimdiye kadar dağıttığı temettü 1 milyon dolar.”⁸¹

Bundan dolayı dağıtılan temettü tutarlarının, halka arz gelirlerini aşmış olması, zaman içerisinde 3. kişilere ödenecek temettü tutarlarında ciddi bir artışa sebep olacaktır. Bu temettü dağıtım politikası sonucu uzun vadede kulübün aktifinin erimesine ve dışarı aktarılan fonlar nedeniyle mali yapının zayıflamasına sebep olmuştur.⁸² Bu yanlış uygulamanın en önemli sonuçları spor kulübünün borç batağındaiken, Sportif A.Ş.’lerin temettü dağıtmasıdır.⁸³

Tablo 2. 2002-2005 Yılları Arasında Galatasaray’ın Halka Arz Gelirleri ile Sportif A.Ş.’nin Ödediği Temettüleri

⁷⁹ Akşar, 2005:230.

⁸⁰ Tuğrul Akşar, *Futbolun Ekonomi Politikası*, Literatür Yayınları, İstanbul, 2010, s. 391.

⁸¹ Yavuz Semerci, “Galatasaray’ın Geleceğini kim, Nasıl Kararttı?”, <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/01/13/semerci.html>, (13.01.2018)

⁸² Akşar ve Kutlu, 2006: 579.

⁸³ Osman Uluyol, “Süper Lig Futbol Kulüplerinin Finansal Performans Analizi”, Journal Of Yasar University, S. 34, İstanbul, 2014, İstanbul, s. 5728.

Şirket	Halka Arzdan Bu Yana Toplam Brüt Temettü Tutarı(\$)	Halka Arz Gelirleri(\$)	Halka Arzdan Bu Yana 3. Kişilere Ödenen Toplam Tutar(\$)	Kulüp Dışına Yapılan Tem. Ödemelerinin Halka Arz Gelirine Oranı(%)
GS Sportif A.Ş	91.896.000	20.799.000	14.703.000	71

Kaynak: Akşar ve Kutlu, 2008:338

Tabloda görüldüğü üzere Sportif A.Ş'nin halka arzından bu yana dağıttığı toplam temettü 91,8 milyon dolardır. Kulüp dışına yapılan temettü ödemeleri ise 14,7 milyon dolara ulaşmıştır. Galatasaray halka arz gelirinin %71'ni 3. kişilere dağıtırken, 2006 yılı dağıtılan temettüyü de eklediğimizde bu oran %91'e çıkmaktadır. Bu 4 yıllık süre içinde döviz bazında ortalama %22,75 gibi astronomik bir faiz oranıyla borçlanmış olduğu ortaya çıkmaktadır.⁸⁴

Olayın bir diğer boyutu da Sportif A.Ş'lerin kulüplere vermiş oldukları fonlardır. Bu işlem TTK hükümleri gereğince borç verdikleri her kuruş için gereğince faiz tahakkuk ettirmek zorundadır. Ayrıca bu fon transferi GVK ve TTK düzenlemeleri gereği ticari olarak nitelendirildiği için, Sportif A.Ş.'nin sağladığı 'finansman hizmeti' Sportif A.Ş.'ye ilave bir KDV yükü getirmektedir.⁸⁵

1.1.3. Türkiye'de 4 Büyük Kulübün Şirketleşme Süreci

Türkiye'de dört büyük spor kulübü, Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor kurmuş oldukları şirketlerin hisselerini halka arz ederek borsada işlem görmeye başlamışlardır.⁸⁶ Bu kulüplerin halka arz şekillerine bakıldığında benzerlikler olduğu gibi farklılıklarda mevcuttur. Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor "Gelir Ağırlıklı Model" denilen, futbol kulüplerinin gelirlerinin çoğunu bu şirketlere devrettiği, giderlerini ise devretmediği modeli uygulamıştır. Beşiktaş ise bu modelin aksine, tüm gelir ve giderlerini şirkete devrederek halka arz olmuştur. Bu model İngiliz Modeli

⁸⁴ Akşar ve Kutlu, 2008: 338.

⁸⁵ Akşar, 2010: 394.

⁸⁶ Şerafettin Sevim ve Ö. Zafer Gönen, "Spor Kulüplerinin Halka Açılması ve Hisse Senetlerinin Değerini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Beşiktaş ve Galatasaray Örneği", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.7, 2002, s.2

olarak bilinir.⁸⁷ Halka arz olan bu kulüplerin temel amacı, içinde buldukları mali sıkıntıyı atlatabilmek amacıyla uzun vadeli ve düşük maliyetli kredi temin etmektir.⁸⁸

Tablo 3. Halka Arz Edilen Futbol Kulüpleri

Ortaklığın Unvanı	Halka Arz Şekli	Yıl	Halka Arz Olunan Hisse Senetlerinin Nominal Tutarları	Halka Arz Fiyatı
FENERBAHÇE SPORTİF A.Ş	MEVCUT PAY SATIŞI	2004 ŞUBAT	3.750.000	10,5 TL
GALATASARAY SPORTİF A.Ş	MEVCUT PAY SATIŞI	2002 ŞUBAT	325.600.000	87,00 TL
BEŞİKTAŞ FUTBOL YATIRIMLARI A.Ş	MEVCUT PAY SATIŞI	2002 ŞUBAT	326.500.000	57,50 TL
TRABZONSPOR SPORTİF A.Ş	MEVCUT PAY SATIŞI	2005 NİSAN	6.250.0000	5,25 TL

Kaynak: Futbol Takımlarının Halka Arz İzahnamesinde Yer Alan Bilgilere Göre Düzenlenmiştir

1.1.3.1. Beşiktaş

Beşiktaş'ta şirketleşme süreci, Beşiktaş Spor Kulübünün 1995 yılında Beşiktaş Futbol Yatırımları San. Tic. A.Ş.'yi %100 iştiraki ile profesyonel futbolla ilgili faaliyetleri yürütmek ve işletmek amacıyla kurulmasıyla başlamıştır.⁸⁹ Beşiktaş Futbol Yatırımları A.Ş. 2001 yılında ticari işletme bazında her türlü sportif ürünlerle ilgili ticari faaliyetlerde bulunmak için Beşiktaş Sportif Ürünler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'yi kurmuştur. Ayrıca Sportif A.Ş. 2004 yılında TV ve radyo yayını faaliyetleriyle ilgili olarak Beşiktaş Televizyon Yayıncılık A.Ş.'yi kurarak %99.9'na iştirak etmiştir. Beşiktaş Jimnastik Kulübü Derneği, basketbol faaliyetlerini futboldan ayırarak 2013 yılında Beşiktaş Basketbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'yi, 2004 yılında inşaat ve diğer faaliyetlerle ilgili olarak BJK Beşiktaş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'yi iştirakli olarak kurmuştur.⁹⁰

⁸⁷ Yazarkan, 2016: 96.

⁸⁸ Güner Ekinci, "Türkiye'deki Müesses Spor Kulüplerinin Kurumsal Kültürlerinin Toplam Kalite Yönetimine Uygunluğu", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S.4, 2000, s. 43-54.

⁸⁹ BJK, http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as/

⁹⁰ BJK, http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/index/bjk_tv_as/, (01.11.2017).

Beşiktaş kulübünün halka arz izahnamesinde “Şirketin ana ortağı Beşiktaş Jimnastik Kulübü Derneği ile Şirket arasında 2002 yılında imzalanan Lisans sözleşmesi uyarınca; 30 yıl süreyle profesyonel Futbol Takımı ile ilgili görsel hakların, internet haklarının, medya yayın haklarının, forma ve stad reklamları dahil ve fakat bunlarla sınırlı kalmamak üzere reklam haklarının ve diğer fikri mülkiyet haklarının yani yasa ve sözleşmelerden doğmuş ve doğacak olan profesyonel futbol şubesi ile ilgili hakların ve tüm Beşiktaş markalarına ilişkin hakların meşru ve yasal sahibidir.” denilmiştir.⁹¹

Beşiktaş Spor Kulübü bu Lisans sözleşmesi gereği Profesyonel Futbol Takımı'na ait tüm gelir ve giderler ile aktif ve pasifini Futbol A.Ş'ye devretmiştir. Bundan dolayı futbol takımıyla ilgili tüm gelir ve giderler Futbol A.Ş'nin finansal tablolarında görünecektir.⁹² Şirket 2002 yılında sermaye artırımını yoluna giderek ilk kez hisselerinin %15'lik kısmını 90 milyon dolar piyasa değerinden halka arz etmiştir. Şirkette BJK'nin payı ise %85'e düşmüştür.⁹³

Beşiktaş Sportif Ürünler A.Ş 2013 yılında mevcut sermayesini 650.000 TL artırma kararı almıştır. Bu tutarın 50.000 TL'lik kısmı aktif ve pasifleriyle birlikte devir almak suretiyle birleşilen Beşiktaş Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş'nin ödenmiş sermayesinden karşılanmıştır. Kalan kısmı ise aynı şekilde aktif ve pasifleriyle birlikte devir almak suretiyle birleşilen BJK Beşiktaş Turizm İşletmeleri ve Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin ödenmiş sermayesinden karşılanmıştır.⁹⁴

Yukarıda değinilmemiş olan Beşiktaş Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş 2003 tarihinde kurulmuş olup faaliyet konusu sigorta aracılık faaliyetlerinde bulunmak, BJK Beşiktaş Turizm İşletmeleri ve Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş ise yine 2003 yılında kurulmuş olup, faaliyet konusu yurt içi ve yurt dışı turlar organize etmek, bilet satışı yapmak ve vize işlemleri faaliyetlerinde işlemler yapmak amacıyla kurulmuştur.⁹⁵

⁹¹ BJK, “Payların Halka Arzında Kullanılacak İzahname”, 2013, http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as/ (01.11.2017).

⁹² Akşar, 2005: 182.

⁹³ Akşar ve Kutlu, 2006: 517.

⁹⁴ BJK, “Ticaret Sicil Gazetesi”, http://www.bjk.com.tr/docs/sportif_as_Ticaret_Sicil_Belgesi.pdf, (04.11.2017).

⁹⁵ BJK, 2013, http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as/, (04.11.2017).

Beşiktaş Jimnastik Kulübü, 2012 yılında %62.5 sermaye oranına sahip iken, kalan %37.50'lik kısım halka arz edilmiştir. Beşiktaş Futbol A.Ş.'nin 31.08.2017 tarihi itibariyle sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.⁹⁶

Tablo 4. Beşiktaş Futbol A.Ş. Ortaklık Yapısı

Ortaklar	%	31 Ağustos 2017
BJK	51,00	122.426.085
Halka Açık Kısım	49,00	117.573.915

1.1.3.2. Fenerbahçe

Fenerbahçe ilk şirketleşme süreci, 1998 yılında Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin kurulmasıyla başlamıştır. Bu sportif A.Ş. sporla ilgili ticari ve sinai faaliyetlerde ve yatırımlarda bulunmak üzere kurulmuştur. Halka arzdan önce 2002 yılında Sportif A.Ş. ticari faaliyetlerini Fenerbahçe Spor Kulübünün iştirakiyle kurulan Fenerbahçe Spor Ürünleri Sanayi Ticaret A.Ş.'ye devretmiştir. Bu Spor Ürünleri A.Ş. Fenerbahçe taraftar ürünleri ve diğer her türlü spor malzeme ve giysilerinin satışı ve pazarlanması amacıyla kurulmuştur (Fenerium).⁹⁷

Fenerbahçe Spor Kulübü ile Sportif A.Ş. arasında imzalanan Lisans Sözleşmesi gereği kulüp gelirleri 30 yıllığına Sportif A.Ş.'ye devretmiştir. Gelir ve giderlerin Sportif A.Ş.'ye devri, Galatasaray Sportif A.Ş.'nin yapılanmasına benzerlik göstermekte, gelirlerini şirket içi, giderlerini ise şirket dışı göstermektedir.⁹⁸

İlgili hak ve gelirlerin Sportif A.Ş.'ye devrinden sonra Şubat 2004'te Sportif A.Ş.'nin %15'lik kısmı halka arz edilmiştir. Galatasaray ve Trabzonspor modeline benzer gelir ağırlıklı modeli uygulamıştır.⁹⁹ Böylece Fenerbahçe Spor Kulübü halka arz edilen Sportif A.Ş.'nin %85'ine, Fenerbahçe logolu ürün pazarlaması yapan Fenerbahçe Spor Ürünleri San. Ve Tic. A.Ş.'nin %99.9'una sahiptir. Sportif A.Ş. her bir hissesi için 10.50 TL fiyat belirlenmiş ve bunun sonucunda 39.375,000 TL gelir elde edilmiştir.¹⁰⁰

⁹⁶ Beşiktaş Futbol A.Ş., 31 Ağustos 2017 Tarihi İtibariyle Sona Eren Ara Döneme İlişkin Özet Konsolide Finansal Tablolar, <http://www.bjk.com.tr/media/uploads/201703.pdf>, (15.05.2018).

⁹⁷ Fenerbahçe Futbol A.Ş., Halka Arz İzahname, s. 46, <http://www.fenerbahce.org/fbfutbol/index.asp?CID=1>, (09.11.2017).

⁹⁸ Akşar, 2005: 227.

⁹⁹ Akşar ve Kutlu, 2006: 541.

¹⁰⁰ Akyüz, 2005: 17.

Fenerbahçe yanlış şirketleşme ve halka arzın etkisini hissetmeye başladığında, ilk olarak bu yüksek gelir ağırlıklı modelden kurtulmak için şirket birleşmeleri için öncesinde halka açık hisseler için gönüllü çağrı yapılmasına karar verilmiştir. Fenerbahçe, bu hatasını telafi edebilmek için piyasadaki hisseleri alabilmek adına 156 milyon dolar kaynak bulmak durumunda kalmıştır.¹⁰¹

Sportif A.Ş. 2011 yılında UEFA mali kriterlerine uyum amacıyla gelir ve giderlerini tek bir şirkette toplamak için çalışmalara başlamıştır. Fenerbahçe Spor Kulübü Profesyonel Futbol A Takımı ve Altyapılarının yapılan değerlendirme sonucu 134.123,440 Euro bedelle devralınmıştır. Bundan dolayı 2004 yılında yapılan Profesyonel Takım Lisans Kiralama Sözleşmesi feshedilmiş, TFF Yönetim Kurulu'nun aldığı kararla 19.07.2011 tarihinde devir işlemi tescil edilmiştir. Böylece şirketin önceki yapısından farklılaşarak, futbol gelir ve giderlerinin aynı bünyede toplandığı bir yapı sağlanmıştır.¹⁰²

Ayrıca 27 Haziran 2012 tarihli Olağanüstü Genel Kurulda alınan kararla, şirketin “Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret Anonim Şirket” olan unvanı “Fenerbahçe Futbol Anonim Şirketi” olarak değiştirilmiş ve tescil edilmiştir.¹⁰³

*Şirket, 5 Aralık 2013 tarihinde Fenerbahçe Spor Ürünleri San. Tic. A.Ş.'nin hisselerinin %80'ini ve 30 Mayıs 2013 tarihinde %2.5'ünü toplam 231.000,000 TL bedel karşılığında satın almıştır. Şirket, 31 Mayıs 2014 itibariyle Fenerium hisselerinin %82.5'ine sahip olmuştur.*¹⁰⁴

Fenerbahçe Futbol A.Ş.'nin 28.02.2018 tarihi itibariyle sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.¹⁰⁵

¹⁰¹ Akşar, 2010, <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/ekonomi/35-tugrulaksar/1220-kuluepler-sportif-alerden-kurtulmaya-calyorlar-.html>, (09.11.2017).

¹⁰² Fenerbahçe Sportif A.Ş., “Kurulu Faaliyet Raporu”, 2011, http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2011-1c-ykfr_5140888.pdf, (09.11.2017).

¹⁰³ Fenerbahçe A.Ş., 31 Mayıs 2012 Hesap Dönemine Ait Mali Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu, https://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2011-4c-dipnotlar_3118422.pdf (15.11.2017)

¹⁰⁴ Fenerbahçe Futbol A.Ş., “Faaliyet Raporu”, 2014-2015, http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2014-3-c-yk-fr_5697533.pdf (15.11.2017).

¹⁰⁵ Fenerbahçe Futbol A.Ş., “Ortaklık Yapısı”, 2018, https://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2017-3-c-mali-tablo-dipnotlari_5335295.pdf, (01.11.2017).

Tablo 5. Fenerbahçe Futbol A.Ş. Ortaklık Yapısı

Ortaklar	%	28 Şubat 2018
FBSK	67,07	18.966.808
Halka Açık Kısım	32,93	9.313.192

1.1.3.3. Galatasaray

Galatasaray Spor Kulübü'nde şirketleşme süreci 1997 yılında başlamıştır. Futbolun mali, ticari ve sportif faaliyetlerini yürütmek üzere ayrı ayrı şirket kurma yöntemini tercih etmiştir. Bu çerçevede Galatasaray Spor Kulübü, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş., Galatasaray Spor ve Stad İşletmeciliği A.Ş., Galatasaray Pazarlama Ticaret Sanayi Turizm Yatırım ve Spor Faaliyetleri A.Ş., Galatasaray Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.'yi kurmuştur.¹⁰⁶

Galatasaray Sportif A.Ş 1997 yılında Galatasaray Spor Kulübü'nün %99.99 oranında ortaklığı ile kurulmuştur. Kulüp ile şirket arasında imzalanan Lisans anlaşması gereği Ali Samiyen Stadı dışındaki futbol takımının medya, sponsorluk, yayın hakları, ürün satış hakları vb. tüm gelir ve haklar devredilmiş, ilgili teknik kadro ve futbolcu ücretleri gibi diğer giderler devredilmemiştir. Sportif A.Ş'nin giderleri personel giderleri, satış-pazarlama giderleri ve futbol takımı lisans veya kira bedeli giderlerinden oluşmaktadır.¹⁰⁷ Bu şekilde yapılanan Sportif A.Ş. 2002 yılında yaşadığı mali sıkıntılarını atlatmak amacıyla şirketin %16'lık hissesini 20.5 milyon dolara halk arz etmiştir.¹⁰⁸ Galatasaray halka arza ek olarak %21'lik hissesini 20 milyon dolara AIG şirketine satmış ve 2004 yılında 30 milyon dolara yakın bir ücret ödeyerek tekrar geri almıştır. Elde edilen gelir banka borçlarının kapatılmasında kullanılmıştır.¹⁰⁹

Kurumsallaşma amacıyla yeniden yapılanmaya giden Galatasaray 2010 yılında birleşme kararı almıştır. Marka yönetimini üstlenen Sportif A.Ş., profesyonel futbol takımı ve Galatasaray Futbol Altyapı takımlarından sorumlu Futbol A.Ş. için birleşme

¹⁰⁶ Galatasaray Sportif A.Ş., "Birleşme Duyuru Metni", 2010, http://sportif.galatasaray.org/30_sirketlerin-birlesmesi.aspx, (01.11.2017).

¹⁰⁷ Akşar, 2005: 224.

¹⁰⁸ Akşar, 2005: 169.

¹⁰⁹ Akyüz, 2005: 23.

talebinde bulunmuş ve SPK tarafından onay verilmiştir.¹¹⁰ Bu birleşmeyle “Gelir Ağırlıklı” modelin aksine şirketin giderleri ile gelirleri tümüyle devredilerek tek bir şirkette toplanmıştır. Böylece Beşiktaş Sportif A.Ş.’nin yapısına benzer bir yapılanmaya giderek, daha az temettü dağıtımı ve kulüp dışında daha az fon transferi sağlanmaya çalışılmıştır.¹¹¹

Sarı kırmızılı kulüp, bu birleşme için beş bankadan 6.5 yıl vadeli 70 milyon dolarlık kredi sağlamış ve bu tutarın yaklaşık yarısıyla borsadan çağrı yoluyla Galatasaray Sportif’in önemli kısmını satın almıştır.¹¹²

Galatasaray Sportif A.Ş.’nin 28 Şubat 2018 tarihi itibarıyla bünyesinde iki bağlı ortaklığı ve bir dolaylı iştiraki bulunmaktadır. Bağlı ortaklıkları olarak GS Mağazacılık ve Perakendecilik A.Ş. (GS logolu ürünlerin satışı ve mağazacılık) ve Galatasaray Gayrimenkul Yatırım Geliştirme Ticaret A.Ş. (Gayrimenkul alanında yatırım ve geliştirme faaliyetleri amaçlı), dolaylı iştiraki GS İletişim A.Ş. (İletişim Faaliyeti) bulunmaktadır.

Galatasaray Sportif A.Ş.’nin 28.02.2018 tarihi itibarıyla sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.¹¹³

Tablo 6. Galatasaray Sportif A.Ş. Ortaklık Yapısı

Ortaklar	%	28 Şubat 2018
GS SK	66,42	71.738,441
Halka Açık Kısım	33,58	36.261.559

1.1.3.4. Trabzonspor

Trabzonspor’un uyguladığı model Galatasaray ve Fenerbahçe’nin halka arz şekliyle benzerdir. Futbol kulübü giderlerini içermeyen şirket, Trabzonspor’a ait bütün

¹¹⁰ Galatasaray Sportif A.Ş., “Kısaca Galatasaray Sportif A.Ş.”, http://sportif.galatasaray.org/5_galatasaray-sportif-as.aspx, (01.11.2017).

¹¹¹ Akşar ve Kutlu, 2008: 341.

¹¹² Tuğrul Akşar, “Kulüpler Sportif A.Ş’lerden Kurtulmaya Çalışıyor”, 2010, <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/ekonomi/35-tugrulaksar/1220-kuluepler-sportif-alerden-kurtulmaya-caliyorlar-.html> (09.11.2017).

¹¹³ Galatasaray Sportif A.Ş., 28 Şubat 2018 Tarihi İtibarıyla Ara Hesap Dönemine Ait Özet Konsolide Finansal Bilgiler, https://galatasaray.blob.core.windows.net/files/2018sportif/Tablolar_Dipnotlar_28022018.pdf (15.05.2018).

gelirlerine sahiptir.¹¹⁴ Trabzonspor Kulübü Derneği futbol faaliyetlerini tüm hak, alacak, borç ve yükümlülükleri ile birlikte süresiz olarak Trabzonspor Futbol İşletmeciliği San. Tic. A.Ş.'ye devretmiştir. Daha sonra Futbol A.Ş.'nin %99.99 iştirakiyle 1994 yılında Trabzonspor Sportif A.Ş.'yi kurmuştur. Futbol takımının sözleşmede belirtilen gelirlerini devralan Futbol A.Ş. bu gelirlerini lisans kiralama sözleşmesiyle 30 yıl süre ile iştiraki olan Sportif A.Ş.'ye kiralamıştır. Sportif A.Ş kurumlar vergisinden muaf olup, ticari faaliyette bulunmamaktadır. Bu muafiyetin bozulmaması için markalı ürünler ile ilgili ticari faaliyeti yapmak için 2004 yılında Futbol A.Ş.'nin iştirakiyle Trabzonspor Ticari Ürünler A.Ş kurulmuştur.¹¹⁵

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi, lisans sözleşmesi gereği ilgili haklarını ve gelirlerini Fenerbahçe ve Galatasaray modelinde olduğu gibi Sportif A.Ş.'ye devretmiş, giderlerini Futbol A.Ş.'de bırakmıştır. Trabzon Sportif A.Ş 2005 yılında sermayesinin %25'ine denk gelen 6.250,000 TL nominal değerli hisse senedinin arzı için başvurmuş Nisan ayında 5,25 TL'den arz edilmiştir.¹¹⁶

Trabzonspor Futbol A.Ş.'nin sahip olduğu diğer şirketler aşağıdaki gibidir.¹¹⁷

- 1) Trabzonspor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.
- 2) Trabzonspor Ticari Ürünler ve Turizm İşletmeciliği A.Ş.
- 3) Bordo Mavi Enerji Elektrik Üretim A.Ş.
- 4) 1461 Trabzon Futbol İşletmeciliği A.Ş.
- 5) Trabzonspor Telekomünikasyon Danışmanlık ve Servis Hizmetleri Ticaret A.Ş.

Trabzonspor da sportif başarının gelmemesiyle beraber mali yapısı itibariyle sıkıntıya girmeye başladığı yıllarda Futbol A.Ş ile Sportif A.Ş.'yi birleştirme çabasında girmiş, ancak birleşme öncesi hisse senedi çağrı maliyetinin yüksek olması kulübün bir adımda bulunmasını engellemiştir.¹¹⁸

¹¹⁴ Ali Dursun Aydın vd., "Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye'de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi", *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, , S. 1, Ankara, 2007 s. 68.

¹¹⁵ TS, "Halka Arz İzahnamesi", 2005, www.trabzonspor.org, (05.11.2017).

¹¹⁶ TS, Halka Arz İzahnamesi.

¹¹⁷ Trabzonspor Futbol A.Ş., <http://www.trabzonspor.org.tr/tr/kulup/ts-futbol-as>, (15.05.2018).

¹¹⁸ Akşar, 2010: 388.

Trabzonspor Sportif A.Ş'nin 28.02.2018 tarihi itibariyle sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.¹¹⁹

Tablo 7. Trabzonspor Sportif A.Ş. Ortaklık Yapısı

Ortaklar	%	28 Şubat 2018
Trabzonspor Futbol A.Ş.	51,00	51.000.864
Halka Açık Kısım	49,00	48.999.136

1.1.4. Dört Büyük Kulübün Şirketleşme Sürecinde Gelir ve Giderlerinin Devri

4 büyük futbol kulübü, halka arz olmadan önce kurmuş oldukları Sportif A.Ş.'ler ile bir lisans kiralama sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmeye göre, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor futbol kulübüyle ilgili gelirlerini kurmuş oldukları şirkete devretmiş, giderlerini ise devretmemiştir. Beşiktaş diğer 3 kulübün aksine tüm gelir ve giderlerini kapsayacak şekilde kurmuş olduğu şirkete devretmiştir. Ancak kulüpler gelir kalemlerini devrederken, gelirin tamamını devrettiği gibi yüzdesel olarak bir kısmını devredip bir kısmını da dernek bünyesinde tuttuğu gelir kalemleri de bulunmaktadır.

Tablo 8. Sportif A.Ş. Gelirlerinin Karşılaştırılması

¹¹⁹ Tsspor, <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/genel/1400-trabzonspor-sportif-yatirim-ve-futbol-isletmeciligi-ticaret-a-s>, (15.05.2018).

Gelir Kalemleri	GS SPORTİF	BJK SPORTİF	FB SPORTİF	TS SPORTİF
Yayın Hakkı	-	+	+	+
Sponsorluk	+	+	+	+
Reklam	+	+	+	+
Lisans ve İsim Hakkı	+	%100 iştiraki Beşiktaş Sportif Üzerinden	+	300.000 dolara ek olarak yıllık ticari satışların 1mn doları aşması durumunda, satışlardan %10
TV Kanalı	-	-	FBTV'nin vergi öncesi karının % 50'si	-
Maç Hasılatı	-	+	Yıllık 8.5 milyon dolar	Net Satış Hasılatının %80'i
Bahis	-	+	+	+
Ticaret Merkezi	-	-	Devreye alındığında kulübün elde edeceği gelirler Sportif'e aktarılacak	-
Champions League Performans	Başlangıç ve 1.grup maç primleri üzerinden %60, çeyrek, yarı final, final performans primlerinden net gelirin %50'si	+	Brüt Gelirlerin %20'si	Brüt Gelirlerin %20'si
UEFA Kupası Yayın Havuzu	+	+	+	+
Transfer ve Bonservis	-	+	-	-

Kaynak: <http://www.futbolekonomi.com/Raporlar/yonetsel/>

Yukarıdaki tabloda Türkiye’de halka arz olan dört profesyonel futbol kulübün, şirketleşme sürecindeki gelirlerinin A.Ş.’lere devrine yer verilmiştir.¹²⁰ Tablo incelendiğinde GS önemli gelir kalemleri olan sponsorluk, reklam, lisans ve isim hakkı, bahis, UEFA yayın gelirlerinin tamamını, UEFA performans gelirlerinin bir kısmını Sportif A.Ş.’ye devretmiştir. BJK ise, TV kanalı gelirleri dışındaki kalemlerin tamamını Sportif A.Ş.’ye devretmiştir. Fenerbahçe ve Trabzonspor da transfer ve bonservis gelirleri dışındaki gelirlerin büyük bir kısmını Sportif A.Ş.’ye devretmiştir. Kısaca 4 büyük kulüpte ana gelir kalemlerinin büyük kısmı Sportif A.Ş.’lere devredilmiştir.

¹²⁰ Mete İkiz, “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Arzları”, <http://www.futbolekonomi.com/Raporlar/yonetsel/>, (09.11.2017).

Tablo 9. Sportif A.Ş. Giderlerinin Karşılaştırılması

Gider Kalemleri	GS SPORTİF	BJK SPORTİF	FB SPORTİF	TS SPORTİF
Genel Yönetim	+	+	+	+
Antrenör-Futbolcu	-	+	-	-
Bonservis	-	+	-	-
Transfer	-	+	-	-
Kamp ve Tesis	-	+	-	-
Pazarlama Şirketi	+	+	-	-
Stadyum	-	Kullanma ve İşletme Hakkı Bedeli Olarak 2003 Aralık'da 11.5 milyon ödenmiş	2004/2005 sezonundan itibaren yıllık 500.000 dolar	-
Lisans Bedeli	2005 Haziran'dan itibaren yıllık gelirlerin KDV hariç brüt %1'i	2013 Aralık'da BJK'dan 18 milyon dolara satın alınmış	-	-
Futbol Takımı Kirası	Kulübe Şampiyonlar Ligi başlangıç ve 1.tur maç primleri üzerinden %30 + 2005/2006 sezonundan itibaren gelirlerin %1.5'u	-	Kulübe 2004/05 sezonundan itibaren gelirlerin %2'si	Kulübe 2004/2005 sezonundan itibaren bir önceki sezon brüt toplam gelirlerin %1'i

Kaynak: <http://www.futbolekonomi.com/Raporlar/yonetsel/>

Tabloda Türkiye'de halka arz olan dört profesyonel futbol kulübün şirketleşme sürecindeki giderlerinin Sportif A.Ş.'lere devrine yer verilmiştir.¹²¹ Yukarıda açıklandığı gibi gelir ağırlıklı modeli tercih eden Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor gelirlerini devretmiş olmasına rağmen giderlerin büyük bir kısmını kulüp bünyesinde bırakmıştır. Antrenör-futbolcu maaş ve transfer giderleri, kamp ve tesis, stadyum gibi maliyetlerin tamamını kulüp bünyesi bırakmıştır. Diğer gider kalemleri için ise yıllık olarak sabit bir tutar veya bir oran belirleyerek devretmiştir. Beşiktaş'ın faaliyet giderlerine bakıldığında, giderlerin neredeyse tamamını gelirlerinde olduğu gibi Sportif A.Ş.'ye devretmiştir.

1.2. Avrupa'nın Üç Büyük Ligindeki Futbol Kulüplerinin Genel Olarak Yapılanması

¹²¹ İkiz, <http://www.futbolekonomi.com/Raporlar/yonetsel/>, (09.11.2017).

Futbolda Avrupa'nın marka değerini temsil eden ligler; İngiltere Premier Ligi, Almanya Bundesliga ve İspanya La Liga'dır. Avrupa'daki pazar payından aslan payını alan takımlar bu üç ligde bulunmaktadır. Bundan dolayı hem sportif hem de ekonomik olarak güçlü olan bu liglerdeki kulüplerin yapısını anlatmak yararlı olacaktır.

1.2.1. İngiltere Premier Ligi

İngiltere ilk kapitalist uygulamaların olduğu, futbol kulüplerinin ilk şirketleştiği ve borsaya açıldığı ülkedir.¹²² İngiltere Premier Ligi'nde kulüplerin ya şirket statüsünde profesyonellerce yönetilmesi ya da çoğunlukla Almanya'da görüldüğü gibi dernek statüsünde olup, futbol şirketleri kurarak yönetilmeleri en çok görülen modeller arasındadır.¹²³

1983 yılında halka açılan ilk İngiliz kulübü Tottenham Hotspur olmuştur. O zamanlar bunun iyi bir fikir olduğunu çok az kişi düşünmüştür. Tottenham Hotspur PLC adındaki bir holding tarafından şirket bünyesinde futbol faaliyetlerinin yürütülmesi için Tottenham Hotspur FC adlı şirketi kurmuştur. Tottenham sermaye piyasalarında başarılı olamasa bile diğer kulüpleri bu yönde teşvik etmiştir.¹²⁴

Manchester UTD 1995 yılında şirketleşmeyi tamamlamış, halka açılmış ve İngiltere futbol tarihinin en başarılı halka arzlarından birini gerçekleştirmiştir.¹²⁵ Halka arz yılında İngiltere Premier Lig ve Avrupa da başarılı bir sezon geçirmiştir. Manchester UTD 2005 yılında Amerikalı milyarder Malcolm Glazer tarafından 1,47 milyar euroya satın alınmış ve Manchester UTD 'i borsadan çıkarmıştır.¹²⁶

Manchester UTD 2012 yılında Manchester UTD PLC şirketi adı altında ikinci defa halka arz yoluna giderek New York Borsası'nda işlem görmeye başlamış ve 233.000.000 USD kaynak elde etmiştir.¹²⁷

Manchester UTD'a benzer olarak Chelsea'yi, 2003 yılında kulüp başkanının kontrol hisselerini elinde bulunduran Ken Bates'ten 59.3 milyon sterlin karşılığında Rus petrol zengini Roman Abramovich satın almıştır.¹²⁸

¹²² İnal, 2008: 64.

¹²³ Samur, 2013: 32.

¹²⁴ Akşar ve Kutlu, 2006: 9.

¹²⁵ Akşar, 2005: 233.

¹²⁶ Akşar ve Kutlu, 2006: 463.

¹²⁷ Manchester UTD PLC, 2012 Annual Report, <http://ir.manutd.com/financial-information/annual-reports/2012.aspx> (10.11.2017).

İngiltere’de 2005 yılında şirketleşip halka arz olunan şirket sayısı 12 iken¹²⁹, 2012 yılının Kasım ayında Tottenham ve Millwall kulüpleri hisselerini geri alacağını açıklamasıyla birlikte borsada işlem gören sadece Arsenal ve Birmingham kulüpleri kalmıştır. Sayının azalmasında zengin iş adamlarının kulüplerin çoğunluk hissesini satın alması etkili olmuştur.¹³⁰

Yeni akım olarak kulüplerin zengin iş adamları veya milyarderler tarafından satın alması İngiltere Premier League de yer alan takımlarının %75’nin yabancılara ait olması en basit somut göstergesidir. 2008 yılından bu yana baktığımızda 20 den fazla İngiliz kulübü yabancılar tarafından satın alınmıştır. Sunderland, Manchester City, Southampton, Liverpool, Hull, Leicester, Watford, Fulham, Leeds UTD, Swansea, Crystal Palace kulüpleri bunlardan bazılarıdır.¹³¹

Tablo 10. 2014-2015 Sezonunda İngiltere Premier League Takımlarının Sahipleri

Kulüp	Çoğunluk Hissedarı	Ülke
Arsenal	Stan Kroenke	ABD
Aston Villa	Randy Lerner	ABD
Chelsea	Roman Abramovich	RUSYA
Hull City	Assem Allam	MISIR
Leicester City	Srivaddhanaprabha Family	FİLİPİNLER
Liverpool	John Henry	ABD
Manchester City	Sheikh Mansour	ABU DUBAİ
Manchester UTD	The Glazer Family	ABD
QPR	Tony Fernandes	MALEZYA
Southampton	Katharina Liebherr	İSVİÇRE
Sunderland	Ellis Short	ABD

Kaynak: Deloitte, 2015, Annual Review Of Football Finance.

Yukarıdaki tabloda sadece Premier Lig’de bulunan takımlara yer verilmiştir. Premier Lig’de ilk sıraları domine eden takımlara baktığımızda Arsenal, Liverpool, ve Manchester UTD ABD’li, Chelsea Rus, Manchester UTD ise Arap zengin iş adamları tarafından satın alınmıştır.¹³² Bu kulüplere yüz milyonlarca dolar aktarmaktan çekinmeyen zengin iş adamları diğer kulüplerin kendileriyle rekabet edebilme şansını

¹²⁸ “Roman Abramovich Nasıl Zengin Oldu”, <http://www.jurnal.net/spor/2008/12/03/roman-abramovic-nasil-zengin-oldu.htm> , (10.11.2017).

¹²⁹ Akyüz, 2005: 17.

¹³⁰ The Economist, *If At First You Don’t Succeed*, <https://www.economist.com/blogs/gametheory/2012/07/upos-football-0> (10.11.2017).

¹³¹ UEFA, *Club Licensing Benchmarking Report*, 2015, s. 56.

¹³² Deloitte Sports Business Group, *Annual Review Of Football Finance* , 2015, s. 7.

ortadan kaldırmıştır. Avrupa da 5 büyük ligde transfere en çok para harcayan kulüplere bakıldığında ilk sırada 878 milyon Euro harcayan Manchester City, 747 milyon Euro harcayan Manchester UTD 3.sırada yer almaktadır.¹³³

1.2.2. Almanya Bundesliga

Şampiyonlar ligini kazanan Alman kulübü sayısına bakıldığında 2002 yılından bugüne kadar sadece 1 kere Alman kulübü şampiyon olmuştur. Buna rağmen Bundesliga takımlarının topluca kar elde ettiği nadir liglerden biridir.¹³⁴

Kulüpler 1990'ların sonuna kadar 'Eingetrager Verein' (E.V), yani dernek şeklinde organize edildi. E.V. derneklere verilmiş bir yasal statüydü. E.V. Türkiye'deki gibi en az yedi üyeyi gerektirmekte ve üyelerin kısıtlı hukuki sorumluluğu bulunmaktadır.¹³⁵

Alman Federasyon tüzükleri 2000 yılına kadar, profesyonel futbol takımlarının saf üye dernekler şeklinde örgütlenmesine izin vermekteydi. Kulüplerin değişime yönelik baskısı, 2000 yılında yeni bir düzenlemenin gelmesine ve kulüplere ticari şirket haline getirme seçeneği verilmiştir.¹³⁶

Bir diğer yapılanma şekli de 'Aktiengesellschaft' kısaca A.G., halka açık limited şirketlerin veya Amerikan Şirketlerine eşdeğer bir yapılanmadır.¹³⁷ Almanya'da kulüpler Türkiye'deki gibi dernek statüsünde ve ülkemizdeki yapıya benzerlik göstermektedir. Örnek olarak Bayern Munich hem dernek statüsünde hem de sahip olduğu B.Munich A.G adlı şirket kulübün futbol şubesini yönetmektedir.¹³⁸ Ana kulübe bağlı birer iktisadi işletme olarak varlıklarını devam ettiren bu takımların bütçeleri oldukça büyüktür.¹³⁹ Şirket borsada işlem görmemekle beraber Adidas, Audi ve Allianz şirketlerinin her biri Bayern'in %8.33'lük hissesine, kalan % 75'lik hisse ise FC Bayern

¹³³ "Manchester City 878 milyon Euro Harcadı", <http://www.futbolarena.com/manchester-city/manchester-city-878-milyon-euro-harcadi-340779h/>, (16.05.2018).

¹³⁴ Jaime Jackson, "How The Bundesliga puts the Premier League To Shame", <https://www.theguardian.com/football/blog/2010/apr/11/bundesliga-premier-league>, (13.11.2017).

¹³⁵ Federal Law Gazette, "German Civil Code", http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p0088, (14.11.2017).

¹³⁶ Egon Franck, "Private Firm, Public Corporation or Member's Association-Governance Structures in European Football", *International Journal of Sport Finance*, Zurich, S. 2, 2010, s. 26.

¹³⁷ Michael Oltmanns, *European Company Structures*, Kluwer Law International, 1998, London., s. 94.

¹³⁸ Akşar ve Kutlu, 2008: 312.

¹³⁹ Şendoğan Özçelik, *Derbi Maç Sonuçlarının Hisse Senedi Üzerindeki Etkisi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2007, s. 54.

Munich E.V.'ye aittir.¹⁴⁰ Bayern Munich A.G. Karl–Heinz Rummenigge başkanlığında, 4 yönetim kurulu üyesi tarafından yönetilmektedir.¹⁴¹

Bayern Munich E.V.'de 130.000'ne yakın kulüp üyesi bulunmakta ve kulüp bu modelle kulüp üyeliği yoluyla kendilerini kulüp içinde hissetmelerine ve yönetim seçimlerine katılarak isteklerini ifade edebilmelerine, tekrar bu modelle kulüp A.G. vasıtasıyla sermaye artırımına gidebilmelerine ve E.V.'nin ise kontrol gücünü korumalarını sağlamaktadır.¹⁴²

Bundesliga'daki reformlar, kulübün kendisinin çoğunluğa sahip olması koşuluyla kulübün 'Gesellschaft mit beschränkter Haftung' (GmbH) yani, limited şirketi olarak kurulmasına izin vermiştir.¹⁴³ GmbH'nin esnekliği, küçük kuruluşlar tarafından tercih edilen bir şirket haline getirmiştir.¹⁴⁴ GmbH A.G. ile benzer yapıdadır, fakat GmbH'de denetleme organı olması şartı aranmamıştır.¹⁴⁵

GmbH formunda Bundesliga'da çok az sayıda kulüp vardır. En dikkat çekici örnekleri Bayer Leverkusen ve VfL Wolfsburg'dur.¹⁴⁶ GmbH öncelikli olarak küçük, girişimci şirketler için tasarlanmıştır. Bu nedenle kulüplerin bu formda gelişme göstermeleri pek mümkün değildir.¹⁴⁷

Bir diğer yapılanma şeklide Kommanditgesellschaft auf Aktien (KGaA)'dır. KGaA Alman Kanunun'da, Paylarla sınırlandırılan sınırlı ortaklık, en az bir hissedarın şirketin alacaklılarına tamamen yükümlü olduğu tüzel kişiliğe sahip bir şirkettir, diğer sınırlı ortakların şirketin yükümlülüklerinden sorumlu olmadığı bir şirket türüdür.¹⁴⁸

¹⁴⁰ Fc Bayern Munich, "Stockholders", <https://fcbayern.com/en/club/company/teaser-stockholder> , (14.11.2017).

¹⁴¹ Swiss Rambler, "How Can Bayern Munich Pay Frank Ribery So Much?", <http://swissramble.blogspot.com.tr/2010/06/how-can-bayern-munich-pay-franck-ribery.html> (15.11.2017)

¹⁴² Ryan Murphy, "Playing Fair in the Boardroom: An Examination of the Corporate Structures of European Football Clubs", Michigan State Journal of International Law, Vol: 19.2, 2010, s. 427.

¹⁴³ Uwe Wilkesmann ve Doris Blutner, "Going Public: The Organizational Restructuring of German Football Clubs", Soccer and Society, S. 3, 2002, s. 27-28.

¹⁴⁴ Oltmanns, 1998: 91-94

¹⁴⁵ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, <http://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/BJNR004770892.html#BJNR004770892BJNG000201140>, (18.11.2017).

¹⁴⁶ Wilkesmann and Blutner, 2002: 29.

¹⁴⁷ Murphy, 2010: 428.

¹⁴⁸ Aktiengesetz, Ausfertigungsdatum, "Wesen der Kommanditgesellschaft auf Aktien", <https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/BJNR010890965.html#BJNR010890965BJNG000300308> (18.11.2017).

Bu formda sınırsız sorumluluk sahibi genel ortaklık ve sınırlı sorumlu ortaklık olmak üzere iki farklı türde ortaklıktan oluşur. Hisse senetleri satın alınarak sınırlı ortak olunabilme hakkı vardır. BVB Dortmund kulübü aşağıdaki şekilde yapılanmıştır.¹⁴⁹

Tablo 11. Dortmund Kulübü Ortaklık Yapısı

Halka Açıklık	% 57.39
Evonik Industries	% 14.78
Bernd Geske	% 9.01
BV. Borussia 09. E.V. Dortmund	% 5.53
Signal İduna	% 5.43
Puma SE	% 5.00
Odey Asset Management LLP	% 2.86

Kaynak: Wilkesmann and Blutner, 2002: 31.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Dortmund Kulübünün şirketi profesyonel futbol şubesine ait faaliyetleri barındıran,¹⁵⁰ Borussia Dortmund GmbH & Co. KGaA'da sadece %5.53'lük hissesi vardır.¹⁵¹ Borussia Dortmund GmbH & Co. KGaA'nın CEO'su Bernd Geske, kişisel olarak kulübün% 9.01'ine sahiptir. Gördüğümüz gib Dortmund Kulübüyle ilişkisi olmayan kurum ve kişiler, belki hayranları da olmaklar beraber tüm hisselerin %80'ne yakınına sahiptir. Diğer kulüplerle karşılaştırıldığında gerçek anlamda kamuya ve ticarete açık bir spor kulübüdür.¹⁵²

Almanya'da halka arz edilen ilk ve hala tek olan Dortmund türünün en iyi örneğidir. 1999 yılında halka arz edilmiş olup, 2003-2004 yılında yanlış transfer politikası ve sportif başarısızlıklarında etkisiyle 2005 yılında iflasın eşiğine gelmiş, daha sonra toparlanma sürecine girmiştir, günümüzdeki halka açık futbol kulübünün en iyi örneğidir.¹⁵³

Almanya'da iki kulüp ise istisna edilmiştir. Bu takımlardan Bayer Leverkusen 1999 yılında 'Verein' yani dernek yapısından GmbH yani limited şirketine

¹⁴⁹ Wilkesmann and Blutner, 2002: 31.

¹⁵⁰ Ayşegül Güngör, "Avrupa Futbol Pazarının Ekonomik Boyutu ve Avrupa Futbol Kulüplerinde Finansal Performans Analizi", *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 2, 2014, s.138.

¹⁵¹ TeleTrader Public Webstation, <https://www.teletrader.com/borussia-dortmund-gmbh-co-kgaa/stocks/profile/tts-458899?culture=en-US&ts=1510245805807>, (09.11.2017).

¹⁵² Chris Harty, "5 Football Clubs Listed on the Stock Exchange", <https://www.therichest.com/sports/soccer-sports/5-football-clubs-listed-on-the-stock-exchange/> (18.11.2017).

¹⁵³ Fredrik Karlsson ve Gareth Low, *The Financial Effects Of Going Public on Football Clubs*, Jönköping International Business School Thesis, Jönköping, 2015, s. 5.

dönüştürülmüş ve Bayer AG'ye (Bayer Şirketi) GmbH'deki hisselerinin %100'nü devralması istisna edilmiştir.¹⁵⁴

Bir diğer kulüp ise Wfl Wolfsburg, 2001 yılında 'Verein' yani dernek yapısından GmbH yani limited şirketine dönüştürülmüş, Volkswagen AG'ye(Volkswagen Şirketi) GmbH'deki %90'lık hissesini satın almak istemiştir. Yukarıda bahsedilenler dışında Alman kulüpleri çoğunlukla Verein'ler tarafından kontrol edilmektedir.¹⁵⁵

1.2.3. İspanya La Liga

İspanya'da kulüplerin tamamı başlangıçta şirketleşmeksizin dernek statüsünde faaliyetlerine başlamışlardır. Şirketleşmemelerinin önündeki en büyük sebep, ligde diğer liglerde olmayan milliyetçi kültür ve geleneksel yapının ağır basmasıdır.¹⁵⁶ Bunu en samimi şekilde izah eden de Barcelona kulübüdür. Kulüp bir dernek olarak örgütlenmiştir ve 170.000 üyesi olan Katalonya milliyetçilerinin sembolü olmuş bir kulüptür.¹⁵⁷

Real Madrid'de aynı şekilde dernek statüsünde örgütlenmiş olup, ticari faaliyetlerini gerçekleştirmek için iktisadi işletmelerini kurma yoluna gitmişlerdir.¹⁵⁸ Bu şekilde örgütlenen Real ve Barcelona tek başlarına yalnız değildi, neredeyse İspanya'da her kulüp bu yolu izlemişlerdir.¹⁵⁹

İspanya'da kulüpler kar amacı gütmeyen sosyal organizasyonlar olan 'Soci' denilen dernek üyeleri tarafından sahiplendirilmiş ve bu yapının herhangi bir kişi veya kurumun Kulübün sahibinin olması engellenmesinin sigortası olmuştur.¹⁶⁰ Bu 'Soci'ler 4 yılda bir kulüp başkanını seçme hakkı vardır, ayrıca yönetim kurulu seçiminde oy hakkı, delege meclislerinde oy kullanma hakkı, Barcelona'nın önerdiği hayır işlerine oy

¹⁵⁴ Egon Franck, 2010: 26.

¹⁵⁵ Egon Franck, 2010: 28.

¹⁵⁶ Akşar ve Kutlu, 2006: 473.

¹⁵⁷ Dorukkaya vd., 1998: 16.

¹⁵⁸ Akşar, 2010: 380.

¹⁵⁹ Murphy, 2010: 423.

¹⁶⁰ Mete İkiz, "İspanya'da Futbolun Genel Yapılanması", <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/121-mete-ikiz/1592-manchester-u-barca-real-madrid.html>, (13.11.2017)

kullanma hakları vardır ve bunu hakları kazanmak için sadece yıllık ücretlerini ödemeleri gerekir.¹⁶¹

İspanyol kulüplerini karakterize eden ortak üyelik mülkiyet modelinin zayıf mali yönetimi, maliyet kontrolü disiplini sağlayacak merkezi düzenleyici organ yokluğunda, finansal kayıpların ve finansal borçların dramatik şekilde artmasına yol açmıştır.¹⁶² Bundan dolayı İspanyol Hükümeti müdahale etmek zorunda kalmış ve 1990 yılında futbolun yapılanmasına ilişkin Spor Yasası'nı oluşturmuştur.¹⁶³ Yeni düzenlemeyle tüm profesyonel kulüpler, hesap verebilirliği artırmak ve şeffaf bir mali yönetimi sağlamak için sınırlı sorumluluk sahibi bir anonim şirket olan 'Sociedades Anonimas Deportiva' kısaca S.A.D.'a dönüştürülmüştür.¹⁶⁴ Fakat bütün kulüpler S.A.D.'a dönüştürülmüş değil, diğer kulüplerin aksine 1985/1986 yılında hesapları pozitif bir denge kaydeden kulüpler olan Barcelona, Real Madrid, Osasuna, Athletic Bilbao takımları mevcut mülkiyet yapısını korumuş, diğer 42 profesyonel kulübü S.A.D.'a dönüştürülmüştür.¹⁶⁵

1.3. Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynakları

Popüler bir spor olan futbol, teknolojinin de gelişmesiyle beraber insanların daha fazla ilgisini çekmeye başlamıştır. Kulüpler bu fırsatı değerlendirmek için bir ticari işletme gibi davranmaya ve kendine kaynak yaratacağı yeni gelir kalemleri oluşturmaya çalışmıştır.¹⁶⁶ Profesyonel futbol takımlarının oluşturdukları gelir kalemleri aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.3.1. Uluslararası Organizasyonlardan Elde Edilen Gelirler

¹⁶¹ Sean Hamil vd., "The Model Of Governance At FC Barcelona", Soccer&Society ,Vol:11, 2010, s.476,496.

¹⁶² Guido Ascari ve Philippe Gagnepain, "Spanish Football, Journal Of Sports Economics", Vol:7, 2006, s.76-89.

¹⁶³ Ascari ve Gagnepain, 2006: 76-89.

¹⁶⁴ Hamil vd., 2010: 479.

¹⁶⁵ Ascari ve Gagnepain, 2006: 76-89.

¹⁶⁶ Aydoğan Soygüden, "Profesyonel Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynaklarının İncelenmesi", *Ömer Halisdemir Üniversitesi İİBF Dergisi*, S:9, 2016, s.22.

Federasyonlar aracılığıyla dünyada düzenlenen pek çok organizasyon vardır. Avrupa da bu konu da sorumlu olan kurum UEFA'dır. UEFA'nın kulüp bazında düzenlediği organizasyonlar Şampiyonlar Ligi ve UEFA Avrupa Ligi'dir.¹⁶⁷

Avrupa'nın 1 numaralı kupası, dünyanın gözde ve en çok kazandıran organizasyonu Şampiyonlar Ligi'dir. Şampiyonlar Ligi'ne katılım, bu organizasyondaki her galibiyet ve ilerlenen her etap spor kulüplerine ciddi gelirler yaratmaktadır. 2016/2017 sezonunda UEFA Şampiyonlar Ligi'nde UEFA tarafından 1.3 milyar dolardan fazla para dağıtılmıştır.¹⁶⁸

Tablo 12. UEFA Şampiyonlar Ligi 2016/17 Sezonu Gelir Dağılımı

Gelir Kalemi	Tutar
Gruplara Katılım	12,7 milyon €
Galibiyet	1,5 milyon €
Berberlik	0,5 milyon €
İlk 16'ya Kalanlar	6,0 milyon €
Çeyrek Final	6,5 milyon €
Yarı Final	7,5 milyon €
Finalist Kaybeden	11,0 milyon €
Şampiyon	15,5 milyon €

Kaynak: www.uefa.com.tr

UEFA şampiyonlar liginde gelirleri yukarıdaki aşamalara göre dağıtmaktadır. Görüldüğü gibi gruplara katılmaya hak kazanan her kulübe 12.7 milyon Euro, galibiyet başına 1.5 milyon Euro, beraberlik başına 0.5 milyon Euro, gruplardan bir üst tura çıkan kulüplere tur başına ücret vermektedir. Hesap yapmak gerekirse şampiyon olan takım galibiyet ve beraberlik primleri dışında 48.2 milyon Euro kazanmaktadır.

UEFA'nın 2 numaralı organizasyonu olan UEFA Avrupa Ligi'nde 2016/2017 sezonunda 399,8 milyon € 'ya aşkın bir tutar dağıtılmıştır.¹⁶⁹

Tablo 13. UEFA Avrupa Ligi 2016/17 Sezonu Gelir Dağılımı

¹⁶⁷ Sebahattin Devocioğlu, vd., "Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü", Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, S.5, 2013, s.44.

¹⁶⁸ "2016/2017 Champions League revenue distribution", <http://www.uefa.com/uefachampionsleague/news/newsid=2398575.html>, (20.11.2017)

¹⁶⁹ "2016/2017 Europa League revenue distribution", <http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/newsid=2398584.html>, (20.11.2017)

Gelir Kalemi	Tutar
Gruplara Katılım	2,6 milyon €
Galibiyet	360 bin €
Berberlik	120 bin €
Grup 1.'lik Bonusu	300 bin €
Son 32'ye Kalanlar	500 bin €
Son 16'ya Kalanlar	750 bin €
Çeyrek Final	1,0 milyon €
Yarı Final	1,6 milyon €
Finalist Kaybeden	3,5 milyon €
Şampiyon	6,5 milyon €

Kaynak: www.uefa.com.tr

Avrupa Ligi Şampiyonlar Ligi'ne benzer bir şekilde gelirlerini tur bazında aşamalara göre dağıtmaktadır. Bu ligde kulüplere dağıtılan gelirler şampiyonlar ligi kadar yüksek olmasa da 2. sınıf takımlar için önemli bir organizasyondur.

Tablo 14. 2014/15-2015/16 Sezonları UEFA Gelirlerinin Kulüp Bazında Dağılımı

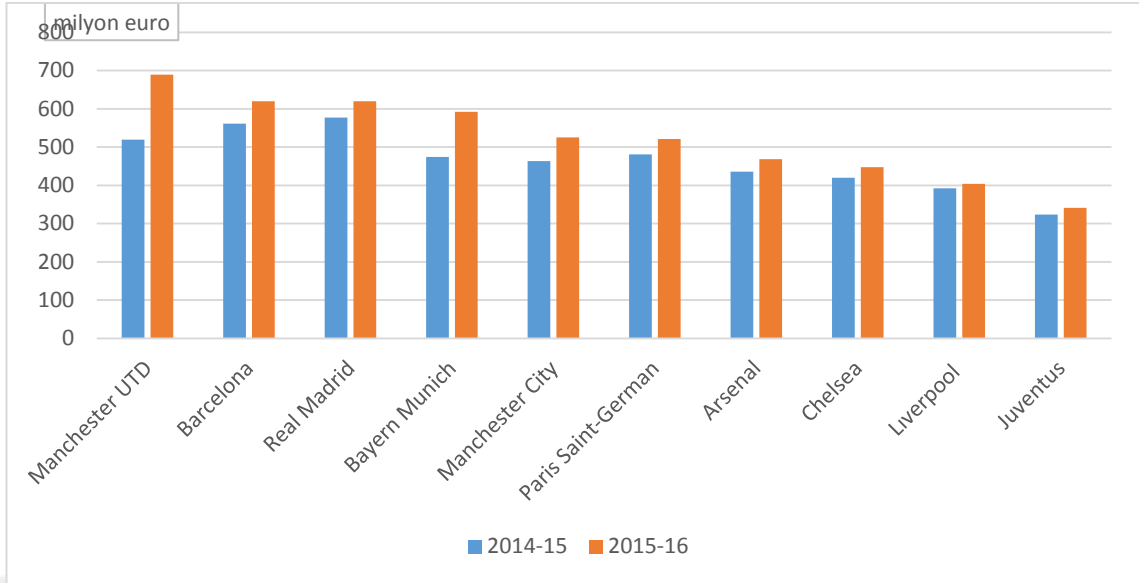
Takım	Gelir Tutarı
Juventus FC	165.4 milyon €
Real Madrid CF	132.6 milyon €
Manchester City FC	129.7 milyon €
FC Barcelona	117.6 milyon €
FC Bayern Munich	114.3 milyon €
Chelsea FC	108.4 milyon €
Arsenal FC	89.8 milyon €
Liverpool FC	71.9 milyon €
Manchester UTD FC	41.9 milyon €
Tottenham Hotspur FC	26.9 milyon €

Kaynak: KPMG, The European Elite 2017

UEFA'dan en çok kazanan 10 futbol takımı, 'Big Five' olarak bilinen Avrupa'nın 5 büyük liginde yer alan takımlardan oluşmaktadır. UEFA gelirlerinin dağılımına baktığımızda bu organizasyonlardan aslan payını alan 10 kulüpten 6'sı İngiltere Lig'inde yer almaktadır.¹⁷⁰

Grafik 1. Avrupa'da En Çok Gelire Sahip Takımlar

¹⁷⁰ KPMG, *The European Elite*, 2017, s.14.

Kaynak: Football Money League, Deloitte Raporu

Avrupa futbol pazarından pastadan en fazla payı beş büyük lig olarak bilinen ‘Big Five’ (İngiltere, İspanya, Almanya, İtalya, Fransa) ülkelerine ait kulüplerin aldığı yukarıdaki grafikten anlaşılmaktadır. En çok gelir elde eden ilk 10 kulübün sıralandığı grafikte, futbolun beşiği İngiltere’den 5 takım bulunmaktadır. Özellikle Manchester UTD gelirlerini bir önceki yıla göre gelirlerini %32,5 artışla Real Madrid’i geçerek 2015-16 sezonun da en çok gelir elde eden kulüp olmuştur.¹⁷¹

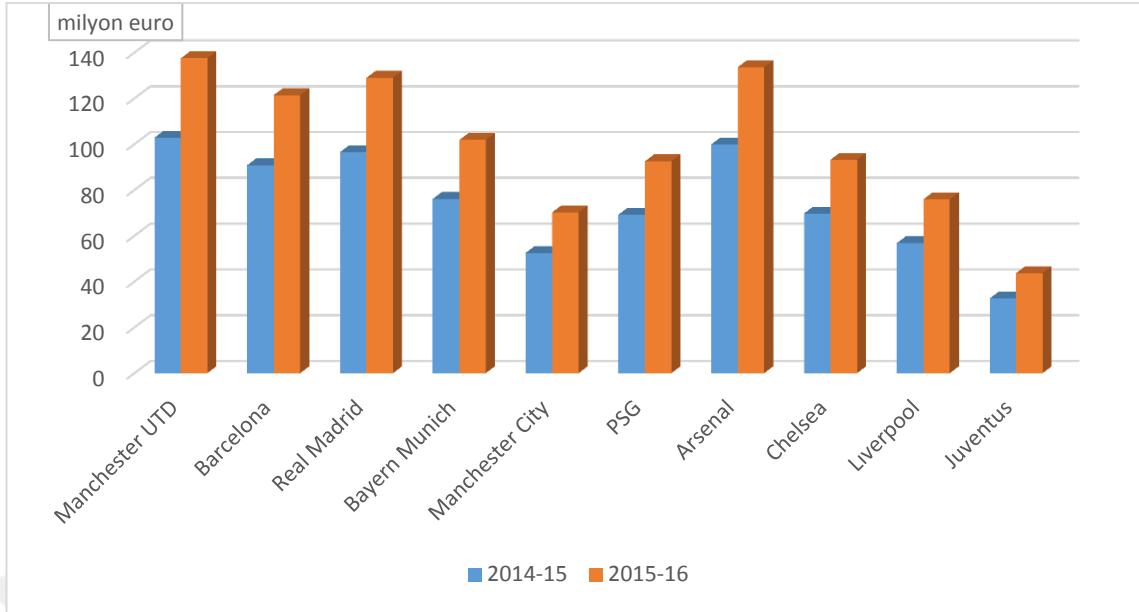
1.3.2. Maç Günü Gelirleri

Maç günü gelirleri, hem seyirci ortalaması hem de bilet ve kombine satışları, kurumsal ağırlama gibi organizasyonlardan elde edilen gelirler açısından, kulüplerin uzun vadeli başarısının en büyük etkenlerinden biri olmuştur. Stadyumların sadece maç oynanan alanlar olmadığı, kulüplere her dönem gelir getirebilecek bir yapıya sahip olduğu anlaşılmıştır.¹⁷²

Grafik 2. Avrupa’da En Çok Maç Günü Gelirine Sahip Takımlar

¹⁷¹ Deloitte , *Football Money League*, 2017, s.7.

¹⁷² Aktifbank, *EKOLİG Futbol Ekonomisi Raporu-2*, İstanbul, 2017, s.37.

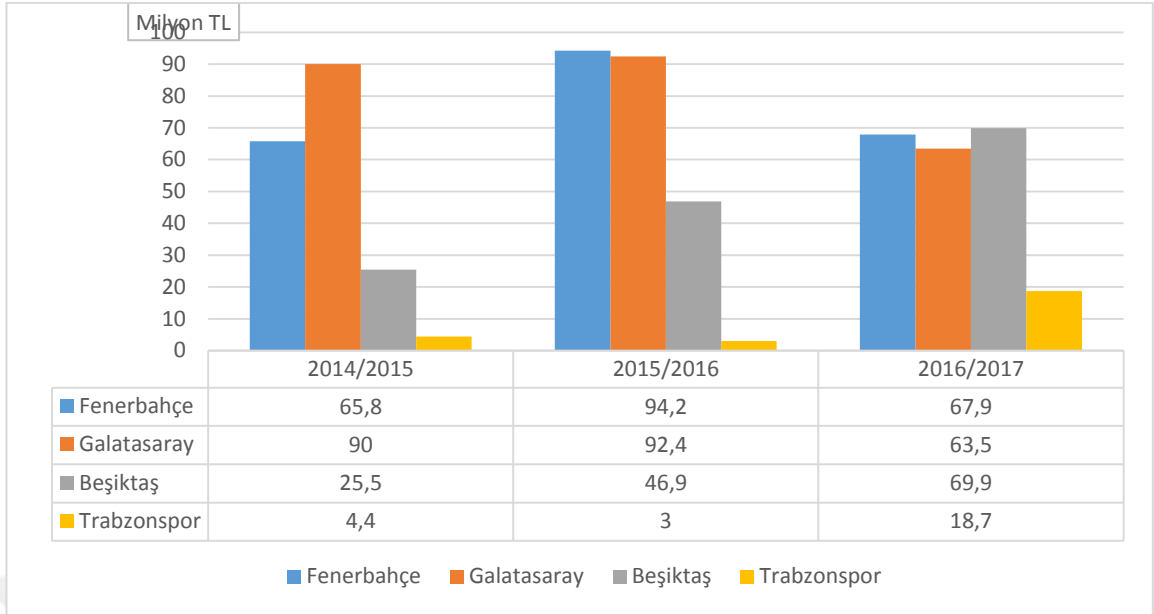

Kaynak: Football Money League, Deloitte Raporu 2017

Avrupa'daki kulüplerin maç günü gelirlerine bakıldığında, gelirlerini %20 artışla 102,8m€'dan 137,5m€'a çıkaran Manchester UTD lider konumdadır. Arsenal ise gelirlerini %29'luk bir artışla 99,9m€'dan 133,6m€'a çıkararak bir önceki sezona göre en çok artış gösteren kulüp olarak 2. sırada bulunmaktadır. 3. Sırada yer alan Real Madrid bir önceki yıla göre gelirlerini %21 artırarak 129m€ ulaşmıştır. Grafikte görüldüğü gibi bu üç takımı Bayern Munich, Manchester City ve PSG gibi büyük kulüpler takip etmektedir.¹⁷³

Grafik 3. Türkiye'de En Çok Maç Günü Gelirine Sahip Takımlar

¹⁷³ Deloitte, 2017: s.10-28.

Kaynak: Futbol Ekonomisi Raporu, EKOLİG

Yukarıdaki grafikte ülkemizde en fazla maç günü geliri elde eden kulüplere yer verilmiştir. Görüldüğü gibi en fazla maç günü gelirine sahip olan Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş'tır. 2014-2015 sezonunda Galatasaray 90 milyon TL ile en fazla gelir elde eden kulüp iken, 2015-2016 sezonunda Fenerbahçe maç günü gelirlerini 65,8 milyon'dan 94,2 milyon TL'ye çıkararak 1. sıraya yerleşmiştir. 2016/2017 sezonunda ise son iki sezonun şampiyonu Beşiktaş en fazla maç günü geliri elde eden kulüp olmuştur.¹⁷⁴

Tablo 15. 4 Büyüklerin Seyirci Ortalamaları

Takım	2015-16 Sezonu Seyirci Ortalaması	2016-17 Sezonu Seyirci Ortalaması
Beşiktaş	16.292	30.446
Fenerbahçe	24.958	16.405
Galatasaray	18.745	18.865
Trabzonspor	10.007	15.909

Kaynak: Futbol Ekonomisi Raporu, EKOLİG

Tablodaki ortalama seyirci sayısına baktığımızda, artan seyirci sayısının maç günü gelirlerini artırdığını yukarıdaki grafiğe bakarak söylenebilir. Seyirci sayısı önceki sezona göre %86 artıran Beşiktaş, gelirlerini de aynı şekilde katlamıştır. Fenerbahçe ve Galatasaray'nin sportif anlamda başarısız performansı seyirci sayısında azalmalara

¹⁷⁴ Aktifbank, 2017: s.39.

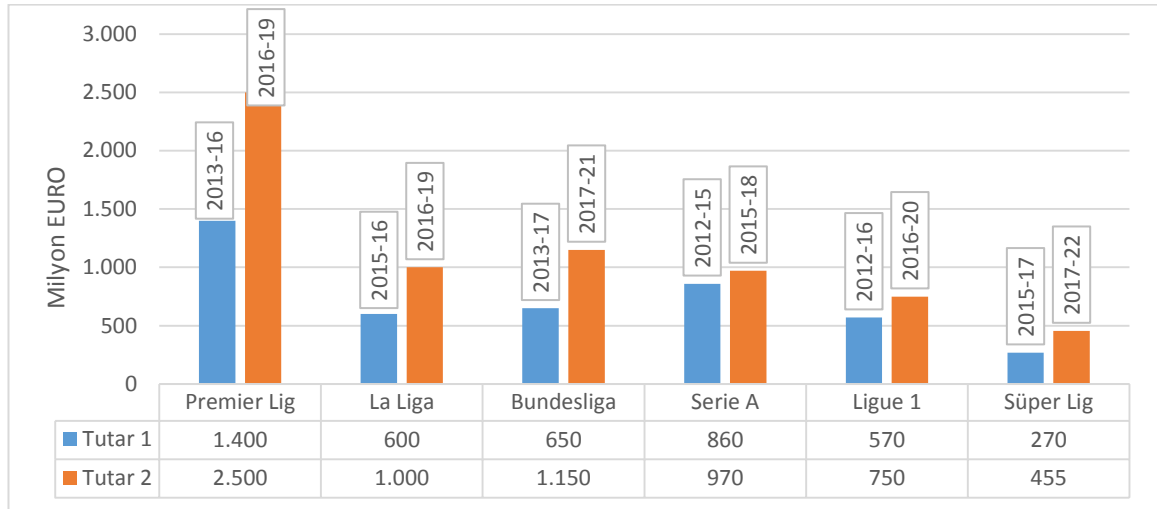
sebepl olmuştur. Trabzonspor'daki maç günü gelirlerdeki artışın en önemli sebebi yeni yapılan stadin faaliyete geçmesidir.¹⁷⁵

1.3.3. Yayın Hakki Gelirleri

Eskiden sponsor olan firmalardan sağlanan cüzi miktardaki gelirler sadece televizyon da yayınlanan maçları kapsamaktaydı. Şimdi ise bunun yerini milyon dolarla ifade edilen yayın gelirleri almıştır.¹⁷⁶ Türkiye'de Kasım 2016'da imzalanan naklen yayın haklarına ilişkin yeni varılan anlaşmaya göre 2017-2018 sezonundan itibaren, toplam 5 sezon boyunca kulüplerimize yaklaşık 3 milyar Dolar'lık bir destek sağlamış olacaktır.¹⁷⁷

Yayın haklarını satmak için kullanılan iki model vardır. Bireysel sahipli kulüp modelinde, kulüpler kendi maçlarının TV haklarını satmak için doğrudan ilgili kurumlarla görüşürler. İkinci modelde, bütün kulüplerin yayın hakları ilgili kuruluşa toplanır, bu kuruluş ligdeki tüm maçların TV haklarını kulüpler adına görüşür, burada elde edilen gelirler daha sonra kulüplere tekrar dağıtılır. Bireysel sahipli kulüp modeli İspanya'da uygulanmaktadır. Her kulüp kendi adına pazarlık etmektedir. Ülkemizde ise havuz sistemi denilen 2. model uygulanır.¹⁷⁸

Grafik 4. Avrupa'nın 5 Büyük Ligi ve Türkiye'deki Naklen Yayın Gelirleri

Kaynak: The European Elite, KPMG Raporu

¹⁷⁵ Aktifbank, 2017: s.59.

¹⁷⁶ Akşar, 2005: s.3.

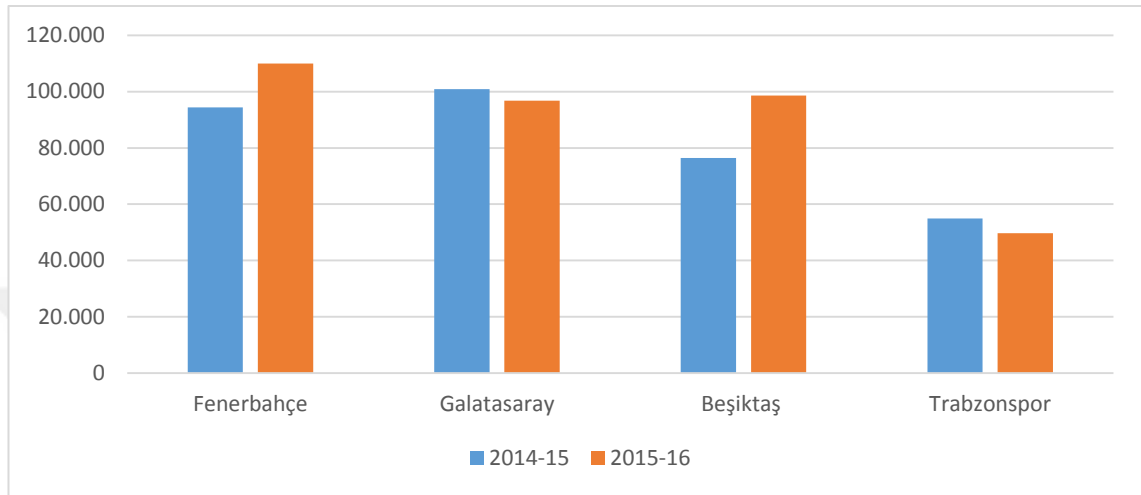
¹⁷⁷ Aktifbank, 2017: s.10.

¹⁷⁸ Emilien Cretton, "Increase Competitive Balance In European Football", Doctoral Dissertation, Haute école de gestion de Genève, 2015, s.7.

Yukarıda görüldüğü gibi, Avrupa futbolunun naklen yayın gelirlerinde en fazla kazanan liglerin başında Premier Lig vardır. La Liga, Bundesliga, Serie A ve Ligue 1 sırasıyla takip etmektedir. Süper Lig ise Portekiz, Rusya gibi ülkelerin futbol liglerini geride bırakmıştır.

Grafik 5. 4 Büyüklerin Naklen Yayın Gelirleri

Kaynak: Grafik FB, GS, BJK ve TS kulüplerinin 2015-16 yılı Konsolide Finansal Tablolarından Yararlanılarak Düzenlenmiştir

Naklen yayın gelirlerinden en büyük payı yukarıda gördüğümüz gibi gelirlerini bir önceki yıla göre artıran Fenerbahçe 109.954.522 TL gelir elde etmiştir. Beşiktaş'ın sportif başarısının sonucu olarak bir önceki yıla göre payını %30'a yakın artırarak 98.589.897 TL gelir elde etmiştir. Galatasaray ve Trabzonspor'un yayın gelirlerinden aldığı pay 2014-15 sezonuna göre düşüş göstermiştir.¹⁷⁹

1.3.4. Ticari Gelirler

Futbolda en büyük gelir kalemlerinden biri olan ticari gelirler, üretici spor markaları, stadyum isim sponsorlukları ve forma reklam sponsorlukları lisanslı ürün satışları olmak üzere her türlü reklam, marka, imaj, ve PR (halkla ilişkiler) projelerini kapsamaktadır.¹⁸⁰

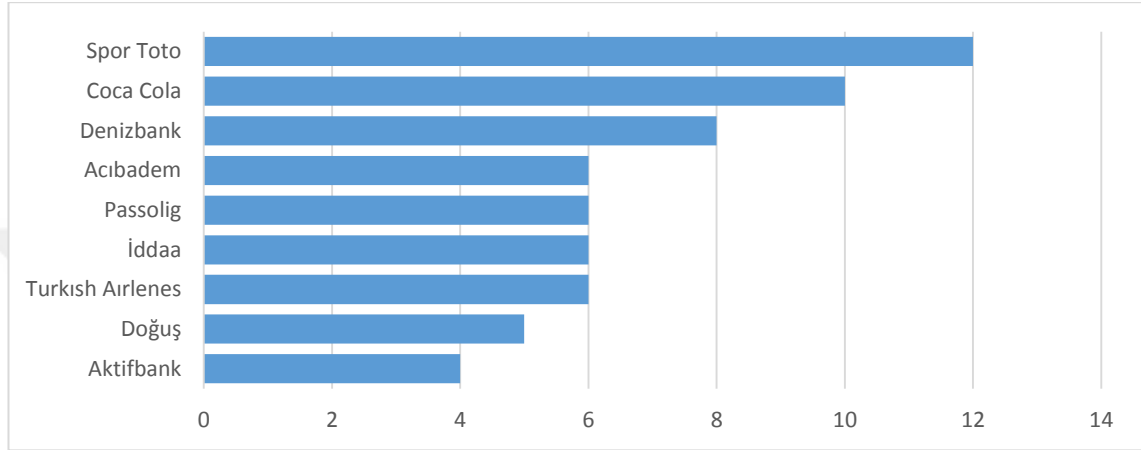
Spor kulüplerinin en önemli gelir kalemi reklam gelirleridir. Kulüplerin reklam gelirleri, stadlara alınan reklamlar, forma reklamları, sponsorluk hizmeti başlıkları

¹⁷⁹ FB,GS,BJK,TS, Bağımsız Denetçi Raporun'da yer alan bilgilere göre düzenlenmiştir, 31.05.2016,

¹⁸⁰ Aktifbank, 2017: s.55.

altında önemli bir gelir kaynağı haline gelmiştir.¹⁸¹ Aşağıdaki grafiğe baktığımızda Türkiye’de bu konuda 12 kulübe sponsor olan Spor Toto Teşkilat Başkanlığı verdiği destekle 1. Sırada bulunurken, diğer kurumlarda sponsorluk sayılarına göre sıralanmıştır. Spor Toto’nun bu desteği Anadolu kulüplerinin gelişimi için oldukça önemlidir.¹⁸²

Grafik 6. Sponsor Sayılarına Göre En Çok Sponsor Olan Kurumlar

Kaynak: www.anasponsor.com

Tablo 16. Premier Lig Forma Sponsorluk Gelirleri

Kulüp	Sponsor	Gelir
Manchester UTD	Chevrolet	47 milyon €
Chelsea	Yokohoma	40 milyon €
Manchester City	Etihad	35 milyon €
Tottenham	AIA	35 milyon €
Arsenal	Fly Emirates	30 milyon €
Liverpool	Standart Chartered	30 milyon €

Kaynak: www.sportingintelligence.com

Tablodan görüldüğü gibi forma sponsorluk geliri Premier Lig kulüplerinin gelirlerinde önemli bir yere sahip olmuştur. Bu gelir kalemine Türkiye de baktığımızda 2016-17 sezonunda forma sponsorluk geliri en fazla olan kulüp 17.6 milyon dolarla Beşiktaş (stadyum isim hakkı dahil) olmuştur. Manchester UTD ile Beşiktaş’ın forma sponsorluk gelirlerini karşılaştırıldığında aradaki açık fark görülmektedir. Bu ölçekteki

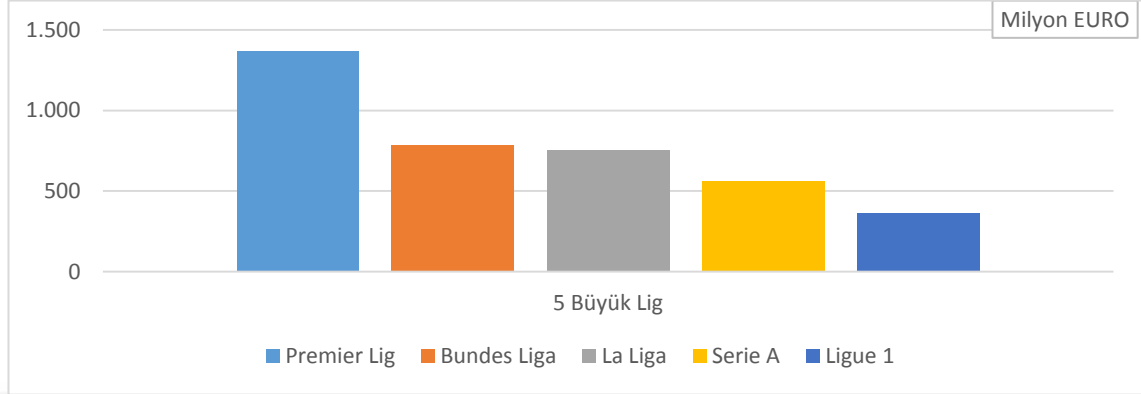
¹⁸¹ “Fenerbahçe Halka Arz İzahnamesi”, s.50,

http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fbsportifizahname_5021462.pdf (30.11.2017).

¹⁸² Anasponsor Sponsorluk ve İletişim Danışmanlığı, “Spor Toto Süperlik Sponsorluk İnfografiği”, 2016, İstanbul.

takımlarla uluslararası alanda mücadele etmenin kolay olmadığını ortaya koymaktadır.¹⁸³

Grafik 7. Avrupa’da En Çok Ticari Gelire Sahip Ligler

Kaynak: Futbol Ekonomisi Raporu-2, EKOLİG

Grafikte görüldüğü gibi 2016-2017 sezonunda en fazla ticari gelire sahip olan lig Premier Lig olmuştur. Ticari kalemleri içerisinde en büyük paya sahip olan kalem ise forma göğüs sponsorluklarıdır. İngiltere’nin ardından Almanya, İspanya, İtalya ve Fransa ligleri gelmektedir.¹⁸⁴

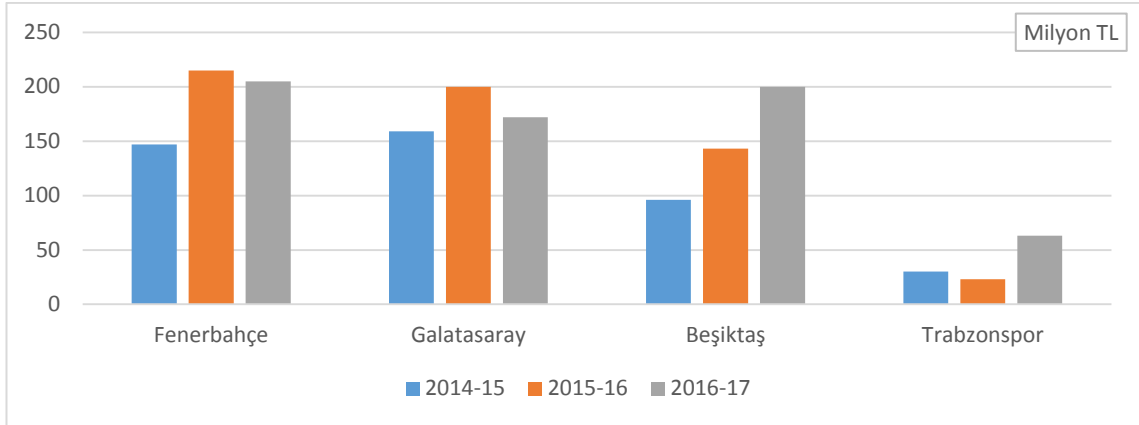
4 büyük futbol kulübümüzün sponsorluk, isim hakkı ve ürün satış gelirleri, Spor Toto hak edişlerini içeren ticari gelirleri baz alınarak ticari gelirleri grafikte verilmiştir. Son 3 sezona baktığımızda en fazla ticari gelire sahip kulüp Fenerbahçe, en iyi performansı göstererek ticari gelirlerini her sezon artıran Beşiktaş’ın, Galatasaray’ı yakaladığı görülmektedir.¹⁸⁵

Grafik 8. 4 Büyüklerin Ticari Gelirleri

¹⁸³ “Spor Toto Süperlik Sponsorluk Gelirleri İfo Grafiği”, <https://blog.anasponsor.com/2016-2017-spor-toto-super-lig-5-buyuklerin-forma-gelirleri-infografigi/> (22.11.2017)

¹⁸⁴ Aktifbank, 2017: s.55.

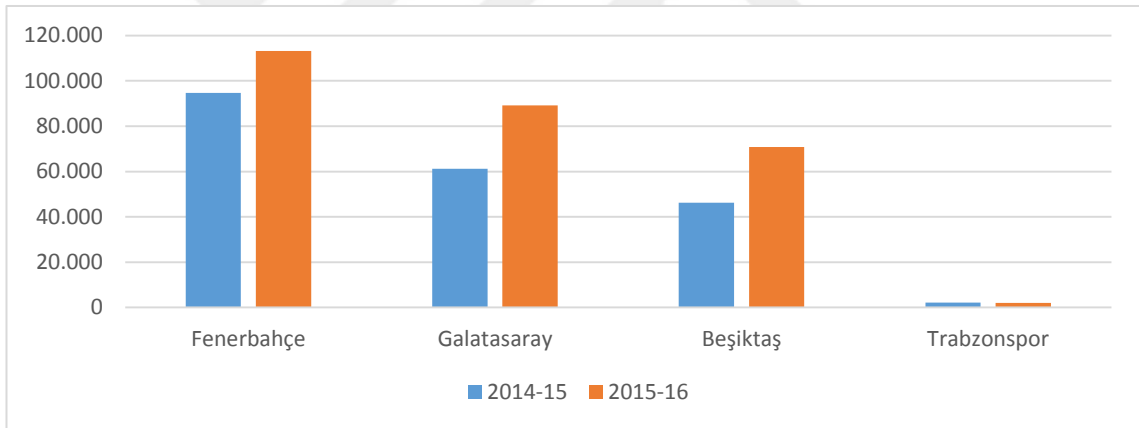
¹⁸⁵ Aktifbank, 2017: s.54.

Kaynak: Futbol Ekonomisi Raporu-2, EKOLİG

Güçlü bir markaya sahip olmanın yolu kulübün lisanslı ürünleriyle sağlanabilmiştir. Türkiye’de kulüplerin kendi ürünlerini sattığı mağazaları bulunmaktadır. Özellikle Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş’ın Türkiye’nin birçok kentinde mağazaları mevcuttur.¹⁸⁶

Grafik 9. 4 Büyüklerin Lisanslı Ürün Satış Gelirleri

Kaynak: Grafik Kulüplerinin Bağımsız Denetim Raporlarına Göre Düzenlenmiştir

Yukarıdaki grafikte kulüplerin bağımsız denetçi raporlarından elde edilen bilgiler doğrultusunda 4 büyüklerin mağaza veya lisanslı ürünlerinin satış gelirlerine yer verilmiştir. Bu konuda Fenerbahçe, 2014-15 yılına göre satış gelirlerini 80.793.873 TL’den 99.527.152 TL’ye çıkararak en fazla gelir elde eden kulüp olmuştur. Fenerbahçe’den sonra Galatasaray, 2015-16 yılında 88.889.783 TL’lik geliriyle ikinci sıradadır. Beşiktaş ise 2014-15 sezonuna göre gelirlerini %53’e yakın artırmış,

¹⁸⁶ Aydoğan Soygüden, “Profesyonel Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynaklarının İncelenmesi”, *Ömer Halisdemir Üniversitesi İİBF Dergisi*, S:9, 2016, s.27.

70.851.707 TL gelir elde etmiştir. Beşiktaş'ın 2015-16 sezonunda şampiyon olması artışın sebebi olarak gösterilebilir.¹⁸⁷

Tablo 17. Forma Satışından En Çok Kazanan Kulüpler

Kulüp	Gelir (Milyon \$)
Barcelona	41
Bayern Münih	40
Real Madrid	39
Arsenal	34
PSG	34
Manchester City	31
Manchester UTD	30
Liverpool	29
Chelsea	28

Kaynak: Karaman T., *Altüstü Futbol*

2013 yılında dünya genelinde forma satışlarından Barcelona 41 milyon, Bayern Münih 40 milyon, Real Madrid ise 39 milyon Dolar gelir elde etmiştir. En çok satış hacmine sahip bu 3 kulüp dünya çapında bir markayı temsil etmektedir.¹⁸⁸

1.3.5. Futbolcu Transfer Gelirleri

Kulüpler futbol takımlarının ihtiyaçları doğrultusunda futbolcuyu ya kendi alt yapısından yetiştirmekte ya da lisansı başka kulübe ait olan bir futbolcuyu kulübün belirlediği fiyattan satın alarak transferi gerçekleştirmektedir.

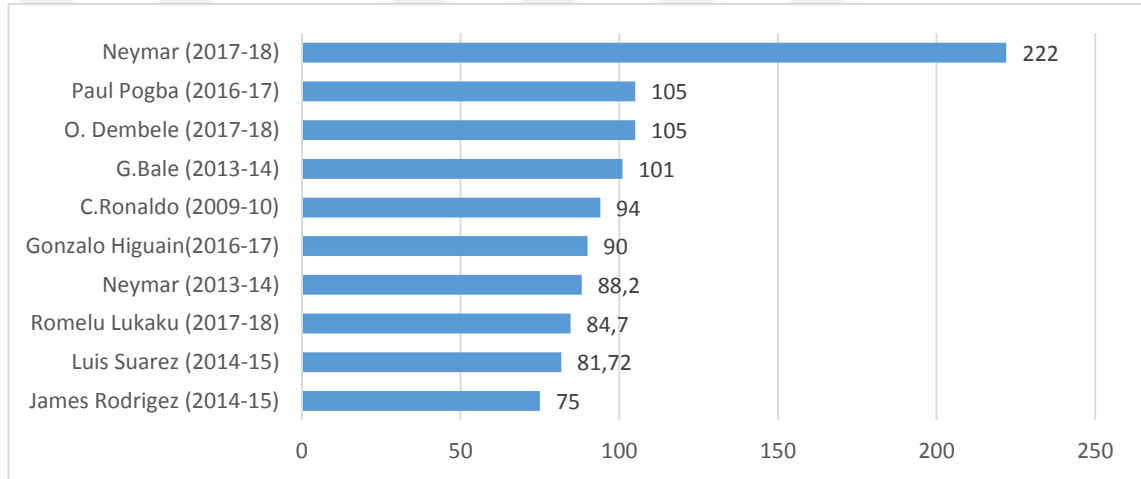
¹⁸⁷ FB,GS,BJK,TS Bağımsız Denetçi Raporun'da yer alan bilgilere göre düzenlenmiştir.

¹⁸⁸ Taner Karaman, *Altüstü Futbol*, Sinemis Yayınları, Ankara, 2015, s.17.

Profesyonel futbol kulüpleri 2014 yılında, futbolcuların uluslararası transferinde 3,6 milyar USD para harcamıştır. Bu da futbol ekonomisinde futbolcu transferinin önemini açıkça göstermektedir.¹⁸⁹

Aşağıdaki grafiğe bakıldığında kulüplerin yıldız oyuncuları transfer edebilmek için yüksek meblağları ödedikleri görülmektedir. En yüksek bonservis bedeli ödenen 10 futbolcuya bakıldığında Yıldız futbolcu Neymar, adını iki kez yazdırmıştır. İlk olarak 2013-14 yılında Santos'dan Barcelona'ya 88.20 milyon€'ya, 2017-18 yılında ise rekor bir ücretle 222 milyon€'ya Paris Saint German'a transfer olmuştur. En yüksek bedelli futbolcu olarak Neymar'ı, 105 milyon€ bonservis bedelleriyle Pogba ve Dembele takip etmektedir.¹⁹⁰

Grafik 10. Kasım 2017'ye Kadar Ödenen En Yüksek Bonservis Bedelleri

Kaynak: www.statista.com

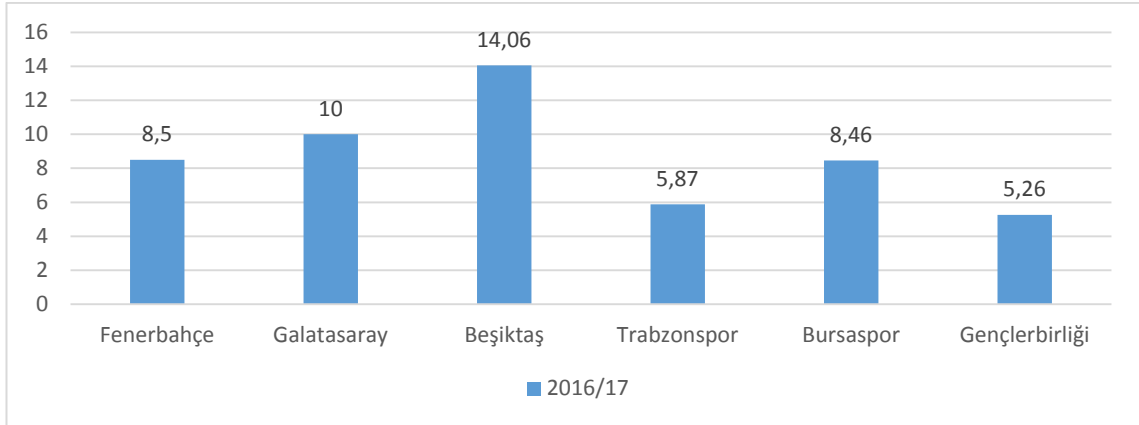
Türkiye'deki 2016-2017 sezonunda transfer gelirlerine baktığımızda, o kadar yüksek tutarlar olmamakla beraber, bu konuda en çok transfer geliri elde eden kulüp Beşiktaş olmuştur.¹⁹¹

Grafik 11. Türkiye'de Transfer Gelirleri

¹⁸⁹ Raffaele Poli vd., *Transfer expenditure and results*, CIES Football Observatory Monthly Report, 2015, s.1

¹⁹⁰ Soccer player transfers by highest transfer fee ever worldwide up to November 2017, <https://www.statista.com/statistics/263304/transfer-fees-the-10-most-expensive-transfers-in-soccer-ever/>, (27.11.2017).

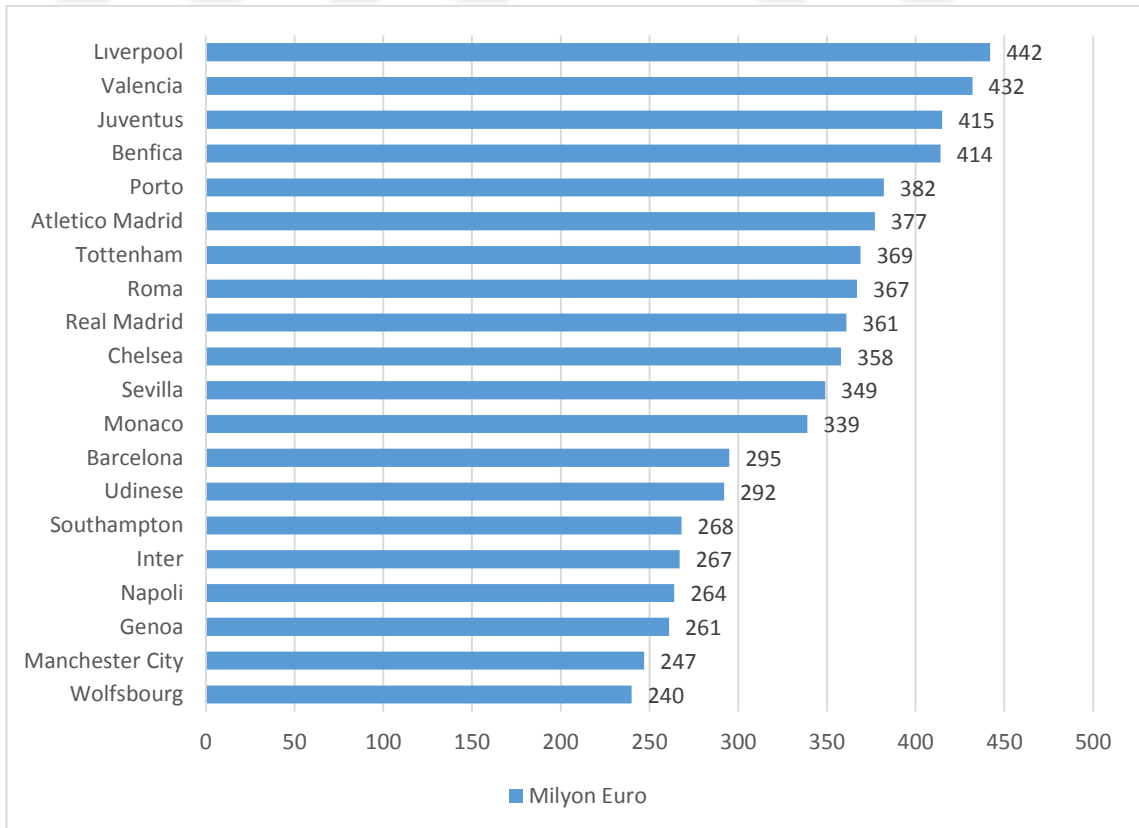
¹⁹¹ <https://www.transfermarkt.com.tr/transfers> , (27.11.2017).

Kaynak: www.transfermarkt.com adresinde yer alan bilgilere göre düzenlenmiştir.

Aşağıdaki grafikte Avrupa’da yer alan kulüplerin 2010-2016 sezonları arasında elde ettiği transfer gelirlerine yer verilmiştir. Bu takımların gelirleri yıllık bazda ele alındığında, 4 büyüklerin transfer gelirlerinin toplamı bile bu rakamları yakalayamamaktadır.

Grafik 12. Avrupa’da 2010-16 Sezonunda En Fazla Transfer Geliri Elde Eden Kulüpler

Kaynak: CIES Football Observatory Monthly Report.

1.3.6. Üye Aidat Gelirleri

Türk Medeni Kanunu'nun 99. Maddesinde, “Dernek gelirleri içerisinde üye ödentisi, dernek faaliyetleri sonucunda veya dernek malvarlığından elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur.” denilmiştir. Taraftar kitlesi ülke çapına yayılmış kulüpler için üye aidat gelirleri önemli bir gelir kaynağıdır.¹⁹²

Tablo 18. Kulüplerin Yıllık Aidat Ücretleri

Kulüp	Yıllık Aidat
Fenerbahçe	50 TL
Galatasaray	300 TL
Beşiktaş	120 TL
Trabzonspor	60 TL
Bayer Münih	60 €
Barcelona	177 €
Real Madrid	145.49 €
Manchester UTD	32 €
Chelsea	46 €
Juventus	160 €

Kaynak: Tabloda yer alan bilgiler kulüplerin resmi internet sitesinden alınmıştır.)

1.3.7. Bağış ve Yardımlar

Bağışlar, dernek üyelerinin herhangi bir karşılık gözetmeksizin derneğe yaptıkları, aynı ve nakdi teslimlerdir. Yardım ise, gerçek ve tüzel kişilerden kabul ettikleri aynı ve nakdi varlıklardır.¹⁹³

1.3.8. Bahis Gelirleri

¹⁹² Şimşek, 2008: 313.

¹⁹³ Şimşek, 2008: 313

Günümüzde teknolojinin gelişimiyle beraber, bahis oyunlarının oynanabilirliğini artırmış ve ülkeler için önemli bir finans kaynağı haline gelmiştir. Bundan dolayı bahis oyunlarının çeşitliliği, sporun da işin içine katılması, erişim kolaylığı ve reklamların etkisi katılımın artmasında etkili olmuştur.¹⁹⁴

Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, iddaa gelirlerinden kulüplere aktardığı paylara baktığımızda, 2013 yılında aslan payını 6.213.012 TL'lik gelirle Fenerbahçe, Galatasaray Kulübü'ne 5.565.812 TL, Bursaspor Kulübü'ne 5.353.412 TL, Beşiktaş Kulübü'ne 4.971.851 TL isim hakkı bedeli ödemesi yapılmıştır.¹⁹⁵

Tablo 19. Spor Toto Teşkilatı'nın Yıllar İtibariyle Spora Katkısı

Yıl	Tutar
2005 Yılı	22.008.772 TL
2006 Yılı	19.296.006 TL
2007 Yılı	38.212.149 TL
2008 Yılı	22.211.394 TL
2009 Yılı	81.453.919 TL
2010 Yılı	79.719.711 TL

Kaynak: www.sportoto.gov.tr

1.3.9. Yeni Yatırımcılar

Piyasanın serbestleştirilmesi ve kulüplerin yasal statüsündeki değişim, futbolda yeni yatırımcıların girişine imkan tanımıştır. Bu yatırımcıları ikiye ayırabiliriz: 1.si kulüp satın alarak uzun vadede mali çıkar elde etmeyi planlayan yatırımcılar, 2.si ise mali açıdan ilgisiz olan sahipler, yani bu ilgi kişisel ve duygusaldır.¹⁹⁶

İkinci gruba en iyi örnek olarak bir Dortmund hayranı olan Bernd Geske verilebilir. Duygusal olarak kulübe bağlı olan Geske uzun süredir kulübün hissedarı ve Dortmund halka arz edildikten sonra kulübün en büyük hissedarlarından biri olmuş ve

¹⁹⁴ Alp Çelik, "Spor Bahis Oyunlarına Katılımı Etkileyen Faktörler", *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.3(2), 2016, s.90.

¹⁹⁵ "İddaa'da 'aslan payı' Fenerbahçe'nin", <http://www.milliyet.com.tr/iddaa-da--aslan-payi--fenerbahce-nin-besiktas-galatasaray-fenerbahce-akhisar-belediyespor-medical-park-antalyaspor-1655630-skorerhaber/>, (27.11.2016)

¹⁹⁶ Cretton, 2015: 8.

denetleme kurulunda yer almaktadır.¹⁹⁷ Fransa Futbol Ligi takımlarından olan PSG'nin 2012 yılında hisselerinin %100'nü satın alan Katar Spor Yatırımları Fonu¹⁹⁸ ve Chelsea'ye on yıl boyunca kendi servetinden 1 milyar Euro ayırdığı söylenen, kulübün sahibi olan Rus oligarki Roman Abramovich 1.yatırımcı grubuna örnek olarak verebiliriz.¹⁹⁹

1.4. Futbol Kulüplerinin Giderleri

Futbol kulüplerinin yukarıda belirtilen gelirleri elde edebilmesi için faaliyette bulunması, faaliyette bulunması için bir takım maliyetlere yani giderlere katlanması gerekmektedir. Futbol takımının yapmış olduğu giderler aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.4.1. Antrenör, Futbolcu Transfer ve Maaş Ücretleri

Bir futbolcu için ödenen maaş ve transfer edilen futbolcu için ödenen bonservis bedeli futbol takımının ana maliyet kalemlerini oluşturmaktadır. Aynı şekilde teknik direktörlere ödenen ücretlerde yadsınamayacak kadar yüksek seviyelere ulaşmıştır.

FIFA'nın yaptığı hesaplamalarda transfer piyasasında 2011-12 sezonunda toplam ciro yaklaşık 2.2 milyar \$'dır.²⁰⁰ Bu tutarlara kulüp bazında bakıldığında, kulübün ana maliyetlerinin futbolculardan oluşmaktadır.²⁰¹

Antrenörlere ödenen ücretlere bakıldığında futbolcuları gerisinde kalmamıştır. En fazla kazanan antrenörlere bakıldığında Jose Mourinho 14.8 milyon € ile ilk sırada, ikinci sırada yıllık 13.5 milyon € ile Carlo Ancelotti, üçüncü sırayı da 9.5milyon € ile Josep Guardiola takip etmiştir.²⁰²

Grafik 13. Maaş Ortalaması En Fazla Olan Kulüpler

¹⁹⁷ Jochen Titmar, "BVB- GroBakttionar Bernd Geske im Interview",

<http://www.spoX.com/de/sport/fussball/bundesliga/1104/Artikel/bernd-geske-interview-borussia-dortmund-bvb-grossaktioner-boerse-aktien-strategischer-partner.html>, (24.11.2017).

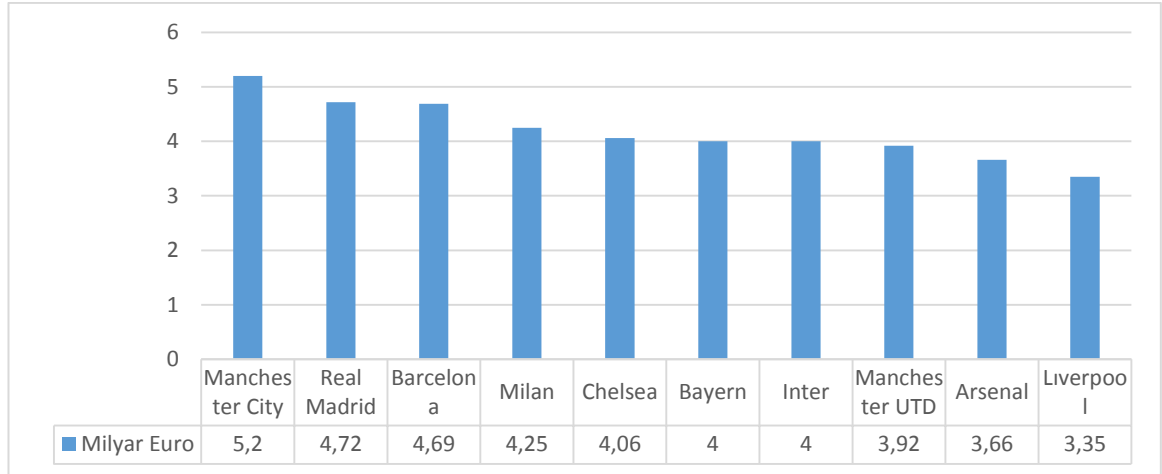
¹⁹⁸ "PSG'nin Tamamı Katar Fonu'nun", 2012, <http://www.aljazeera.com.tr/makale/psgnin-tamami-katar-fonunun>, (24.11.2017).

¹⁹⁹ Simon Austin, "Roman Abramovich's 10 Years as Chelsea's Secretive Russian Owner" <http://www.bbc.com/sport/football/23064770>, (24.11.2017).

²⁰⁰ Transfer Market, "FIFA Report", <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/news/newsid=2059215/index.html>, (30.11.2017).

²⁰¹ İlia Solntsev, "Application of Income Approach for Valuation Of Football Club", *Social Networks and the Economics Of Sports*, Switzerland, 2014, s. 26.

²⁰² Solntsev, 2014: 26.

Kaynak: Sporting-intelligence's Global Sports Salaries Survey (GSSS) for 2013)

Tablo 20. 4 Büyüklerin 2015-2016 Sezonu Ücret Giderleri

Kulüp	Ücret Gideri
Fenerbahçe	273.925.794 TL
Galatasaray	214.918.253 TL
Beşiktaş	194.838.815 TL
Trabzonspor	145.500.612 TL

Kaynak: Futbol Kulüplerinin Konsolide Finansal Tablolarından Yararlanılarak Düzenlenmiştir

Tablo 21'de kulüplerin ne denli yüksek ücret maliyetleriyle karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Çünkü bu ücretlerin toplam maliyet içerisindeki payına baktığımızda; Fenerbahçe'de bu oran %46.5, Galatasaray'da %49, Beşiktaş'ta %57.8', Trabzonspor'da ise %66'dır. Özellikle yıldız vasfı adı altında transfer edilen futbolcuya hiçbir takımda alamayacağı ücreti vermek yukarıdaki sonucu doğurmaktadır.

Teknik direktörlere, özellikle yabancı teknik direktörlere ödenen ücretlerde önemli bir maliyet kalemidir. Galatasaray, Karabükspor'u çalıştıran ve yıllık 600.000 € kazanan Igor Tudor'la 2017 yılının Şubat ayında 1.5 yıllığına 2.2 milyon € karşılığında sözleşme imzalamıştır.²⁰³ Fenerbahçe, 2017 yılının Haziran ayında yıllık 1.5 milyon € karşılığında Aykut Kocaman'la anlaşmıştır.²⁰⁴ Beşiktaş ise 2015 yılından beri takımın

²⁰³ "Galatasaray'dan Tudor'a 2.5 Kat Maaş", <http://www.sporx.com/galatasaraydan-tudora-2-5-kat-fazla-maas-SXHQB605311SXQ>, (30.11.2017).

²⁰⁴ "Aykut Kocaman'ın Alacağı Ücret Belli Oldu", <http://www.90min.com/tr/posts/5096109-aykut-kocaman-in-fenerbahce-den-alacagi-ucet-belli-oldu>, (30.11.2017).

başında olan Şenol Güneş'e yıllık 2.5 milyon € ücret vermektedir.²⁰⁵ Kulüplerin bu şekilde yüksek maliyetlere katlanması, beklenen sportif başarının gelmemesi durumunda kulübü darboğaza sokmaktadır.

1.4.2. Satılan Ticari Malların Maliyeti

Bir dönem içinde satılan ticari malların maliyetini ifade eder. Satışlardan maliyet düşüldükten sonra brüt satış karına ulaşılır. Futbol kulüplerin de ise özellikle ticari amaçlı satışa sunduğu lisanslı ürünlerin maliyetlerini kapsar.²⁰⁶

1.4.3. Lisans Kiralama Gideri

Kulüplerin 2000 yıllarında şirketleşmeye ve halka arz kavramlara olan ilgisi yasalarla yapılan değişiklik ve getirilen esneklikler sayesinde birçok kulübümüzde şirketleşmeyi beraberinde getirmiştir. Yapılan kanuni değişikliklerle kulüplerin futbol takımlarını A.Ş'lere devretme ya da kiralama imkanı tanınmıştır.²⁰⁷ Şirketleşen kulüplerin çoğu kulüplerin marka ve haklarla ilgili haklarını şirketlere "Lisans Kiralama Bedeli", futbol takımını da "Futbol Takımı Kira Sözleşmesi" başlıkları altında kiralamışlardır.²⁰⁸ Bu gider kalemi ise sözleşme kapsamında ödenen tutarı ifade etmektedir.

1.4.4. Faiz Giderleri

Bankaların ödünç olarak verdikleri paraya karşılık kulüplerden alınan kar ve getiriler faiz olarak nitelendirilir. Ülkemizdeki yüksek faiz oranları ve kulüplerin aşırı borçlanmaya gitmelerinden dolayı katlanılan faiz ve bunların ödenmesinde zorluk çekmeleri, kulüplerin faiz giderlerini artırmıştır.²⁰⁹

Tablo 22'de 4 büyüklerin 2015-16 sezonunda ödemiş oldukları toplam faiz giderlerine yer verilmiştir. Galatasaray bu takımlar içerisinde en çok faiz ödeyen kulüp durumundadır. Ardından Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor gelmektedir. Aşırı

²⁰⁵ "Şenol Güneş'ten 2 Yıllık Sözleşme", <https://www.ntv.com.tr/spor/senol-gunesten-2-yillik-sozlesme. Mu8Svcap0yAboAi8bgMVQ>, (30.11.2017).

²⁰⁶ Kamil Büyükmirza, *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2016, s.44.

²⁰⁷ Feyyaz Zeren ve Fatih Gümüş, "Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama", *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, S.2, 2013, s. 37.

²⁰⁸ "Fenerbahçe Halka Arz İzahnamesi", s. 55,

http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fbsportifizahname_5021462.pdf (01.12.2017).

²⁰⁹ Zeki Gözütok, *Faiz Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010, s. 5.

borçlanma ve yüksek faiz oranıyla kredi temini yoluna gidilmesi kulüpleri bu duruma getirmiştir.

TABLO 21. 4 Büyüklerin 2015-16 Yılı Faiz Giderleri

Kulüp	Faiz Gideri
Fenerbahçe	49.942.252 TL
Galatasaray	75.921.044 TL
Beşiktaş	24.187.472 TL
Trabzonspor	19.209.151 TL

Kaynak: Kulüplerin 2015-16 Dönemi Konsolide Finansal Tabloları

1.4.5. Genel Diğer Giderler

Yukarıda giderlerin genel giderler içerisinde payı yüksek olan gider kalemlerine değinilmiştir. Bunun dışında futbol kulübünün birçok gider kalemi vardır; personel ücretleri, kira gideri, tesis giderleri, pazarlama ve promosyon giderleri, spor malzemesi giderleri, stadyum giderleri, sağlık ve sigorta giderleri, seyahat ve kamp giderleri gibi birçok gideri kalemi bulunmaktadır.

1.5. Futbol Kulüplerinin Vergi Kanunları Karşısındaki Durumu

Devlet futbol kulüplerinin kalkınması ve gelişmesi için kulüplere bir çok muafiyet ve istisna tanımıştır. Bu vergisel avantajlar aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.5.1. Kurumlar Vergisi Karşısındaki Durumu

Hangi kurumların Kurumlar Vergisi Kanunu'na tabi olduğuyla ilgili olarak K.V.K.'nın 1. Maddesinde, sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler, iş ortaklıklarının kazançlarının kurumlar vergisine tabi olduğunu açıklamıştır.²¹⁰ Kanundan da anlaşıldığı gibi dernekler kurumlar vergisi mükellefi değildir. Fakat dernek faaliyetlerinden dolayı gelir elde etmesi ve süreklilik arz etmesi durumunda vergiye tabidir. Bir diğer husus ise derneklere ait bir

²¹⁰ 21 Haziran 2006 tarih ve 26205 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "5520 nolu Kurumlar Vergisi Kanunu".

iktisadi işletme ticari faaliyette bulunuyor ve gelir elde ediyorsa, bu gelirlerinden dolayı mükellefiyeti doğmaktadır.²¹¹

Aynı şekilde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun muafiyet ve istisnalar bölümünün 4. maddesinde, *tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadi işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetinde bulunan anonim şirketler kurumlar vergisinden muaf tutulduğu belirtilmiştir.*²¹²

Yukarıda bahsedilen muafiyetten, spor kulüplerinin yararlanabilmesi için iktisadi işletmenin;

- *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve/veya özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş olan spor kulüplerine ait olması,*
- *Faaliyetlerinin sadece idman ve spor faaliyetlerinden ibaret olması gerekmektedir.*

Anonim şirketler, sadece idman ve spor faaliyetinden bulunmaları kaydıyla muafiyet kazanırlar. Yalnız bu faaliyetlerden elde edilen gelirler, transfer ve bonservis gelirleri, saha reklam gelirleri, maç bileti satışları, sporcuların formalarına aldıkları reklamlar, maç yayın hakkının satılması faaliyet gelirleri muaf tutulmuştur. Fakat kulübün ticari organizasyon olarak değerlendirecek işlemleri olan, forma, ayakkabı ve diğer malzeme satışları, restoran, büfe, otel işletmeciliği yapması durumunda kurumlar vergisine tabi tutulacağı belirtilmiştir. Kulüpler bundan dolayı muafiyetlerinin bozulmaması için faaliyette bulunacağı ticari işleri için ayrı şirketler kurma yoluna gitmiştir. Gsstore, Fenerium bunlara örnek verilebilir.²¹³

Kurumlar Vergisi Kanununun 15. maddesinde, kurumlara avanslarda dahil, nakden veya hesaben yapılan ödemeler üzerinden istihkak sahiplerinin kurumlar vergisine mahsuben % 15 oranında vergi kesintisi yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bu şekilde spor kulüpleri, vergi sorumlusu sıfatıyla istihkak sahiplerine yapılan ödemeler

²¹¹ Neslihan Karataş Durmuş, "Spor Kulüplerinin Vergilendirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S: 27, 2016, s. 251.

²¹² 5520 nolu Kurumlar Vergisi Kanunu, Md.4.

²¹³ 3 Nisan 2007 tarih ve 26482 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "1 Seri nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği".

üzerinden, verginin bir kısmını onlar adına kesmektedir.²¹⁴Bu kapsama giren bazı ödemeler şunlardır:²¹⁵

- a) *Gelir Vergisi Kanununda belirtilen esaslara göre birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işleri ile uğraşan kurumlara,*
- b) *Kooperatiflere ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemeleri,*
- c) *Dağıtılan kar payı ödemeleri.*

Kulüplerin yurt dışından menajerlik hizmeti almaları durumunda²¹⁶, kanuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye’de bulunmayanlar, bildiğimiz gibi dar mükellefiyete tabi olurlar. Bundan dolayı dar mükellefiyete tabi kurumların, 30. maddesinde, *kazanç ve iratları, üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından kurumlar vergisi kesintisi yapılması öngörülmüştür.* Kanunun öngördüğü gibi % 20 oranında kurumlar vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.²¹⁷

Diğer husus ise, kulüplerin ülkemize yurtdışından futbolcu transfer etmek için ödedikleri bonservis bedelleri üzerinden tevkifat yapılıp yapılmayacağıdır. Yurtdışında futbolcunun bulunduğu kulüp, Türkiye’de kanuni ve iş merkezlerinin bulunmadığından dolayı, sadece Türkiye’de elde ettikleri kazançlar üzerinden dar mükellefiyete tabi olurlar. Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 30. maddesinde “Dar mükellefiyete tabi kurumların kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı” açıklanmıştır. Bu maddenin ikinci fıkrasında, telif, imtiyaz, ,ihtira, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayrimaddi hakların satılması, devri ve temlik karşılığında nakden veya hesaben ödenen veya tahakkuk ettirilen bedeller üzerinden kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı” belirtilmiştir.²¹⁸

Bundan dolayı transfer edilen futbolcu için ödenen bonservis bedelleri ile buna benzerlik gösteren ödemeler, gayrimaddi hak satış bedeli olarak değerlendirilmiş

²¹⁴ Osman Pehlivan, *Kamu Maliyesi*, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2013, s. 101.

²¹⁵ 5520 nolu Kurumlar Vergisi Kanunu, Md.15.

²¹⁶ Durmuş, 2016: 251.

²¹⁷ 24 Şubat 2014 Tarih ve 33 Sayılı, Özelge Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı, “Yurt Dışındaki Firmalardan Alınan Hizmetler Karşılığı Ödenen Bedellerden Tevkifat Yapılıp Yapılmayacağı”.

²¹⁸ 5520 nolu Kurumlar Vergisi Kanunu, Md. 30.

bundan dolayı dar mükellef kurumlara nakden veya hesaben yapılan ödemelerden %20 oranında kurumlar vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.²¹⁹

Kamuya yararlı dernek statüsünde bulunan spor kulüplerine yapılan bağışlar, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının %5'i ile sınırlı olarak vergi matrahından düşülebilmektedir.²²⁰

Ayrıca kulüplerin sponsorluk harcamalarının, ilgili kanunlar uyarınca tespit edilen amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50'sini kurum kazancından indirebilecektir.²²¹

1.5.2. Katma Değer Vergisi Açısından Durumu

Uygulama alanı geniş olan, üretim-tüketim zincirinin²²² bazı istisnalar dışında bütün mal ve hizmetleri kapsayan KDV, genel vergiler içerisinde en büyük paya sahip olan, Türkiye'de 3065 Sayılı Kanunla 01.01.1985 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.²²³

Ülkemizde hangi işlemlerin katma değer vergisinin konusuna gireceğiyle ilgili olarak kanunda; *Türkiye'de yapılan, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler, her türlü mal ve hizmet ithalatı, diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler katma değer vergisine tabi olacağı* açıklanmıştır. Aynı maddenin 1/3-g fıkrasında ise, *genel katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernekler ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya*

²¹⁹ 24 Nisan 2014 Tarih ve 42 Sayılı Özelge, Gelir İdaresi Başkanlığı, "Yurtdışında Bulunan Spor Kulüplerine Yapılan Ödemelerden Vergi Kesintisi Yapılıp Yapılmayacağı".

²²⁰ Karaoğlu vd., 2007: 49.

²²¹ 5520 nolu Kurumlar Vergisi Kanunu, Mad. 10.

²²² İsmet Şemin, *Katma Değer Vergisi*, TBMM Basımevi, Ankara, 1984, s. 21.

²²³ Pehlivan, 2013: s. 333.

*bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri KDV'ye tabi olacağı hükmüne bağlanmıştır.*²²⁴

Yukarıdaki maddelerden anlaşıldığı gibi spor kulüplerinin veya onlara ait iktisadi işletmelerinin kurumlar vergisi mükellefi olup ya da olmamasının KDV mükellefiyetine etkisi olmadığı anlaşılmaktadır. KDV Kanununun 1.maddesinde belirtilen kapsama giren her türlü mal ve hizmet teslimini ister kulüp kendisi, isterse de bağlı iktisadi işletme yapmış olsun, 1.madde kapsamına girdiği sürece KDV'ye tabidir.²²⁵

Ayrıca profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalar tertiplenmesi ve gösterilmesinde doğan işlemler KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir.²²⁶

55 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nde, spor kulüpleriyle ilgili konularda bazı açıklamalar yer verilmiştir. Bu tebliğde anonim şirket statüsünde sportif faaliyetlerde bulunan kuruluşların bütün teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu, örnek olarak vermek gerekirse maç hasılatları, spor toto-loto ve lotogol isim hakkı gelirleri, spor malzemesi ve hediyelik eşya satışı, yayın hakkı gelirleri, reklam gelirleri gibi işlemleri de KDV'ye tabidir.²²⁷

Faaliyetin zorunlu bir unsuru olarak yapılan futbolcu transferleri ile kiralamaları karşılığı kulüplerce elde edilen bedeller KDV Kanunu'nun 1/3-g maddesi kapsamında sayılmayacağından verginin konusuna girmemektedir. Ayrıca bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifalarında 17/2-b fıkrasında tabi olmayacağı belirtilmiştir.

Yurt dışından alınan hizmetlerle ilgili olarak 117 Seri No'lu KDV Kanunu Genel Tebliği'nde detaylı açıklamalar yapılmıştır. Bununla ilgili olarak; *ikametgâhi, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanların Türkiye'de yaptığı hizmetler ile bunların yurtdışında yaptığı ancak Türkiye'de faydalanılan hizmetler KDV'ye tabi olacaktır. Bu gibi hizmet ifalarında mükellef, hizmeti ifa eden olmakla beraber,*

²²⁴ 2 Kasım 1984 Tarih ve 18563 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "3065 nolu Katma Değer Vergisi Kanunu".

²²⁵ Recep Karabulut ve Mahmut Açak, "Amatör Spor Kulüplerinin Kuruluşu, Kuruluş Maliyeti ve Vergilendirilmesi: Bir Amatör Futbol Takımı Kuruluş Örneği", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi Yayınları*, S:1, 2016, s. 277.

²²⁶ 3065 nolu Katma Değer Vergisi Kanunu, Mad. 1/3-g.

²²⁷ 30 Mayıs 1996 Tarih ve 22651 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, "55 Seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği".

*Türkiye’de ikametgâhi, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmadığından, KDV’nin tamamı, hizmetten faydalanan yurt içindeki muhatap tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenecektir. KDV’nin sorumlu sıfatıyla beyan edilmesi için, hizmetten Türkiye’de faydalanan muhatabın KDV mükellefi olması şart değildir. KDV mükellefiyeti bulunmayanlarda söz konusu hizmetler nedeniyle KDV tevkifatı yaparak 2 No’lu KDV beyannamesi ile beyan etmek ve ödemek zorundadır.*²²⁸

Yurt dışından yapılan transfer işlemi yukarıda açıklandığı gibi aynı nitelikte olup, yurt dışındaki kulübün Türkiye’de ikametgâhi, işyeri, kanuni merkezi, iş merkezi bulunmadığı için, Türkiye’de ilgili hizmetlerden faydalanan kulüp, sorumlu sıfatıyla %18 oranında KDV tevkifatı yapmak zorundadır.²²⁹

1.5.3. Gelir Vergisi Açısından Durumu

Gelir Vergisi Kanunu 1.maddesinde, *gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir*, denilmiştir. Spor kulüpleri ve iktisadi işletmeleri gerçek kişi olmadığından dolayı gelir vergisi mükellefi değildir.²³⁰

Ancak aynı kanununun 94. maddesinde, dernekler ve bunlara bağlı iktisadi işletmeleri ilgili kanunda sayılmış ve bunların ödemeleri (avans olarak ödenenler) dahil, nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmak zorunda oldukları belirtilmiştir.²³¹

Sporculara ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak tevkifat oranlarıyla ilgili olarak:²³²

- a) *Lig usulüne tabi spor dallarında;*
  - *En üst ligdekiler için %15,*

²²⁸ 14 Nisan 2012 Tarih ve 28264 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “117 Seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği”.

²²⁹ Durmuş, 2016,: 271.

²³⁰ 7 Ocak 2003 Tarih ve 24986 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “193 nolu Gelir Vergisi Kanunu”.

²³¹ 193 nolu Gelir Vergisi Kanunu, Mad. 94.

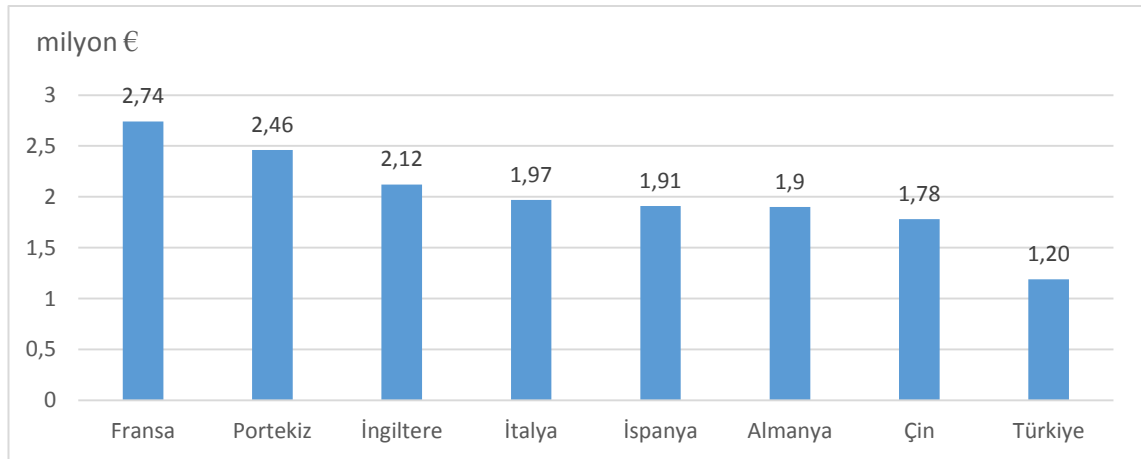
²³² 24 Haziran 2008 Tarihli ve 26916 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan, “267 Seri nolu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği”.

- En üst altı ligdekiler için % 10,
  - Diğer ligler için %5,
- b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden %5 gelir vergisi tevkifatı yapılır.

Ayrıca dikkat çekilmesi gereken bir konuda Türkiye’de gelir vergisi artan oranlı tarife üzerinden uygulanırken, futbolculara sabit tarife uygulanmaktadır. Türkiye %15 gelir vergisi oranıyla futbolcuları en düşük oranla vergilendiren ikinci ülkedir. Futbolcuları en düşük tarifeye vergilendiren ülkelere bakıldığında, Bulgaristan %10 ile birinci, Çek Cumhuriyeti %15 vergi oranıyla ile 3. sırada, bunları %16 vergi oranıyla Macaristan ve Romanya takip etmektedir.²³³

Transfer edilen futbolcunun kulübe olan maliyeti sadece bonservis ücretinden oluşmamaktadır. Çünkü kulüp futbolcuyu transfer ederken ilgili vergisel sorumlulukları da üstlenmektedir. Ülkelerin izlemiş olduğu vergilendirme politikaları, maliyetleri belirleyen önemli etkenlerden biri olmuştur. Aşağıdaki grafikte ülkelerin net her 1 milyon €’luk transferde, vergiler dahil kulübün kasasından çıkacak toplam maliyet verilmiştir.²³⁴

Grafik 14. Transfer Bedellerinin Ülkelere Göre Vergilendirilmesi

Kaynak: <https://www.footballbenchmark.com/taxation>

Grafığe bakıldığında Fransa’da bir kulüp 1 milyon € değerinde bir futbolcu transfer ettiğinde, kulübe maliyeti 2.74 milyon €, Türkiye’de ise maliyeti 1.19 milyon €

²³³ Karaman, 2015: 85.

²³⁴ KPMG, “Players Taxation”, <https://www.footballbenchmark.com/taxation>, (06.11.2017).

olmaktadır. Bu oranlara bakıldığında Avrupa’da futbolda söz sahibi olan ülkelerin vergi oranlarının yüksek tutulduğu görülmektedir.

Bir diğer husus ise, derneğe ait iktisadi işletmenin kurum kazancının derneğe aktarılmasında tevkifat yapıp yapılmayacağıyla ilgilidir. Tam mükellef kurumlar tarafından, tam mükellef gerçek kişilere, gelir vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan kar paylarından gelir vergisi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir. Bundan dolayı derneğe avanslar da dahil dağıtılan bedeller üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılır.²³⁵

İKİNCİ BÖLÜM

SPOR ŞİRKETLERİNİN ÖZELLİKLİ İŞLEMLERİYLE İLİŞKİLİ TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ İNCELENMESİ

Ülkelerin ticari etkileşiminin artması farklı muhasebe uygulamaları bulunan ülkelerin, bu farklılıkları ortadan kaldırmak ve bütünlüğü sağlamak için bir takım standartlar oluşturulmuştur. Bu standartların genel amacı farklılıkları ortadan kaldırarak ortak bir uygulama ortaya çıkarmaktır.

Türkiye’de aynı şekilde hareket etmiş 1994 yılında “Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu” çalışmalarına başlamıştır. Bu kurul tarafından oluşturulan standartlar 1997 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlamıştır.²³⁶ Bu bölümde futbol kulüpleriyle ilişkilendirilebilecek standartlar hakkında genel bilgiler verilir, mevcut muhasebe uygulamaları ile farklılıklara değinilecektir.

2.1. TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı

²³⁵ 19 Ağustos 2013 Tarih ve 1281 Sayılı Özelge, Gelir İdaresi Başkanlığı, “Derneğe Ait İktisadi İşletmenin Kurum Kazancının Derneğe Aktarılmasında Tevkifat Yapılıp Yapılmayacağı”.

²³⁶ TMSDESK, *Türkiye Muhasebe Standartları*, TÜRMOB Yayınları, 2000, s. 32.

Profesyonel futbolcular transfer yolu ile belirli bir bedel karşılığında bir başka kulüp tarafından futbolcunun futbol oynama hakkı satın alındığından dolayı bu tip gayri maddi hak satın alınması sürecinde yapılan ödemeler TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar kapsamında aktifleştirilerek kayıt yapılması gerekir.²³⁷ Bundan dolayı bu standarttaki hükümler futbolcularla ilgili işlemler için uygulanır.

Maddi olmayan duran varlık, *fiziksel niteliği olmayan tanımlanabilir parasal olmayan varlık* olarak tanımlanmıştır. Buna örnek olarak bilgisayar yazılımı, logo ve markalar, patentler, telif hakları, isim hakları, pazar payı, pazarlama hakkı verilebilir.²³⁸

Bir maddi olmayan duran varlık dışarıdan ayrı olarak elde edilmesi durumunda maliyetinin *ithalat vergileri ve iade edilmeleri mümkün olmayan satın alma vergileri de dahil, ticari iskontolar ve indirimler düşüldükten sonraki satın alma fiyatı ve varlığın amaçlanan kullanıma hazır hale getirmeye yönelik, doğrudan varlıkla ilişkilendirilebilen herhangi bir maliyetten oluştuğu* TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardının 27. maddesinde açıklanmıştır.

TDHP’nda bu hakların, maliyet bedelleriyle bu hesaba kaydedilip, yararlanma sürelerine göre amortismanın hesaplanmasını öngörmüştür.²³⁹ VUK’nda da gayri maddi hakların maliyet bedeli ile kaydedildiği, 269. ve 270. maddelerde açıklanmıştır. Bu maddelerde, bir maddi olmayan varlığın maliyetine, edinilmesi için yapılan harcamaların tümünün dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bundan dolayı TMS 38 ile VUK benzer görüşleri savunduğu için bir farklılık yoktur.

Bir maddi olmayan duran varlık ayrı olarak elde edildiği gibi işletme içerisinde oluşturulabilir. Takımlar yüksek transfer maliyetinden kaçınmak ve daha sonra bundan kazanç sağlamak amacıyla bir üretim işletmesi gibi futbolcuyu kendi bünyesinde yetiştirip satmak için altyapılarına önem vermeye başlamışlardır. Bu şekilde kulüp kendi altyapısından ya da başka kulüplerin altyapılarından genç yetenekleri

²³⁷ Murat Başaran, Profesyonel Sporcu Oynama Haklarının Devrinde Yapılan Ödemeler ve Vergileme, 25.02.2018, <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/hukuk/172-murat-baaran/2567-profesyonel-sporcu-oynama-haklarinin-devrinde-yapilan-oedemeler-ve-vergileme-ii.html>

²³⁸ Ali Deran ve İncilay Savaş, “Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerleme ve Finansal Tablolarda Sunum Esasları, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi”, S. 2, 2013, s. 76

²³⁹ Hesap Planı Açıklamaları, <http://www.gib.gov.tr/fileadmin/mevzuat/ek/eski/muhsisteb1/ekmuh5c.htm> (25.03.2018).

keşfedebilmek için çeşitli harcamalar yapmaktadır. Bu harcamalar TMS 38'e göre araştırma giderleri kapsamında muhasebeleştirilir.

İşletme içi oluşturulan maddi olmayan duran varlıkların gelecekte ekonomik yarar sağlayacağı kesin olmaması ve maliyetinin tespitinde yaşanan zorluklar, bu varlıkların finansal tabloları yansıtılmasını zorlaştırmaktadır. TMS 38 standardının 52. maddesinde bu varlıkların muhasebeleştirilme şartlarını oluşturmuş ve bunu araştırma ve geliştirme safhası olarak ayırmıştır. Standardın 56.maddesinde, araştırma faaliyetlerinin sonucu, gelecekte ekonomik yarar sağlayacağı kesin olmamasından dolayı bu faaliyetle ilgili harcamaların tümünün gider yazılmasına izin vermekte, aktifleştirilmesine izin vermemektedir. Geliştirme faaliyetleriyle ilgili harcamaların koşullar sağlamak kaydıyla aktifleştirmesine izin vermiştir. Örnek olarak vermek gerekirse, bir futbol takımının alt yapısına kazandırmak amacıyla genç futbolcu arayışına girmesi, bu araştırma faaliyetleriyle ilgili giderlerin tümü araştırma giderleri kapsamında gider yazılır, araştırma faaliyetlerinden sonra edinilen genç futbolcuya yapılan harcamalar ise geliştirme giderleri kapsamında aktifleştirilir.

Standardın aksine VUK'da araştırma ve geliştirme giderlerinin aktifleştirilmesi ve itfasıyla ilgili doğrudan bir hükme yer verilmemiştir. Fakat bunların gider yazılmaması durumunda, kuruluş ve örgütlenme giderleri kapsamında yorumlanacağı ve aktifleştirileceği belirtilmiştir.²⁴⁰ Bu şekilde aktifleştirme işlemini sadece kurumlar vergisi mükellefleri yapabilmektedir.²⁴¹

TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardının 74. ve 75. maddelerinde maddi olmayan duran varlıkların sonraki dönemlerde yapılan değerlemelerde maliyet ve yeniden değerlendirme yöntemlerinden birini kullanabileceği açıklanmıştır.

Maliyet Yöntemi: Bir maddi olmayan duran varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra, maliyetinden değer düşüklüğü zararları ile tüm birikmiş itfa payları düşülmüş olarak takip edilir (TMS 38 Md. 74).

Yeniden Değerleme Yöntemi: Bir maddi olmayan duran varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra, yeniden değerlendirme tarihindeki gerçeğe uygun

²⁴⁰ Bünyamin Öztürk ve Mustafa Özer, *Dönem Sonu Envanter İşlemleri*, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2001, s. 397.

²⁴¹ Güray Öğredik, "Araştırma-Geliştirme Harcamalarının Gider veya Maliyet Olarak Ticari Kazancın Tespitinde Dikkate Alınacağı Dönem", *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*, 2005, s. 1.

değerinden birikmiş itfa ve değer düşüklüğü zararlarının tamamı düşüldükten sonra hesaplanan tutarı olan yeniden değerlendirilmiş tutarı üzerinden izlenir (TMS 38 Md. 75). Yeniden değerlendirme modeliyle değerlendirilen bir varlık, değerlendirme sonucu ortaya çıkan farkları gelir tablosunda değil, öz kaynaklarda yeniden değerlendirme fonu adı altında muhasebeleştirilir.²⁴²

Standardın uygulamış olduğu yeniden değerlendirme modeli ile ilgili bir hüküm VUK'da yer almamaktadır. VUK'da varlıkların maliyet bedeliyle kaydedilip, aynı şekilde maliyet bedeliyle değerlendirileceği ve amortismanına tabi tutulacağı belirtilmiştir.²⁴³

TDHP'nda amortisman, TMS 38 standardında ise itfa ifadelerine yer verilmiştir. İtfa maddi olmayan duran varlıkların maliyetlerinin kullanım ömrü süresince tüketildikçe giderleştirilmesidir.²⁴⁴ Kullanım ve faydalı ömrü sınırlı olan varlıklar itfaya tabi tutulur. Sınırsız ömre sahip varlıklar ise itfaya tabi tutulmaz (TMS 38 Md. 88). Sınırlı ömre sahip varlık, yararlı ömrü boyunca itfaya tabi değeri üzerinden dağıtılır (TMS 39 Md. 97). Ayrıca sınırlı yararlı ömre sahip varlığın itfaya tabi tutarın kalıntı değer düşüldükten sonra belirleneceği açıklanmıştır (TMS 38 Md. 101). Çünkü maddi olmayan duran varlığın süresinin bitiminde alınacağını taahhüt edilmesi veya aktif bir piyasanın bulunması durumunda kalıntı değere dikkat edilmesi gerektiğini belirtilmiştir.²⁴⁵ Kalıntı değer, maddi olmayan duran varlığın faydalı ömrü bitmeden önce gelecekte elden çıkarmayı düşündüğü değeri ifade etmektedir. Ancak VUK açısından bakıldığında amortismanına tabi tutulacak tutarın, sadece varlığın maliyet bedelinden oluştuğunu açıklamıştır.²⁴⁶

2.2. TMS 18 Hasılat Standardı

Futbol kulüplerinin kendilerine göre gelir yarattığı kalemler vardır. Takımlar forma isim hakkını satarak hiç forma satılmasa bile bu tutarı hasılat olarak kasasına koymaktadır. Bu tip elde edilen gelirler hasılat standardı kapsamında değerlendirilir ve muhasebeleştirilir.

²⁴² Remzi Örtten ve Rıdvan Bayırlı, "TMS 16'ya Gören Maddi Duran Varlıkların Dönem Sonunda Değerlemesi ve Muhasebe Uygulamaları", *Yaklaşım Dergisi*, S. 172, 2007, s. 15-21.

²⁴³ Mahmut Yardımcıoğlu, "Maddi Olmayan Duran Varlıkların Muhasebe, Vergi Düzenlemeleri ve TFRS Kapsamında Analizi", *KSÜ İİBF Dergisi*, S. 1, 2015, s. 182.

²⁴⁴ Hakan Yazarkan, "Futbolcu Transfer/Bonservis Ücretlerinin TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardına Uygun Olarak Muhasebeleştirilmesi", *Mali Çözüm Dergisi*, S.137, İstanbul, 2016, s. 110.

²⁴⁵ Yazarkan, 2016: 111,112

²⁴⁶ Deran ve Savaş, 2013:90.

Öz kaynaklar da artışa sebep olan satış, ücret, faiz, lisans ücreti ve kira gelirleri gibi unsurlar işletmenin hasılatını yani gelirini oluşturmaktadır. Bu gelirler TMS 18 Hasılat standardına göre düzenlenmektedir.²⁴⁷ Bir işlem özkaynaklar da artışa sebep olmuyorsa bu hasılat olarak nitelendirilmemektedir. Bu standardın amacı, işletmenin faaliyetlerden doğan hasılatın muhasebeleştirilmesiyle ilgili hususları açıklamaktır.²⁴⁸

Standardın 1.maddesinde, mal satışları, hizmet sunumları ve işletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakkı ve temettü gibi işlemlerin TMS 18 standardı kapsamında olduğu açıklanmıştır. Bu sayılan işlemler dışında kalanlar bu standart kapsamında değildir.

Hasılat gerçeğe uygun değer ile ölçülür. Gerçeğe uygun değer; *karşılıklı pazarlık ortamında bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutar* olarak tanımlanmıştır.²⁴⁹ Standardın 11.maddesine göre *satış tutarının gerçeğe uygun değeri tüm tahsilatların emsal faiz oranı ile iskonto edilmesi yoluyla belirlenir.*

Yukarıda sayılan işlemlerin muhasebeleştirilmesinde en önemli husus vadeli satışların muhasebeleştirilmesidir. Çünkü mevcut muhasebe uygulamasında satılan mal ve hizmetlerle ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları brüt satışlar içerisinde muhasebeleştirilir.²⁵⁰ Standart ise, hasılatın gerçeğe uygun değerle ölçüldüğü için satışlarla ilgili vade farklarının satışlarda gösterilmeyeceğini, bu farkların finansman geliri olarak kaydedilmesini, kur farklarının da aynı şekilde diğer olağan gelir ve karlar grubunda muhasebeleştirilmesi gerekir.²⁵¹

2.3. TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar

Transfer sözleşmelerinde garanti ödenecek ücrete (bonservis ücreti) ek olarak, çeşitli koşullar eklenerek (ligde şampiyon olunması, UEFA da gruplara kalınması veya

²⁴⁷ Özerhan ve Yanık, 2015:107.

²⁴⁸ Mehmet Yücenurşen, “ TMS 18 Hasılat Standardı Çerçevesinde Hasılatın Muhasebeleştirilmesi ve Özellik Arz Eden Durumlar”, Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2014, S.2, s. 3.

²⁴⁹ Hamide Özyürek, “ TMS-18’e Göre Hasılatın Muhasebeleştirilmesi”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2012, S. 1, s. 133.

²⁵⁰ 26 Kasım 1992 tarih ve 21447 nolu Resmi Gazetede Yayımlanan “1 Sıra No' Lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği”.

²⁵¹ Osman Bayri, “ Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Gelir Tablolarının Biçimsel Yapısı, Kapsamı ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, S. 47, s. 103-104.

oyuncunun satılması), bunların gerçekleşmesi durumunda futbolcunun eski kulübüne ilave ücret ödenmektedir.

Bu yükümlülüğün TMS 37 kapsamında değerlendirileceğinden bir karşılık ayrılıp finansal tablolara yansıtılması gerekir. Çünkü geçmişten bir yükümlülüğümüzün olması, aktifimizde yani varlıklarımızda bir azalışa sebep olma veya tutarın saptanabilir olması durumlarında karşılık ayrılması gerekir.²⁵²

Bir diğer husus ise şirket lehine veya aleyhine açılmış ve devam etmekte olan davalardır. Bu davalar kendi futbolcu ve teknik direktörüyle yaşadığı anlaşmazlıkları, kişi, kurum ve kuruluşlarla ilgili iş ilişkisinden kaynaklanan anlaşmazlıkları ve devlete karşı vergisel yükümlülüklerle ilgili anlaşmazlıkları kapsayabilmektedir.

TMS 37 standardında bu konuyla ilgili olarak davalarda süreçle ilgili olarak, geçmiş deneyim ve olayların sonucunda ve deliller ışığında ortaya bir yükümlülük çıkmıyorsa karşılık ayrılması gerekmez ve finansal tablolara yansıtılmaz. Bu koşullu borç veya koşullu varlık olarak nitelendirilerek sadece finansal tablo dipnotlarında açıklanır.²⁵³

Karşılık, geçmiş olaylardan kaynaklanan ve ödenmesi halinde ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkışına sebep olacak, zamanı ya da tutarı belli olmayan bir yükümlülüktür. Standartta, bir olayın gerçekleşme ihtimalinin gerçekleşmeme ihtimalinden fazla olduğu, bu yükümlülüğün garanti veya sözleşmeler sonucu ortaya çıktığı durumlarda karşılık ayrılması gerektiği belirtilmiştir.²⁵⁴ Geçmişten gelen bir yükümlülüğün bulunması, bu yükümlülüğün varlıklarda bir azalışa sebep olma ihtimali ve tutarının saptanabilir olması durumlarında karşılık ayrılması gerekir.²⁵⁵ Karşılıkların ticari veya diğer borçlar gibi diğer yükümlülüklerden farkı borcun kesin olması, karşılıkların muhtemel bir borç olarak değerlendirilmesidir. Karşılıkların ölçülmesiyle ilgili olarak standartta beklenen değer yöntemi, gerçekleşme olasılığı en muhtemel

²⁵² Özerhan ve Yanık, 2015: s.472-476.

²⁵³ Özerhan ve Yanık, 2015: s.488

²⁵⁴ TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar, www.kgk.gov.tr, madde 23-24, (10.03.2018).

²⁵⁵ Özerhan ve Yanık, 2015: 472-476.

sonuç yöntemi ve bugünkü değer yöntemi olmak üzere üç yöntemden bahsetmektedir.²⁵⁶

Koşullu borçlar ise bilançoya aktarılmaz. Mevcut veya olası ortaya çıkabilecek yükümlülük, kaynak çıkışına sebep olma ihtimalinin düşük olması durumunda karşılık olarak değil, koşullu borç olarak dipnotlarda açıklanması gerekir.²⁵⁷ Bu yükümlülüğün ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkma olasılığı yüksek olan kısma varsa, bu kısım için karşılık ayrılabilir.²⁵⁸ İşletmenin tamamıyla kontrolünde bulunmayan olaylardan doğan ve ekonomik fayda girişi olasılığı bulunan varlıklar, koşullu varlık olarak değerlendirilir. Bu durum ekonomik fayda girişinin belli olmadığı durumlarda geçerlidir.²⁵⁹ Bu açıklamalar doğrultusunda varlıklarda artış olasılığı varsa, koşullu varlıkları finansal tabloların dipnotlarda açıklanması gerekmektedir.²⁶⁰

Vergi Usul Kanunu'nun 288. maddesinde karşılık kavramını, *doğan ve doğması beklenen fakat miktarı kestirilemeyen ve işletme için borç niteliği taşıyan belli zararları karşılamak amacıyla hesaben ayrılan tutarlar*, olarak tanımlanmıştır. Karşılık ayrılabilmesi için ise çeşitli şartların sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu kanunun 278. maddesinde değeri düşük mallarla ilgili ayrılan karşılıkların Takdir komisyonu tarafından tespit edilmesi durumunda kanunen kabul edilen gider olarak kabul edeceği belirtilmiştir. 1 Seri No'lu MSUGT ihtiyatlılık kavramını; *İşletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar, muhtemel gelir ve karlar için ise gerçekleşme dönemlerine kadar bir muhasebe işlemi yapılamayacağı* açıklanmıştır.²⁶¹ Bu açıklamadan da anlaşıldığı gibi gelecekte gerçekleşmemiş, geçmiş tecrübelerle göre tahmin edilen değer kayıpları ve muhtemel gider ve zararlar için karşılık ayrılmasına izin vermiştir.

2.4. TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler

²⁵⁶ Neslihan Akça ve Seçkin Gönen, "Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıkların TMS ve Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlendirilmesi", Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2015, S.3, s. 91.

²⁵⁷ Özerhan ve Yanık, 2015:

²⁵⁸ Tuba Şavlı, *Kamu Gözetim Kurumu'nun Finansal Tablo Formatına Uygun Örneklerle Uluslararası/Türkiye Finansal Raporlama Standartları*, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 199.

²⁵⁹ Şavlı, 2014: 96

²⁶⁰ Ayten Çetin ve Ayça Ögüz, "Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıkların İncelenmesi", Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, S. 2, 2010, s.422.

²⁶¹ 26 Kasım 1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği -Hesap Planı Açıklamaları".

Eğer bir duran varlık satış için elde tutuluyorsa veya satmak için edinilmişse bu diğer duran varlıklardan farklı bir şekilde sınıflandırılması gerektiği TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardında belirtilmiştir.²⁶² Standardın amacının açıklandığı kısımda, duran varlığın defter değeri ile satışla ilgili maliyetler düşüldükten sonra gerçeğe uygun değerinden küçük olanıyla değerlendirileceği, bu varlık üzerinden amortisman ayırma işleminin durdurulması gerektiği belirtilmiştir.

Bu durum lisans bedellerinin izlendiği grup olan maddi olmayan duran varlıklar için de geçerlidir. Çünkü futbol takımı kendi çıkarlarını korumak ve lehte kazanç sağlamak amacıyla bir futbolcunun satışını düşünmesi normal olarak değerlendirilebilir. Bir futbolcunun beklenen performansı gösterememesi ve maliyetinin yüksek olması, sakatlık durumu, disiplinsiz davranışları, takımın gelecekte kadroda düşünülmemesi ya da satılması durumunda yüksek getiri sağlama ihtimalinin olması durumunda satış amaçlı düşünülebilir.

Bir duran varlığın satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar olarak nitelendirilebilmesi için varlığın, satışın gerçekleşme ihtimalinin yüksek olması, satışın bir yıl içerisinde gerçekleşme olasılığının yüksek olması, bu ihtimallerin yani satışın iptal edilme olasılığının düşük olması gibi çeşitli şartları barındırması gerekebilir.²⁶³ Vergi kanunu açısından bakıldığında, ülkemizde satış amaçlı elde tutulan duran varlık ya da durdurulan faaliyetlerin sınıflandırılması ve değerlemesine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Tekdüzen muhasebe sistemine bakıldığında bu duran varlık grubu için “294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar” hesabı bulunmaktadır. Ancak bu hesap, *çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmama ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve duran varlıkların takip edildiği hesaptır.*²⁶⁴ Açıklamadan da anlaşıldığı gibi bu hesaptaki varlık satış amaçlı sınıflanmaktan ziyade, daha çok kullanım veya hizmetten çekilen, satış imkanı ortadan kalkan hurda niteliğindeki varlıkların izlendiği hesaptır.

²⁶² Kürşad Çavuşoğlu ve B. Demirel Tutku, “Duran Varlıkların TFRS 5 Çerçevesinde Değerlendirilmesi ve BIST 30 Endeksinde Yer Alan Firmaların TFRS 5 Uyarınca Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıkların Sınıflandırılmasına Yönelik Olarak İncelenmesi”, Journal Of Accounting, Finance and Auditing Studies, S. 2/1, 2016, s. 89

²⁶³ TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler, www.kgk.gov.tr (30.03.2018).

²⁶⁴ Hesap Açıklamaları, <http://www.gib.gov.tr/fileadmin/mevzuat/ek/muhsisteb1/ekmuh5c.htm>, (02.04.2018).

Standartta ise satış amaçlı duran varlıklar için ayrı bir grup oluşturulup, satış amaçlı varlıklar adı altında raporlanması gerektiği belirtilmiştir.

Kullanımdan çekilen duran varlıklar TFRS 5 kapsamında sınıflandırılır, ancak satış amaçlı duran varlık olarak sınıflandırılmaz, standartta belirtilen koşulları sağlaması durumunda durdurulan faaliyet olarak sınıflandırılır. Geçici olarak kullanımdan çekilen varlığın satış amaçlı olarak sınıflandırılmasının nedeni ise, varlığın defter değerinin esas itibariyle, kullanımı devam edecek olması sebebiyle geri kazanılacak olmasıdır.²⁶⁵

VUK'un 161. maddesinde işi bırakma, *vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi* olarak tanımlanmıştır. Bu maddenin devamında, faaliyetlerin geçici olarak durdurulmasının işi bırakma sayılmayacağı belirtilmiştir. Buradan da anlaşıldığı gibi Vergi Kanunları, standartta belirtilen faaliyetlerin geçici olarak durdurulmasından bahsetmemiş, faaliyetlerin bir bütün olarak durdurulmasına değinmiştir. Bundan dolayı böyle bir durum futbol takımlarında söz konusu değildir.

2.5. TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı

Futbolcuların transferi için ödenen lisans bedelleri futbolcunun değerini ifade etmektedir. Futbolcunun kayda alındığı tarihteki değeri ile dönem sonundaki değerlendirme sırasındaki değeri arasında fark olabilmektedir. Bu fark futbolcunun performansı veya sağlık durumundan kaynaklanabilmektedir. Çünkü istenileni veremeyen veya uzun süreli sakatlık geçiren futbolcu ilerleyen dönemlerde maliyetinden daha düşük bir fiyata satılacaktır. Standart bundan dolayı ihtiyatlılık kavramı gereği değer düşüklüğünün gerçekleştiği dönem karşılık ayrılması gerektiğini belirtmiştir.

Maddi olmayan duran varlıklar içerisinde bulunan lisans bedellerinin değerlemesi TMS 38 standardında, bu değerlendirme sonucu ortaya çıkan değerlendirme düşüklükleri de TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü standardı kapsamında muhasebeleştirilir.

Bu değerlendirme sonucu ortaya çıkan değer düşüklüğünün, bir varlığın fiziki hasara ya da değer düşüklüğüne dair bir kanıtın olması durumunda söz konusu olacağını

²⁶⁵ TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler, www.kgk.gov.tr. (03.04.2018).

belirtmiştir. Eğer varlığın net defter değeri geri kazanılabilir tutardan büyük ise, varlık değer düşüklüğüne uğramış demektir.²⁶⁶

TMS 36 varlıklarda değer düşüklüğü standardında, kullanım değeri veya net satış değerinin yüksek olanının geri kazanılabilir değer olduğu, kullanım değerinin nakit yaratan varlığın gelecekteki nakit giriş-çıkışlarının bugünkü değeri olduğu, net satış değerinin ise gerçeğe uygun değerden ilgili satış giderlerini düşüktükten sonraki tutar olduğu açıklanmıştır. Eğer geri kazanılabilir değer net defter değerinden düşük ise, varlık değer düşüklüğüne uğradığı için karşılık ayrılıp doğrudan gelir tablosuna raporlanır.²⁶⁷

2.6. TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı

Futbol takımının futbolcu masör, malzemeci, fizyoterapist gibi, futbol takımı dışında şirketle ilgili yönetim faaliyetlerini yürüten pek çok çalışanı vardır. Çalışanlar çalıştıkları kuruma sundukları hizmet karşılığında işletmenin de onlara sağladığı faydalar bulunmaktadır. Bu haklar maaş, ücret, tazminat, ücretli izin ve yardımlardır. Burada işletmeler tarafından en fazla ihmal edilen konulardan biri de kıdem tazminatıdır.²⁶⁸

Kıdem tazminatı için ayrılan karşılıklar kanunen kabul edilmeyen gider olduğu için, bunun hesaplanması finansal tablolarda yer alması ihtiyari bir tedbirdir. Bununla ilgili tutarların hesaplanması ve yapılması gereken kayıtlar TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardında açıklanmıştır.²⁶⁹ Yapılan maaş, ikramiye ve yardım gibi çalışanlara sağlanan faydalar, bugünkü değer hesabı yapılmadan gider olarak kaydedilirler. Kıdem tazminatı, ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramları gereğince ortaya çıktığı dönemde karşılık ayrılır fakat kanunen kabul edilmeyen gider niteliğinde olduğu

²⁶⁶ Necdet Sağlam – Salim Şengel – Bünyamin Öztürk, “Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması”, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2008, Ankara, s. 359-360

²⁶⁷ TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı, www.kgk.gov.tr, 28.03.2018

²⁶⁸ İdris Varıcı ve F. Serkan Özdemir, “TMS 19 Standardı Kapsamında Kıdem Tazminatı Müessesesi ve Muhasebe Kayıtları”, İlk Geçiş Yönüyle Örnek İşletme Uygulaması”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, S.29, 2015, s.161

²⁶⁹ Uğur Akdoğan, “TMS 19 Kapsamında Kıdem Tazminatı Karşılığı Uygulaması Üzerinden TFRS’nı İlk Defa Uygulayacak İşletmelerin Hazırlık Seviyelerinin Analizi”, MÖDAV, S.3, 2013, s.99

için tümüyle ödendiği dönemde gider yazılır.²⁷⁰ Kıdem tazminatında ise, gelecekte ödenmesi beklenen yükümlülüğün bugünkü değeri hesaplanması gerekir.²⁷¹

Diğer önemli bir husus ise kıdem tazminatı karşılıklarının, VUK açısından ödenmesi durumunda vergiden indirilebilir. Bundan dolayı kıdem tazminatı karşılıkları kanunen kabul edilmeyen gider kapsamındadır. Standartta gider olarak kabul edilen kıdem tazminat karşılık giderleri, vergi mevzuatınca gider olarak sayılmadığı için vergi matrahından indirilememektedir. Bu farkta ertelenmiş vergi varlığına sebep olmaktadır.²⁷²

2.7.TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardı

Yabancı parayla ilgili bir işlem gerçekleştiğinde, işlemin gerçekleştirdiği tarih ile ödemenin yapıldığı tarihler arasında kur da bir değişiklik olması durumunda kur farkı ortaya çıkmaktadır. Bu farklılık TMS 21 Standardı Kur Değişiminin etkileri standardı kapsamında açıklanmıştır.²⁷³ Standart, ilk muhasebeleştirme işlemi sırasında, yabancı para birimindeki tutarın işlem tarihindeki kurun dikkate alınarak geçerli para birimine çevrilerek kaydedilmesini belirtmektedir.

Bu kur değişimi özellikle futbolcu transferlerinde yapılan sözleşmeler, Dolar ve Euro üzerinden yapıldığı için kulüpleri büyük bir mali sıkıntıya sokmasına neden olmaktadır. 2017-18 sezonunda 10 futbolcu transfer eden Galatsaray'ın bonservis ve yıllık ücretleri toplam 112 milyon Euro olması sonucu, kur farkı sonucu Galatasaray'ın zararı 49.28 milyon TL'ye ulaşmıştır.²⁷⁴

Futbolcu lisans bedelleri, haklar kapsamına girdiği için parasal olmayan bir kalemdir. Bunların muhasebeleştirilmesiyle ilgili olarak, bu kalemlerle ilgili kur farkından kaynaklanan kazanç veya zarar diğer kapsamlı gelirden takip edilirse, diğer dönemlerde ortaya çıkan bu farklar aynı şekilde diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. Bu farklar

²⁷⁰ Raif Parlakkaya, "Yasal Mevzuat ve TMS 19 Standardında Kıdem Tazminatı ve Muhasebe Uygulaması", Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2010, S.19, s.278

²⁷¹ A. Nilgün Ertuğrul, "TMS 19 Standardının Türkiye'de Uygulanabilirliği", Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi", S.3, 2013, s.84

²⁷² Fevzi S. Özdemir ve İdris Varıcı, "TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı Kapsamında Kıdem Tazminatı Müessesesi ve Muhasebe Kayıtları: İlk Geçiş Yönüyle Örnek İşletme Uygulaması", Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, S. 29, 2015, s. 179.

²⁷³ TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri, www.kgk.gov.tr (03.04.2018).

²⁷⁴ Adil Demirçubuk, "Kulüplere Kur Darbesi", <http://www.hurriyet.com.tr/sporarena/kuluplere-kur-darbesi-40680631> 12.03.2017

kar veya zararda muhasebeleştirilirse aynı şekilde diğer dönemlerde bu şekilde takip edilmesi gerektiği standardın 30. Maddesinde açıklanmıştır.

Vergi uygulamaları ile standart, kur farklarının muhasebeleştirilmesiyle ilgili genel olarak belirli bir uyum halindedir. Fakat bu farkların raporlanmasında bazı farklılıklar bulunmaktadır.²⁷⁵ Standartta bir duran varlıkla ilgili kur farklarının özellikli varlık olup olmamasına göre değişirken, ülkemiz vergi uygulamalarında ise, varlığın edinildiği tarihteki yılın sonuna kadar oluşan farkların maliyete eklenmesini zorunlu tutmuş, daha sonraki dönemlerde ortaya çıkacak farklar ise tercihe bırakılmıştır.²⁷⁶

2.8.TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe politikaları, finansal tabloların karşılaştırılmasında ve tutarlılığın sağlanmasında önemli bir etkidir. Futbol takımı şirket bünyesinde yönetildiği için diğer şirketler gibi bir muhasebe politikası belirlenmek zorundadır. Futbolla ilgili özellik arz eden işlemler dikkate alınarak bir muhasebe politikası oluşturulması gerekir. Burada politikadan kasıt şirketin, stok değerlemede kullandığı yöntemler veya itfa yöntemlerinden birini uygulaması, politikayı ortaya koyar. Bu kapsamda TMS 8 Standardı Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar adında standart oluşturulmuş, standardın ilk maddesinde standardın amacını; *muhasebe politikalarının seçilmesine ve değiştirilmesine ilişkin kriterleri belirlemek ve muhasebe politikalarında ve tahminlerinde meydana gelen değişikliklerin ve hataların düzeltilmesine ilişkin muhasebeleştirme ve açıklama esaslarını düzenleme*, olarak açıklamıştır.²⁷⁷

Standardın 8. maddesinde, şirketin seçilmiş politikalarının bu standarda uygun olması gerektiğini, fakat uygulanan bu politikanın finansal tablolara etkisi önemsiz olduğu tespit edilirse, bu standardın uygulanma zorunluluğu ortadan kalktığı açıklanmıştır.

²⁷⁵ Abdulkadir Şahin, “Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi, Vergi Uygulamaları Karşısındaki Durumu Ve Bir Uygulama”, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmış Doktora Tezi, 2007, s. 67

²⁷⁶ Yunus Ceran ve Metahan Ortakarpuz, “Kur Farklarının Muhasebe Uygulamaları ve TMS Kapsamında İncelenmesi”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİB Dergisi, 2014, S.2, s 74

²⁷⁷ TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, www.kgk.gov.tr. (01.04.2018).

Tutarlılık ilkesi gereği, şirket varlıklarının bir kısmını bir yöntemle göre, diğerlerini de farklı bir yöntemle göre değerlemesi standarda aykırıdır. Bir muhasebe politikası, keyfiyete göre değiştirilemez, ancak bir standardın veya yorumun zorunlu kılması, yeni politikanın finansal tabloların doğruluğu ve güvenilirliğini artırması durumunda değiştirilebilir (md. 13).

Bir diğer husus ise, muhasebe tahminlerindeki değişiklikler bir muhasebe politikası değişikliği değildir. Bir tahmindeki değişiklik yeni bir olay veya gelişmeden kaynaklanır, bu hata olarak kabul edilmez (md. 5). Örnek olarak ayrılmış olan karşılıklar için, karşılık tutarının artırılması veya azaltılması bir muhasebe tahmininde değişikliktir.

Geçmiş dönemde bilinçli bir şekilde veya bilinçsiz bir şekilde yanlış bilginin kullanılması, mevcut bilgilerin yanlış yorumlanması, yapılan matematiksel hatalar fark edildikten sonra geriye dönük olarak düzeltilmesi gerekir. Devam eden bir dava ile ilgili olarak, muhasebe müdürü yanlış bilgilendirilmesi sonucu şirketin aleyhine sonuçlanabileceğini düşünmüş ve karşılık ayrılmıştır. Daha sonraki dönemde durumun öyle olmadığı anlaşılmış, bunun sonucunda geçmişe yönelik bir muhasebe kaydı yapılması gerekir.²⁷⁸

Stok değerlendirme yönteminde FIFO uygulayan işletmenin, daha sonra ortalama maliyet yöntemini uygulamaya karar vermesi, maddi duran varlıklarını maliyet bedeline göre değerlendirmekten vazgeçip, yeniden değerlendirme modeline geçilmesi bir muhasebe politikası değişikliğidir.

Bazen standartlarda değişiklikler meydana gelmektedir. TMS 16 ve TMS 38 maddi duran varlıklarla ilgili değişiklikler yapılmış, hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımını yasaklamış ve maddi olmayan duran varlıklar için hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımını önemli ölçüde sınırlandırmıştır. Bu değişiklik finansal tablolarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı için herhangi bir işlem yapılmasına gerek duyulmamıştır. Bu uygulamanın VUK uygulamalarında bir karşılığı yoktur.

2.9. TMS 10 Bilanço Tarihi Sonraki Olaylar

²⁷⁸ Necdet Sağlam – Salim Şengel – Bünyamin Öztürk, “Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması”, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2008, Ankara, s. 213

Bir finansal tablonun düzenlendiği tarih ile yayınlandığı tarih aynı olmamaktadır. Bu farklılık, düzenlenen finansal tablonun yönetim kuruluna sunulması ve ancak yönetim kurulu onayı alındığı takdirde yayınlanmasından dolayı belirli bir süreci kapsamaktadır. Bu durum özellikle şirketleşip, borsada işlem gören futbol takımları içinde geçerlidir. Çünkü onay sürecine kadar geçen bu süreçte mali tabloları etkileyecek pek çok gelişme yaşanabilmektedir. Bu gelişmelerin yatırımcılara ve diğer 3. Kişilerle paylaşılması gerekir. Bu tür gelişmeler TMS 10 Standardı kapsamında değerlendirilmekte olup raporlama döneminden sonraki olaylar olarak adlandırılmaktadır (md. 1). Bu standart, raporlama döneminden sonraki olayların muhasebeleştirilmesine ve dipnotlarda yapılacak açıklamalara yer vermiştir (md. 2).

Örnek olarak, varlıkların satış amaçlı elde tutulan varlıklar ve durdurulan faaliyetler olarak sınıflandırılması, önemli tutardaki hisse senedi işlemi, varlık fiyatında veya döviz kurlarında önemli değişiklikler meydana gelmesi, önemli bir teminat veya taahhüt verilmesi, bir davanın başlaması ve varlıkların alınıp satılması finansal tabloların onay tarihinden önce olmuş olsa bile bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan koşullara bağlı olarak ortaya çıktıklarından önemli olanları sadece dipnotlarda açıklanır.²⁷⁹

TMS 10 standardı uygulamalarının karşılığı vergi kanunlarında bulunmamaktadır.

2.10. TMS 12 Gelir Vergileri

Cari dönemdeki mali karın hesaplanmasında, indirilemeyen gider ve zararlar ile vergilendirme dışı bırakılan gelir ve karların bir kısmı dikkate alınmazken, bir kısmı da ne cari, ne de gelecek dönemlerde belirlenecek mali kar kapsamına dahil edilmemektedir. Çünkü bazı gelir ve giderler meydana geldiği dönemde değil, sonraki dönemlerde tanınır.²⁸⁰ Bu durum ticari kar ile mali kar arasında farka sebep olmakta, bu durum ‘geçici fark’ değerlendirilmektedir.

²⁷⁹ Ömer Tekşen ve Ulukan Büyükkarıkın, “TMS 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olayların Muhasebe Açısından İncelenmesi”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S.13, 2015, s. 474-478

²⁸⁰ A. Zeynep Süer ve Y. Bora Şenyiğit, “Amortisman Uygulamasının Ertelenmiş Vergiler Üzerindeki Etkisi ve Finansal Tablolarda Raporlanması”, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, T.C. Merkez Bankası Muhasebe Genel Müdürlüğü, Ankara, S. 74, 20006, s. 203.

Bunlardan ilki cari dönemde indirilemeyen ancak gelecek dönem veya dönemlerde indirilebilen yani vergi matrahında azalışa sebep olacak geçici farklar ertelenmiş vergi varlığıdır. Bir diğeri ise cari dönemde vergilendirme dışı bırakılan ancak gelecek dönemde vergilendirilen yani gelecek dönemde veya dönemlerde kurumlar vergisi matrahına ilave edilecek geçici farklar, ertelenmiş vergi borcudur.²⁸¹

Ertelemiş vergi varlıkları ve borçlarının ölçülmesiyle ilgili olarak standartta, *cari dönemin ve önceki dönemlerin dönem vergisi olarak vergi idaresine ödenecek dönem vergi borçlarının tutarı raporlama dönemi sonu itibariyle yürürlükte olan veya yürürlüğe girmesi kesine yakın olan vergi oranları dikkate alınarak hesaplanması gerektiği* açıklanmıştır.²⁸²

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi yükümlülüğünün muhasebeleştirilmesiyle ilgili olarak kesin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak bu işlemlerin niteliğine bakıldığında, peşin ödenmiş giderlerin gelecek dönemleri kapsadığını (ertelenmiş vergi varlığı), tahakkuk etmiş fakat tahsil edilmemiş ilgili işlemlerle ilgili yükümlülüklerin gelecek dönemlerle ilgili olduğu açıktır.

Tekdüzen muhasebe sistemine bakıldığında 18 ve 28 nolu hesap grubunun peşin olarak ödenen, gelecek aylara veya yıllara ait gider veya gelirlerin izlendiği hesaplardır. Bundan dolayı aradaki farklar bununla ilgili olan hesaplarda izlenebilir.²⁸³ Fakat TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı'nın 56. Maddesinde, dönen ve duran varlıkların kısa ve uzun vadeli borçlarını bilançoda ayrı olarak sınıflandırması durumunda, ertelenmiş vergi varlıklarını dönen varlıklarda, ertelenmiş vergi borçlarını ise kısa vadeli borçlarda muhasebeleştirilmeyeceği belirtilmiştir. Standarttaki açıklamalar incelendiğinde, bunların 28 nolu Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları, vergi borçlarının ise 48 nolu Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda izlenmesi uygundur.

²⁸¹ Yıldız Özerhan ve Serap Yanık, Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı TMS-TFRS, 2015, TÜRMOB Yayınları, Ankara, s. 527-531

²⁸² TMS 12, Gelir Vergileri, www.kgk.gov.tr 28.02.2018

²⁸³ Ömer Tekşen, TMS 12 Gelir Vergileri Standardına Göre Ertelemiş Verginin İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, S.2, 2010, s. 303.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**TMS/TFRS VE VUK/TDMS KAPSAMINDA SPOR ŞİRKETLERİNİN
FAALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE HALKA AÇIK**

SPOR ŞİRKETLERİNİN BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU VE SPK BÜLTENLERİNİN İNCELENMESİ

Vergi mevzuatı ağırlıklı şekillenen muhasebe sistemi, Muhasebe Sistemleri Uygulama Genel Tebliği'nin yayımlanmasıyla uygulanmaya başlanmıştır. Bu tebliğle ülkemizde uygulanan muhasebe uygulamaları için genel bir çerçeve çizilmiş, muhasebe uygulamalarında bir bütünlük sağlanması ve muhasebe işlemlerinin ihtiyari olarak kaydedilmesini ortadan kaldırmak amaçlanmıştır. Daha sonra bu durum ülkelerin birçok alanda birbirleriyle etkileşimi arttığı için uluslararası boyuta taşınmıştır. Uluslararası alanda muhasebe uygulamalarında uyumu sağlamak ve finansal anlamda karşılaştırılabilirliği sağlamak amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları yayımlanmıştır. Ülkemizde ise bunların karşılığı olan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama standartları yayımlanmış, 2013 yılından itibaren bu standartlara uyulması zorunlu hale getirilmiştir. Bu standartları, halka açık şirketler, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, faktöring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri ve emeklilik fonlarına ait şirketler uygulamakla yükümlüdür.

Standartların getirdiği birçok yeni uygulamalar ve kriterler bulunmaktadır. VUK açısından bakıldığında bunların bazılarının karşılığı olmamakla beraber, bazılarında ise uygulama farklılıkları bulunmaktadır. Bu çalışma da şirket statüsündeki futbol kulüplerinin önem arz eden işlemlerinin muhasebeleştirilmesine ve standartların getirmiş olduğu farklılıklara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Türkiye Muhasebe Standartları ile Tek Düzen Muhasebe Sistemi arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı anonim şirket statüsündeki futbol kulüplerinin özellikli işlemlerinin Tek Düzen Muhasebe Sistemi ve Türkiye Muhasebe Standartları açısından incelenerek farklılıkları ortaya çıkarmak ve futbol kulüplerinin işlemlerin muhasebeleştirilmesinde nasıl bir yol izleyeceğini göstermektir.

Çalışmanın bir başka amacı ise, SPK ve bağımsız denetim mekanizması tarafından tespit edilmiş olan halka açık futbol takımlarının gerçekleştirmiş olduğu muhasebe usulsüzlüklerinin tespit edilmesidir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

İşlemlerin muhasebeleştirilmesinde yöntem olarak Türkiye Muhasebe Standartları ile VUK'da yer alan hükümlerden toplanan veriler incelenmiştir. Bu verilerden hareket edilerek muhasebe uygulamaları ve farklılıklar ortaya konmaya çalışılmıştır. Muhasebe usulsüzlüklerinin tespit edilebilmesi için 2011 ve 2016 yılları arasındaki SPK Bültenleri ve bağımsız denetim raporları incelenmiştir.

3.3. Futbol Kulüpleri Tarafından Gerçekleştirilen İşlemlerin TMS/TFRS ve VUK'a Göre Muhasebeleştirilmesi

Bu bölümde futbol kulüpleriyle ilişkili şirketlerin, faaliyetleriyle ilgili özellikli işlemlerinin örnekler yardımıyla TMS/TFRS ve VUK'a göre muhasebeleştirilmesine yer verilmiştir.

3.3.1. Futbolcu Transferi, Maliyet Bedeli ve İtfası

Örnek 1: Kulüp sezon başında X adlı futbolcuyu 3.000.000 TL karşılığında Z kulübünden transfer etmiş, futbolcuyla 3 yıllık sözleşme imzalamıştır. Ayrıca menajerlik hizmeti olarak A adlı menajere 100.000 TL ödenmiştir.

TMS ve VUK'a Göre:

a) Transfer Bedelinin Muhasebeleştirilmesi

260 HAKLAR	....	3.000.000	
-Lisans Bedeli			
191 İNDİRİLECEK KDV		540.000	
	336DİĞER ÇEŞ.BORÇLAR		3.540.000
X Futbolcusu Transferi	....		

b) Menajerlik Ücretinin Muhasebeleştirilmesi

260 HAKLAR	....	100.000	
-Menajerlik Ücreti			
191 İNDİRİLECEK KDV		18.000	
	336 DİĞ. ÇEŞİTLİ BORÇLAR		118.000
A Menajerlik Hizmeti	....		

TMS 38 standardının 30.maddesine göre maddi olmayan duran varlıkların maliyetine varlığın kullanıma hazır hale gelene kadar oluşan giderlerin ekleneceği belirtilmiştir. Menajerlik ücreti de sürecin tamamlanmasına yönelik bir işlem olarak değerlendirilebileceğinden maliyete eklenmesi gerekmektedir. VUK'da da gayri maddi hakların maliyet bedeli ile kaydedildiği, 269. ve 270. maddelerde açıklanmıştır. Bu

maddelerde, bir maddi olmayan varlığın maliyetine, edinilmesi için yapılan harcamaların tümünün dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bundan dolayı TMS 38 ile VUK benzer görüşleri savunduğu için bir farklılık yoktur.

İtfa, maddi olmayan duran varlıkların maliyetlerinin kullanım ömrü süresince tüketildikçe giderleştirilmesidir. Kullanım ve faydalı ömrü sınırlı olan varlıkların itfaya tabi tutulması gerekir.²⁸⁴ Futbolcunun kullanım veya faydalı ömrü sözleşmede belirtilen süredir. Yıl sonunda yapılacak işlem aşağıdaki gibi olacaktır.

VUK'a Göre:

c) Amortisman Kaydı (3.100.000 /3)

770 GENEL YÖNETİM GİD. -Amortisman Gideri	1.033.333	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN		1.033.333
1.Yıl Amortisman Kaydı		

TMS'ye Göre:

d) İtfa Kaydı (3.100.000 – 1.500.000/3)

770 GENEL YÖNETİM GİD. -Amortisman Gideri	533.333	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN		533.333
1.Yıl İtfa Kaydı		

Aktifleştirilen lisans bedeli, 3.100.000 TL sözleşme süresine bölünerek yıllık amortisman hesaplanır. Amortismanın hesaplanabilmesi için bir varlığın kullanılabilir ömrü esas alınır. Bir futbolcunun kullanım ömrü ise sözleşmede belirtilen süre kadardır. Yukarıdaki örnekte kalıntı değerinin 1.500.000 TL olduğunu varsayıldığında, D yevmiye kaydında görüldüğü gibi amortisman kaydı yapılırken bu tutarında hesaplamaya katılması gerekir. Standartta hesaplanacak itfa tutarında kalıntı değerinin de dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Ancak VUK açısından bakıldığında C'deki muhasebe kaydında görüldüğü gibi amortisman tabi tutulacak tutarın, sadece varlığın maliyet bedelinden oluştuğunu açıklamış, bundan dolayı kalıntı değeri hesaplamaya katmamıştır.

e) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi

²⁸⁴ Yazarkan, 2016: 110.

283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	....		330.000	
-Kalıntı Değer		691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI		330.000
1.500.000*0.22= 330.000				
Kalıntı Değerin Vergi Etkisi	....			

VUK kalıntı değeri dikkate almadığı için, amortisman tutarı TMS'ye göre daha yüksek çıkmıştır. Amortisman giderinin olması gerekenden düşük çıkması şirketin daha fazla vergi ödemesi anlamına gelmektedir. Ayrıca kalıntı değer kanunen kabul edilmeyen gider kapsamında olduğundan, standart şirketin gider kaybından dolayı fazla vergi ödememesi için, kalıntı değer vergi etkisinin hesaplanmasına ve aktiflerde bir varlık olarak izlenmesine imkan tanımıştır. Bu şekilde şirketin gider kaybından dolayı ödeyeceği fazla vergi, varlık satılana kadar ilgili hesaplarda takip edilecektir.

3.3.2. Kulübün Kendi Bünyesinde Futbolcu Yetiştirilmesi

Örnek 2: Kulüp altyapısına genç futbolcu kazandırmak amacıyla Kamerun'da oyuncu arayışına girmiştir. Yapılan araştırmalar kapsamında, 18 yaşındaki X futbolcusu beğenilmiş ve kulüp altyapısına transfer edilmiştir. Futbolcunun transferine kadar yapılan araştırma faaliyetleri kapsamında 50.000 TL harcamış ve transfer bedeli olarak 200.000 TL ödemiştir.

TMS'ye Göre:

a) Araştırma Giderinin Muhasebeleştirilmesi

750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	....		50.000	
Futbolcu Araştırma Gideri		102 BANKALAR		50.000

b) Geliştirme Giderinin Muhasebeleştirilmesi

263 GELİŞTİRME GİDERLERİ	....		200.000	
X Futbolcusu		102 BANKALAR		200.000
X Futbolcusuna Ait Harcamaların Aktifleştirilmesi	....			

VUK'a Göre:

c) Araştırma ve Geliştirme Giderinin Muhasebeleştirilmesi

	....		
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD. / 262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD.		250.000	
	102 BANKALAR		250.000
Araştırma ve Geliştirme Harcamalarının Muh.	....		

Standart görüldüğü gibi araştırma faaliyeti kapsamındaki harcamalar doğrudan gider yazılmakta, futbolcunun profesyonel futbol takımına kazandırıldıktan sonra geliştirilmesi için doğrudan futbolcuyla ilişkilendirilebilecek maliyetler 263 nolu hesaba yazılmıştır. Standartta araştırma-geliştirme olarak bir ayrıma gidilmiştir. VUK da ise herhangi bir ayırım yapılmamış, gider yazılması ya da aktifleştirilmesi isteğe bırakılmıştır.

3.3.3. Futbolcunun Başka Bir Kulübe Transferi

TMS 38 standardı 112. Maddede belirtildiği gibi, bir maddi olmayan varlığın bilanço dışı bırakılabilmesi için elden çıkarılması veya bir yarar sağlamaması durumunda geçerlidir. Bu maddi olmayan duran varlık elden çıkarıldığında TMS 18 Hasılat standardındaki esaslara uygun olarak muhasebeleştirilir.

Futbolcular sözleşme süreleri dolmadan veya sözleşme süreleri dolduktan sonra kulüpten ayrılma hakkına sahiptirler. Bir futbolcu çeşitli sebeplerden ötürü sözleşme süresi bitmeden bir bedel karşılığında satılır. Satış sonucu ortaya çıkan fark kar veya zararda muhasebeleştirilir.

TMS 38 standardının 113. ve 116. maddelerinde maddi olmayan bir duran varlığın satışından elde edilecek tutarın gerçeğe uygun değer üzerinden muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Bu tutarla defter değeri arasındaki fark kar veya zarar olarak hesaplanır. Standart, satış sonucu oluşan kar veya zararın, Tekdüzen Muhasebe Sisteminde de olduğu gibi olayın gerçekleştiği an hesaplanıp, kayıtlara aktarılması gerekir.²⁸⁵

Örnek 3: X futbolcusunun kulüple 3 yıllık kontratı bulunmaktadır. Futbolcunun lisans bedeli 6.000.000 TL, birikmiş amortismanı 2.000.000 TL'dir. X futbolcusu sözleşme

²⁸⁵ Yıldız Özerhan ve Serap Yanık, Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı TMS-TFRS, 2015, TÜRMOB Yayınları, Ankara, s. 322

süresi bitmeden önce 8 ay vadeli senet karşılığı 5.200.000 TL'ye satmıştır.(200.000 TL vade farkı olarak kabul edilecektir.)

VUK'a Göre:

a) X Futbolcusunun A Takımına 5.200.000 TL'ye Transfer Olması

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	6.136.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	2.000.000	
260 HAKLAR		6.000.000
-Lisans Bedeli		
391 HESAPLANAN KDV		936.000
649 OLAĞAN GELİR VE KARLAR		1.200.000
X Futbolcusunun Satış Kaydı		

TMS'ye Göre:

b) X Futbolcusunun A Takımına 5.200.000 TL'ye Transfer Olması

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	6.136.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	2.000.000	
260 HAKLAR		6.000.000
Lisans Bedeli		
391 HESAPLANAN KDV		936.000
382 ERTELENMİŞ GELİRLER		200.000
649 OLAĞAN GELİR VE KARLAR		1.000.000
X Futbolcusunun Satış Kaydı		

Her iki kayıta da futbolcunun satışı veya çıkışı maliyet bedeli üzerinden gerçekleşmiştir. Senetli satış sonucu 121 nolu Alacak Senetleri Hesabı yerine 136 nolu hesabın kullanılma sebebi, futbolcu satın alındığında bununla ilgili borçları 336 Diğer Çeşitli Borçlar hesabının kullanılmasından dolayı 121 nolu hesabın kullanılması tutarsızlığa sebep olacaktır. Çünkü aynı nitelikteki işlem için farklı hesap gruplarının kullanılması yanlıştır. Bir diğer husus ise, bu işlemin bir ticari işlem olarak kabul edilip edilmeyeceğidir. Bu işlem şirketin muhasebe politikasına göre yapılması gerekir. Burada vade farkından dolayı işlemler ayrılmaktadır. Çünkü TMS 18 Hasılat Standardı ile VUK arasında uygulama açısından farklılık bulunmamaktadır. Standart, peşin satış fiyatı ile vadeli satış fiyatı arasındaki farkın, satış tutarı içerisinde gösterilmek yerine

vadeyle ilgili olduğundan dolayı bu tutarın faiz geliri olarak kaydedilmesi gerektiğini açıklamıştır. Fakat kayıta ise vade farkından kaynaklanan 200.000 TL 382 Ertelemiş Gelirler hesabına aktarılmıştır. Bunun sebebi, dönemsellik ilkesi gereği gelirin ait olduğu dönem de yansıtılması, yani vadesinin gelmemiş olmasıdır. 8 ay vadeli senedin her ay vadesi geldiğinde 382 nolu hesaptaki tutar 642 nolu faiz gelirleri hesabına aktarılır. Bu işlem vade bitene kadar her ay tekrarlanır. ap olan 642 Faiz Gelirleri hesabına aktarılması gerektiği belirtilmiştir. Tek düzen muhasebe sisteminde ise böyle bir ayrıma gidilmemiş vade farkı da hasıllata eklenmiştir.

Örnek 4: Lisans bedeli 6.000.000 TL, birikmiş amortismanı 2.000.000 TL olan X futbolcusu sözleşme süresi bitmeden önce 3.000.000 TL'ye peşin olarak satılmıştır.

TMS ve VUK'a Göre:

a) X Futbolcusunun A Takımına 3.000.000 TL'ye Peşin Olarak Satılması

100 KASA	3.540.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	2.000.000	
659 OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	1.000.000	
		6.000.000
		260 HAKLAR
		Lisans Bedeli
		391 HESAPLANAN KDV
X Futbolcusunun Peşin Satışı		540.000

Peşin satışlarda standart ile mevcut muhasebe sistemi arasında bir farklılık bulunmadığından dolayı yukarıdaki muhasebe kaydının yapılması gerekir.

TMS'ye Göre:

b) Kalıntı Değerin Dikkate Alınması Durumunda

$$\text{Amortisman} = 6.000.000 - 1.000.000 = 5.000.000 / 3 = 1.666.666$$

100 KASA	3.540.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	1.666.666	
659 OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	1.333.334	
		6.000.000
		260 HAKLAR

X Futbolcusunun Peşin Satışı	....	-Lisans Bedeli 391 HESAPLANAN KDV	540.000
------------------------------	------	--------------------------------------	---------

c) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi

283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	....		220.000
-Kalıntı Değer		691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI	220.000
1.000.000*0.22= 220.000			
Kalıntı Değerin Vergi Etkisi	....		

Kalıntı değer dikkate alınması durumunda hesaplara etkisi yukarıdaki kayıtlarda görülmektedir. Satışından 1.000.000 TL zarar edilmiş görünen futbolcu, kalıntı değeri hesaba kattığımızda aslında 1.333.334 TL zarar elde edildiği görülmektedir. Bunun sebebi ise VUK'a göre yapılan kayıta kalıntı değer dikkate alınmadığı için defter değeri olması gerekenden daha düşük gözükümüştür. Bundan dolayı 1.333.333 milyon zarar gözükeceğine 1 milyon TL zarar gözükümüştür. Amortisman hesaplamalarında kalıntı değer dikkate alındığında, futbolcunun defter değerini daha yüksek göstermiş olunacaktır.

3.3.4. Transfer Sözleşmelerinde Şarta Bağlı Yükümlülükler

Örnek 5: Sezon öncesinde kulüp X futbolcusunun transferi konusunda kulübüyle anlaşmaya varmıştır. Bonservis bedeline ek olarak sözleşmede kulübün ilgili sezonda şampiyon olması durumunda 150.000 TL, UEFA gruplara katılımında 100.000 TL ödeneceği belirtilmiştir. Futbol takımı geçen yılın şampiyonu olarak, güçlü kadro ve yapılan transferlere bakıldığında şampiyonluğun en büyük adayı olarak gösterilmektedir. Ayrıca kulüp Şampiyonlar Ligi'nde eleme turunda daha zayıf bir takımla eşleştiğinden gruplara kalması öngörülmektedir.

TMS ve VUK'a Göre:

a) Karşılık Tutarının Ayrılması

770 GENEL YÖNETİM GİDERİ	....		250.000
		379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI	100.000
		479 DİĞER GİDER VE BORÇ	150.000

	KARŞILIKLARI		
Karşılıkların Ayrılması	....		

Standardın 23 ve 24. maddelerinde, bir olayın gerçekleşme ihtimalinin gerçekleşmeme ihtimalinden fazla olduğu, bu yükümlülüğün garanti veya sözleşmeler sonucu ortaya çıktığı durumlarda karşılık ayrılması gerektiği belirtilmiştir. Yukarıdaki örnekte ortaya çıkan yükümlülük sözleşmeden kaynaklandığı ve gerçekleşme olasılığının fazla olmasından dolayı tutarın finansal tablolara yansıtılması gerekir.

Bir olayın gelecekte tutarının, ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen muhtemel gider ve zararlar borç ve gider karşılıkları hesap grubunda izlenir.²⁸⁶ Yukarıdaki örnekte benzer bir durumda, gelecekte beklenen muhtemel veya tahmin edilen bir gider olduğu için bu hesap grubunda izlenmektedir.

b) Takımın UEFA'da Gruplara Katılmaya Hak Kazanması

	....		
379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		100.000	
	336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		100.000
Borcun Tahakkuk Etmesi	....		

Ayrılan karşılık tutarı dönem içerisinde olayın kesin olarak sonuçlanmasından dolayı, karşılıklar hesabında yer alan yükümlülük diğer borçlar hesabına aktarılması gerekir.

c) Dönem Sonunda Yapılması Gereken Kayıt

	....		
479 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		150.000	
	379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		150.000
Karşılıkların Kısa Vadeye Düşmesi	....		

²⁸⁶ 1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Hesap Planı Açıklamaları, 26.12.1992, 21447 sayı, www.resmigazete.gov.tr

Dönem sonunda karşılığın iptal edilip edilmeyeceği yeni dönemde netleşeceğinden, uzun vadede bulunan karşılık kısa vadeli hesaba aktarılır ve yeni dönemde izlenmeye devam edilir.

TMS'ye Göre:

d) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi

283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Karşılık Gideri	33.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI 691.10 Ertelenen Vergiler Gelir Etkisi		33.000
150.000*0.22= 33.000 Karşılık Giderinin Vergi Etkisi		

Mali kar ile ticari kar arasında farka sebep olan bu karşılık, kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul ettiği için bu giderin vergi etkisinin muhasebeleştirilmesi gerekir. Bu şekilde vergi matrahından indirilmeyip, sonraki dönemlerde gerçekleşmesi durumunda kabul edilecek olan bu gider, vergi varlığı olarak bilanço da takip edilir.

e) Takımın Liginde Şampiyon Olması Durumunda

379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI	150.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		150.000
Borcun Tahakkuku		

f) Ertelenen Vergi Varlığının Giderleştirilmesi

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YASAL YÜK. KARŞILIĞI 691.10 Ertelenen Vergiler Gider Etkisi	33.000	
283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Karşılık Gideri		33.000

Vergi Varlığının Giderleştirilmesi	....		
------------------------------------	------	--	--

Futbol takımının şampiyon olması sonucu sözleşmede belirtilen yükümlülük gerçekleştiğinden, yükümlülüğün izlendiği karşılıklar hesabından diğer borçlar hesabına aktarılır. Burada kulüp, önceki dönem giderleştirildiği, fakat matrahtan indiremediği 30.000 TL'yi ödendiği dönemin karından indirecektir.

g) Takımın Liginde Şampiyon Olmaması Durumunda

379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI	150.000	
671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI		150.000
Karşılıkların İptal Edilmesi	....	

h) Ertelenmiş Vergi Varlığının İptali

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YASAL YÜK. KARŞILIĞI	33.000	
691.12 Ertelenmiş Vergi Varlığı İptali		33.000
283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Karşılık Gideri		33.000
Vergi Varlığının İptali	....	

Futbol takımının şampiyon olmaması durumunda, ayrılan karşılığın iptal edilmesi, bunun sonucunda da bilançoda vergi varlığı olarak kaydedilen 30.000 TL'nin çıkarılması gerekir. Bu durumda vergi matrahında dönem içerisinde herhangi bir indirim yapılmayacaktır.

3.3.5. Satış Kararı Verilen Futbolcuyla İlgili İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi

Örnek 5: Kulübün mali durumunun iyi gitmemesi ve futbol takımının sportif anlamda başarısızlığıyla beraber maliyetleri azaltma kararı almıştır. Bundan dolayı kulübe maliyeti yüksek olan X futbolcusunu satma kararı almıştır. 4 yıllık sözleşme imzalamış olduğu, maliyet bedeli 8.000.000 TL, birikmiş amortismanı 4.000.000 TL olan X futbolcusunu 2016 yılında satma kararı almıştır. Dönem içerisinde futbolcunun gerçeğe uygun değerinin 3.500.000 TL olduğu tespit edilmiştir.

Futbolcunun Net Defter Değeri: $8.000.000 - 4.000.000 = 4.000.000$

Net Gerçeğe Uygun Değeri: 3.500.000

Standardın 20. Maddesinde net defter değeri ile gerçeğe uygun değerden küçük olan ile değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Burada gerçeğe uygun değer net defter değer düşük olduğu için gerçeğe uygun değere bakılır.

Bu durumda değer düşüklüğü zararı söz konusudur, $4.000.000 - 3.500.000 = 500.000$

VUK'a Göre:

VUK'da herhangi bir karşılığı yoktur. Bundan dolayı finansal tablolara raporlanmaz.

TMS'ye Göre:

a) Satış Kararı Verilen Varlığın Muhasebeleştirilmesi

19.. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR	3.500.000	
-Satış Amaçlı Elde Tutulan X Futbolcusu		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	4.000.000	
659 OLAĞAN DİĞER GİDER VE ZARARLAR	500.000	
260 HAKLAR		8.000.000
-X Futbolcusu Lisans Bedeli		
Futbolcunun Satış Amaçlı Olarak Kaydedilmesi		

b) Gelecekte Gerçeğe Uygun Değerinin 4.000.000 TL Olması Durumunda

19.. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR	500.000	
Satış Amaçlı Elde Tutulan X Futbolcusu		
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		500.000
Değer Artışının Yansıtılması		

Yukarıda görüldüğü gibi meydana gelen değer artışı, değer düşüklüğü zararı olarak muhasebeleştirilen tutarı geçmemek şartıyla, değer artışı kazanç olarak muhasebeleştirilmesi gerektiği TFRS 5 Standardının 22. maddesinde açıklanmıştır.

Örnekte maliyet bedeline göre değerlendirilen maddi olmayan duran varlıkların sınıflandırması gösterilmiştir. Yeniden değerlendirme modeline göre sınıflandırılması yapılmak istenildiğinde, ilk olarak TMS 38 göre değerlendirilmesi yapılır. Daha sonra

sınıflandırma yukarıdaki örnekteki gibi net defter değeri ile gerçeğe uygun değerden küçük olana göre yapılır.

İlgili standartta, satış amaçlı olarak sınıflandırılan bir varlığın işletme tarafından satışından vazgeçilmesi ya da ilgili koşulların yerine getirilmemesi durumunda bu duran varlık satış amaçlı sınıflandırılan varlık grubundan çıkarılır (md. 26). Çıkarılmasına karar verildiği gün geri kazanılabilir tutarı olan, gerçeğe uygun değer ile kullanım değerinden düşük olan ile ölçer. Sınıflandırmadan çıkarıldıktan sonra ilgili dönemlerde hesaplanmayan amortisman payları hesaplanmış gibi dikkate alınır (md. 27).

Yukarıda bulunan örnekte satışı düşünülen X futbolcusu, 2016 yılında satış amaçlı elde tutulan duran varlık olarak sınıflandırılmıştır. 2017 yılında ise kulüp futbol takımının ihtiyaçları doğrultusunda satışından vazgeçmiştir. Futbolcunun geri kazanılabilir tutarını 4.000.000 TL olarak belirlenmiştir.

Futbolcu satış amaçlı sınıflandırılmamış olsaydı 2017 yılındaki net defter değeri, $8.000.000 - (8.000.000 / 4 = 2.000.000 * 3) = 2.000.000$. Burada defter değeri geri kazanılabilir tutardan küçük olduğu için defter değeri olan 2.000.000 TL dikkate alınır.

c) Satış Amaçlı Sınıflandırılan Futbolcunun Satışından Vazgeçilmesi

260 HAKLAR	2.000.000	
-X Futbolcusu		
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	2.000.000	
19.. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR		4.000.000
-Satış Amaçlı Elde Tutulan X Futbolcusu		
Futbolcunun Satış Amaçlı Gruptan Çıkarılması		

3.3.6. Futbolcu Değerleme İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi

Örnek 6: 2016 yılında kulübün aktifinde net defter değeri 6.000.000 TL olan maliyet bedeli 7.500.000, birikmiş amortismanı 1.500.000 olan lisans bedelli futbolcu bulunmaktadır. Kulüp gerek futbolcunun geçirdiği sakatlığın performansı ve değeri üzerinde olumsuz bir etki yapacağı düşünmektedir. Kulüp futbolcunun geri kazanılabilir değerini net satış değeri üzerinden 2.000.000 TL olarak belirlenmiştir.

Futbolcunun Net Defter Değeri :	6.000.000
Geri Kazanılabilir Tutar:	(2.000.000)
Değer Düşüklüğü Zararı:	4.000.000
Değer Düşüklüğünden Sonraki	
Net Defter Değeri:	2.000.000

TMS ve VUK'a Göre:

a) Değer Düşüklüğü Zararının Muhasebeleştirilmesi

652 VARLIKLARDA DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ ZARARLARI	4.000.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN		4.000.000
Değer Düşüklüğü Zararı		

Maliyet bedeliyle değerlenen futbolcu, değerleme sonucu ortaya 4.000.000 TL'lik bir fark ortaya çıkmıştır. Yukarıdaki görüldüğü gibi net defter değeri 6.000.000 TL olan futbolcunun değerleme sonucu geri kazanılabilir tutarını 2.000.000 TL olarak belirlemiştir. Şu an futbolcunun satış değeri net defter değerinden küçük olduğundan 4.000.000 TL'lik değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu değer düşüklüğünü hesaba yansıtılması için net defter değerinden düşülmesi için aşağıdaki işlem yapılır ve futbolcunun değerleme sonucu net defter değeri olan 2.000.000 TL'ye indirgemiş olur. TMS ile VUK varlıkların maliyet bedeliyle değerlemesine imkan vermiştir. Bundan dolayı bir uygulamam farklılığı bulunmamaktadır.

b) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi

283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	880.000	
-Değer Düşüklüğü Zararı		
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI		880.000
691.10 Ertelenen Vergiler Gelir Etkisi		
Değer Düş.Zararının Vergi Etkisi		

Değerleme sonucu ortaya 4.000.000 TL'lik değer düşüklüğü zararı ortaya çıkmıştır. Gider yazılan bu tutar, kanunen kabul edilmeyen gider kapsamında olduğu için vergi matrahından indirilememektedir. Bundan dolayı giderin vergi etkisinin muhasebeleştirilmesi gerekir. Bu şekilde vergi matrahından indirilmeyip, sonraki dönemlerde indirilme durumunda kabul edilecek olan bu giderler, vergi varlığı olarak bilanço da takip edilir.

Örnek 7: Futbolcu 2017 sezonunda büyük bir gelişme göstererek performansını artırmış, bu futbolcunun değerine yansımış, net satış değerinin veya kulübe sağlayacağı net nakit akışının yani geri kazanılabilir tutarı da 4.000.000 TL olarak belirlemiştir.

Futbolcunun 2016 yılı net defter değeri:	2.000.000
2017 yılı itfa gideri:	(1.000.000)
Değer Düşüklüğünün İptalinden Önceki Net Defter Değeri:	1.000.000

TMS ve VUK'a Göre:

c) Değer Düşüklüğünün Bir Kısmının İptali

268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN -X Futbolcusu	4.000.000	
X Futbolcusu Değer Düşüklüğü İptali		4.000.000

Daha önce 4 milyon TL değer düşüklüğüne uğramış olan futbolcu için, bu tutar yapılan muhasebe kaydı ile defter değerine yansıtılmıştır. Daha sonra meydana gelen değer artışı sonucu, değer düşüklüğü zararının artış tutarı kadar iptal edilmesi gerekir. Birikmiş amortismanlar hesabı artış tutarı kadar borçlandırılarak, bir önceki değer düşüklüğünün bir kısmı iptal edilir.

d) Ertelenmiş Vergi Varlığının İptali

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YASAL YÜK. KARŞILIĞI 691.12 Ertelenmiş Vergi Varlığı İptali	660.000	
283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Değer Düşüklüğü Karşılığı		660.000

Vergi Varlığının İptali	....		
-------------------------	------	--	--

Bu yöntem de maliyet bedeli yerine gerçeğe uygun değer üzerinden hareket etmektedir. Varlığın gerçeğe uygun değerinden birikmiş itfa payları ve değer düşüklükleri düşüldükten sonra çıkan değerle takip edilir.

Örnek 8: Kulübün aktifinde 5.000.000 TL lisans bedeliyle kayıtlı A futbolcusunun birikmiş amortismanı 1.000.000 TL olup net defter değeri 4.000.000 TL'dir. Kulüp futbolcunun artan performansı ve gelen tekliflere göre çıkarak yeniden değerlemeye tabi tutmuş ve değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değerini 6.000.000 TL olarak belirlemiştir.

VUK'a Göre:

Standartta yer alan yeniden değerlendirme modeli ile ilgili VUK'da herhangi bir hüküm bulunmadığı için uygulanmamaktadır.

TMS'ye Göre:

a) Değer Artışının Muhasebeleştirilmesi

Net Değer Artışı / Net Defter Değeri = 0.5

5.000.000 * 0.50 = 2.500.000

1.000.000 * 0.50 = 500.000

260 HAKLAR -Lisans Bedeli	....	2.500.000	
	268 BİRİKMiŞ AMORTİSMAN		500.000
	524 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDA YENİDEN DEĞERLEME DEĞER ARTIŞI		2.000.000
X Futbolcusu Değer Artışı	....		

Net defter değeri 4 milyon TL olan futbolcu, yeniden değerlendirme sonucu değerinin 6 milyon TL olduğu tespit edilmiştir. Oluşan 2 milyon TL'lik değer artışı gelir tablosunda raporlanmak yerine öz kaynaklarda muhasebeleştirilir. Bu değer artışına isabet eden amortisman payının da hesaplanması gerekmektedir. Değer artış oranına göre hesaplanan amortisman payı ilgili hesaba aktarılmıştır.

b) Vergilendirilebilir Geçici Farkın Muhasebeleştirilmesi

	....		
--	------	--	--

526 ERTELENMİŞ VERGİ FONU -Değer Artışı		440.000	
	484 ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ		440.000
Değer Artışı Vergi Etkisi	....		

Yukarıda görüldüğü gibi standart ortaya çıkan değer artışlarının bilançoda öz kaynaklar içerisinde muhasebeleştirilmesini öngörmektedir. Dolayısıyla dönem karına etkilemeyen bu unsurun vergi etkilerinin de öz kaynaklara ilave veya indirim şeklinde kaydedilmesi gerekmektedir.²⁸⁷

3.3.7. Maaş, Prim ve Tazminatların Muhasebeleştirilmesi

Örnek 9: Kulübümüzün Şubat ayında çalışanlarına toplam 3.000.000 TL maaş ve 300.000 TL prim ödemesi tahakkuk etmiştir. Ay sonunda maaşlar bankadan ödenmiş, diğer prim ödemeleri ise daha sonra ödenecektir.

TMS ve VUK'a Göre:

a) Maaş ve Primlerin Tahakkuku

770 GENEL YÖNETİM GİDERİ -Şubat Ayı Maaş ve Primler		3.300.000	
	İLGİLİ PASİF HESAPLAR		3.300.000
Maaş ve Primlerin Tahakkuku	....		

b) Maaş Ödemesinin Muhasebeleştirilmesi

335 PERSONELE BORÇLAR -Şubat Ayı Maaş Ödemesi		3.000.000	
	102 BANKALAR		3.000.000
Şubat Ayı Maaşı	....		

Bu şekilde personele ödenen maaş ve prim gibi ödemeler gider olarak nitelendirilir. Primlerin daha sonra ödeneceğinin düşünülmesi durumunda bunlar için karşılık ayrılarak ödendiği döneme kadar takip edilebilir.

Sözleşmeye uyulmaması, sözleşmenin feshedilmesi, karşılıklı olarak tarafların gönüllü olarak işten ayrılması durumunda da şirket sözleşme gereğince belirtilen ya da anlaşılan tutarda tazminat ödemek durumunda kalabilirler. Bu ödenecek tazminatlar,

²⁸⁷ Azzem Özkan, "TMS-12 Gelir Vergileri Standardına Göre Ertelenmiş Vergiler ve Muhasebe Uygulamaları", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.32, 2009, s. 107

vergi matrahının hesaplanmasında gider olarak matrahtan indirilebilirler, fakat tekrar tazminat tutarı üzerinden KDV hesaplanmayacaktır.²⁸⁸

Örnek 10: Kulüp profesyonel futbolculardan A ile anlaşarak sözleşmesini karşılıklı olarak sona erdirmiştir. Futbolcuya sözleşme fesih bedeli olarak bedeli olarak 500.000 TL tazminat ödenmiştir. Bu durum futbolcunun sağlık sebepleri ile ilgili olarak veya zorlayıcı sebeplerin sonucu olarak feshinde de tazminat hak eder ve aynı işlem tekrarlanır.

TMS ve VUK'a Göre:

a) Fesih Bedelinin Muhasebeleştirilmesi

659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR -Sözleşme Fesih Bedeli	500.000	
102 BANKALAR Şubat Ayı Maaşı		500.000

Bu şekilde iş ilişkisinin sona erdirilmesinden dolayı sağlanan faydalar, olduğu gibi giderleştirilir. Bu bölümdeki örneklerde çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar ve ödenen fesih bedellerinin finansal tablolara yansıtılmasında vergi mevzuatlarınca bir farklılık yoktur.

3.3.8. Forma Satışlarının ve İsim Hakkı Gelirinin Muhasebeleştirilmesi

Örnek 11: Kulüp X markası ile yapılan anlaşma çerçevesinde 4.000.000 TL karşılığında forma üretim ve satış hakkını 2 yıllığına devrediyor. Kulüp ayrıca formaları X markasından satın alarak kendi dağıtım kanallarıyla satış hakkına da sahiptir.

- Forma isim hakkı karşılığı tutar, banka hesabımıza gönderilmiştir.
- Kulüp X markasından aldığı formaların 1000 adetini şubat ayı içerisinde kendi şubelerinde 150 TL'den satmıştır. X markasıyla %15 komisyon oranında anlaşılmıştır.

VUK'a Göre:

²⁸⁸ Onur Çelik, Sözleşmeye İstinaden Kesilen Cezanın İndirim Konusu Yapılıp Yapılmayacağı, http://www.muhasibetr.com/sorucevap/haber_oku.php?haber_id=987 (01.03.2018)

a) İsim Hakkı Gelirinin Muhasebeleştirilmesi,

102 BANKALAR	....	4.720.000	
	600 YURTIÇİ SATIŞLAR -İsim Hakkı Satışı		4.000.000
	391 HESAPLANAN KDV		720.000
X Markasına İsim Hakkı Satışı	....		

TMS'ye Göre:

b) İsim Hakkı Gelirinin Muhasebeleştirilmesi

102 BANKALAR	....	4.720.000	
	600 YURTIÇİ SATIŞLAR -İsim Hakkı Satışı		2.000.000
	391 HESAPLANAN KDV		720.000
	481 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER		2.000.000
X Markasına İsim Hakkı Satışı	....		

Kulüp isim hakkını 2 yıl kullanılmak üzere bir gelir elde etmiştir. Mevcut uygulama sistemimizde, hem bu döneme ait hem de gelecek döneme ait gelir kayıtlara olduğu gibi hasılat içerisinde yansıtılmıştır. Bu dönemsel ilkesine aykırı olmakla beraber cari dönemin karını şişirmiş olacaktır. Standartta ise dönemsel geliri dikkate alarak, ilgili gelir hesabına cari dönem tutarını, gelecek dönemin gelirini de 481 nolu hesapta izleyerek dönemsel ilkesine uyum sağlayarak bunları ayırmıştır.

TMS ve VUK'a Göre:

c) Forma Satışlarının Muhasebeleştirilmesi

102 BANKALAR	....	177.000	
--------------	------	---------	--

	600 YURTIÇİ SATIŞLAR -Forma Satışı	22.500
	391 HESAPLANAN KDV	4.050
	329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR	150.450
Forma Satışı	....	

Burada kulübün 150.000 TL’lik satış tutarı X markası adına yaptığımız tahsilat niteliğindedir. Burada yalnızca %15’lik komisyon oranı kulübün hasılatıdır.

Yukarıdaki farka ek olarak vadeli satışlarda, peşin tutar ile vadeli tutarın ayrılması gerektiği, hasılatın gerçekleşmesiyle ilgili olarak ise çeşitli şartların sağlanması gibi esaslar bulunmaktadır.²⁸⁹ Ülkemizde mevcut olan muhasebe uygulamaları ve vergi mevzuatları açısından standartla genel itibariyle uyum içindedir.

3.3.9. Şirket Lehine veya Aleyhine Açılmış, Devam Etmekte Olan Davalar

Örnek 12: 2015 yılında Y futbolcusu profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin haksız feshi sebebiyle açtığı davada 5.000.000 TL tazminat talep etmiştir. Hukuk danışmanları davanın şirket aleyhine sonuçlanabileceğini belirlemiştir. Kurul 2016 yılında Şirket’in 5.000.000 TL asıl alacak ve diğer giderler olarak 200.000 TL toplam 5.200.000 TL tazminat ödemesine karar vermiştir.

TMS ve VUK’a Göre:

a) 2015 Yılında Karşılık Ayrılması

	659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR -Tazminat Bedeli	5.000.000
	479 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILKLARI	5.000.000
Y Futbolcusu Tazminat Karşılığı	....	

b) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi (5.000.000*0.22= 1.100.000)

	283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Değer Düşüklüğü Zararı	1.100.000
	691 DÖNEM KARI VERGİ VE	1.100.000

²⁸⁹ Hamide Özyürek, “TMS 18’e Göre Hasılatın Muhasebeleştirilmesi”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2012, S.1, s. 140

	DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI 691.10 Ertelenen Vergiler Gelir Etkisi	
Değer Düş.Zararının Vergi Etkisi		

Burada ayrılan karşılık, henüz gerçekleşmediği veya ödenmediği için gider olarak indirilemediğinden, vergi varlığı olarak bilançoda izlenir.

- c) Dönem Sonunda Yapılması Gereken (Davanın 2016 yılında sonuçlanmasının muhtemel olması)

479 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI	5.000.000	
379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		5.000.000
Karşılıkların Uzun Vadeden, Kısa Vadeye Aktarılması		

- d) Davanın 2016 Yılında Sonuçlanması Durumunda

379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI	5.000.000	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	200.000	
102 BANKALAR		5.200.000
Tazminat Bedelinin Ödenmesi		

- e) Ertelenen Vergi Varlığının Giderleştirilmesi

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YASAL YÜK. KARŞILIĞI	1.100.000	
691.10 Ertelenen Vergiler Gider Etkisi		
283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Dava Karşılığı		1.100.000

Eğer hukuk danışmanları davanın şirket aleyhine sonuçlanmasının olası olmadığını belirtseydi, bu durumda şirket karşılık ayırmak zorunda kalmayıp sadece dipnotlarda gerekli açıklamayı yapması gerekecekti. Şirket lehine açılan davalarda gerçekleşip gerçekleşmemesi bilinmediğinden dolayı bu tutar, finansal tablolarda yansıtılmaz sadece dipnotlarda açıklanır.

3.3.10. Kur Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi

Yabancı parayla ilgili bir işlem gerçekleştiğinde, işlemin gerçekleştirdiği tarih ile ödemenin yapıldığı tarihler arasında kur da bir değişiklik olması durumunda kur farkı ortaya çıkmaktadır. Bu farklılık TMS 21 Standardı Kur Değişiminin etkileri standardı kapsamında açıklanmıştır.

Örnek 13: Kulüp Ocak ayında A takımından X futbolcusunu 4.000.000 \$ karşılığında transfer ediyor(1\$= 3.2). Futbolcuyla 4 yıllık sözleşme imzalanmıştır. Dönem sonu kapanış kuru ise 1\$= 3.5'tur.

Vergi uygulamaları ile standart, kur farklarının muhasebeleştirilmesiyle ilgili genel olarak belirli bir uyum halindedir. Fakat bu farkların raporlanmasında bazı farklılıklar bulunmaktadır.²⁹⁰ Standartlarda bir duran varlıkla ilgili kur farklarının özellikli varlık olup olmamasına göre değişirken, ülkemiz vergi uygulamalarında ise, varlığın edinildiği tarihteki yılın sonuna kadar oluşan farkların maliyete eklenmesini zorunlu tutmuş, daha sonraki dönemlerde ortaya çıkacak farklar ise tercihe bırakılmıştır.²⁹¹

Bu kapsamda yukarıda yapılan uygulamalara bakıldığında, yeniden değerlendirme modeli muhasebe uygulamamızda bulunmadığından, maliyet modelinde ortaya çıkan farklar mevcut vergi uygulamamıza uygun şekilde futbolcunun maliyetine eklenmiştir. TMS açısından futbolcunun özellikli bir varlık olarak kabul edilmesi durumunda geçerlidir, geçerli olmadığı durumda bu farklar olduğu gibi gider yazılır.

TMS ve VUK'a Göre:

a) Futbolcunun Transferi

$$4.000.000 * 3.2 = 12.800.000$$

260 HAKLAR -Lisans Bedeli	....	336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	12.800.000		12.800.000
------------------------------	------	------------------------------	------------	--	------------

²⁹⁰ Abdulkadir Şahin, Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi, Vergi Uygulamaları Karşısındaki Durumu Ve Bir Uygulama, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmış Doktora Tezi, 2007, s. 67

²⁹¹ Yunus Ceran ve Metahan Ortakarpuz, "Kur Farklarının Muhasebe Uygulamaları ve TMS Kapsamında İncelenmesi", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİB Dergisi, 2014, S.2, s 74

X Futbolcusunun Transfer İşlemi	....		
---------------------------------	------	--	--

b) Kur Etkisinin Muhasebeleştirilmesi

$$3.5 - 3.2 = 0.3 * 4.000.000 = 1.200.000$$

780 FİNANSMAN GİDERİ -Kur Farkı		1.200.000	
	336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		1.200.000
Kur Farkının Muhasebeleştirilmesi	....		

Transfer bedeli dolar üzerinden gerçekleştiği için kurda meydana gelen artış mevcut borcumuzu artıracaktır. Kur farkının finansman gideri yazılmasının sebebi ise, işlemin bir borçtan veya finansman ile ilgili bir olaydan kaynaklanmasıdır.

c) Maliyet Bedeline Göre Değerleme

$$4.000.000\$ / 4 = 1.000.000$$

$$1.000.000 * 3.2 = 3.200.000$$

770 GENEL YÖNETİM GİDERİ -Amortisman Gideri		3.200.000	
	268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		3.200.000
Kur Farkının Muhasebeleştirilmesi	....		

Maddi olmayan duran varlıklar maliyet bedeli ve yeniden değerlendirme modeline göre değerlendirilir. Yukarıda futbolcu maliyet bedeline göre değerlendirildiği için, dönem sonunda değerlemede işlem tarihindeki yani transfer edildiği tarihteki kura göre değerlendirilir. Bundan dolayı ortada bir kur farkı bulunmaz.

TMS'ye Göre:

a) Yeniden Değerleme Modeline Göre Değerleme

$$3.5 - 3.2 = 0.3 * 4.000.000\$ = 1.200.000 \text{ TL Kur Farkı}$$

$$1.000.000\$ * 3.5 = 3.500.000 \text{ TL Değer Artışı}$$

Amortismanın Değerlemesi

$$3.500.000 * 0,25 = 875.000 \text{ TL}$$

$$1.200.000 * 0,25 = 300.000 \text{ TL}$$

260 HAKLAR -Lisans Bedeli	4.700.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN Değer Artışı: 875.000 Kur Farkı : 300.000	1.175.000	
524 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDA YENİDEN DEĞERLEME DEĞER ARTIŞI Değer Artışı : 2.625.000 Kur Farkı : 900.000	3.525.000	
Futbolcunun Yeniden Değerlemesi		

Futbolcu, gerçeğe uygun değerlendirme sonucu değerlendirilmiş, 5.000.000\$ olarak değeri belirlenmiştir. Bunun dönem sonu kur üzerinden çevrileceğinden $5.000.000\$ * 3.5 = 17.500.000 \text{ TL}$ olur. Daha önce futbolcunun kayıtlı değeri olan $12.800.000 \text{ TL}$ 'nin üzerine bu değer artışının ilave edilmesi gerekir ($4.700.000 \text{ TL}$ ilave edilecek). Bunun sonucu olarak birikmiş amortismanı da değerlemeye tabi tutup düzeltilmesi gerekir. $17.500.000 / 4 = 4.375.000 \text{ TL}$ olur. Fark ise $4.375.000 - 3.200.000 = 1.175.000 \text{ TL}$ amortisman hesabına yazılması gerekir. Amortisman payları ilave edildikten sonra kalan $3.525.000 \text{ TL}$ değer artışı olarak kaydedilir. Bunun $3.500.000 - 875.000 = 2.625.000 \text{ TL}$ değer artışı olarak, $1.200.000 - 300.000 = 900.000 \text{ TL}$ 'si ise kur farkından kaynaklanmaktadır.

Eğer futbolcunun dönem sonunda gerçeğe uygun değerinin $4.000.000 \$$ olsaydı, dönem sonu kapanış kurundan değerlendirileceğinden, kur farkından dolayı değerinde bir artış meydana gelirdi.

b) Gerçeğe Uygun Değerinin $4.000.000 \$$ Olması Durumunda

$$4.000.000\$ * 3.2 = 12.800.000$$

$$4.000.000\$ * 3.5 = \underline{14.000.000}$$

$$\text{Fark} = 1.200.000$$

260 HAKLAR -Lisans Bedeli	1.200.000	
------------------------------	-----------	--

	268 BİRİKMiŞ AMORTİSMAN Kur Farkı : 300.000	300.000
	524 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARDA YENİDEN DEĞERLEME DEĞER ARTIŞI Kur Farkı : 900.000	900.000
Futbolcunun Yeniden Değerlemesi	....	

Standardın 30.maddesinde, maddi olmayan duran varlıklar gibi parasal olmayan bir varlıkla ilgili oluşan kazanç ya da zarar kapsamlı gelirden, yani öz kaynaklarda muhasebeleştirilirse, bunun kurdan kaynaklanan kısmı da aynı şekilde muhasebeleştirilir. Fakat kar ya da zararda muhasebeleştirilmesi durumunda ise bunun kur etkisinin aynı şekilde kar ya da zararda muhasebeleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Buradan da görüldüğü gibi muhasebeleştirilmede herhangi bir zorunluluk getirilmemiş, işletmenin tercihinin bırakılmıştır.

3.3.11. TMS 8 Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Tahminleri

Muhasebe politikaları, finansal tabloların karşılaştırılmasında ve tutarlılığın sağlanmasında önemli bir etkidir. Burada politikadan kasıt şirketin, stok değerlemede kullandığı yöntemler veya itfa yöntemlerinden birini uygulaması, politikayı ortaya koyar. Bu kapsamda TMS 8 Standardı Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar adında standart oluşturulmuştur.

Stoklarımızı değerlemede FİFO yöntemini uyguladığımızı varsayalım. Muhasebe müdürümüz ağırlıklı ortalama maliyet yönteminin daha yararlı olacağını düşünmüş ve FİFO yönteminden vazgeçilmiştir. Finansal tablolarda stoklarla ilgili detaylı kayıtlar sadece son 3 yılda yer almaktadır. Bu muhasebe politikası değişikliğinde, hem cari dönem hem de qson 3 yıldır yer alan bilgiler düzeltmeye tabi tutulur. Örnekte görüldüğü gibi bir muhasebe politikası değişikliği olsun, yapılmış bir hata olsun cari dönemden başlanarak geçmişle ilişkisi kurulabilen döneme kadar düzeltilmeye tabi tutulur.

Bir diğer husus ise, muhasebe tahminlerindeki değişiklikler bir muhasebe politikası değişikliği değildir. Bir tahmindeki değişiklik yeni bir olay veya gelişmeden kaynaklanır, bu hata olarak kabul edilmez (md. 5). Örnek olarak ayrılmış olan

karşılıklar için, karşılık tutarının artırılması veya azaltılması bir muhasebe tahmininde değişikliktir.

Geçmiş dönemde bilinçli bir şekilde veya bilinçsiz bir şekilde yanlış bilginin kullanılması, mevcut bilgilerin yanlış yorumlanması, yapılan matematiksel hatalar fark edildikten sonra geriye dönük olarak düzeltilmesi gerekir.²⁹²

Stok değerlendirme yönteminde FIFO uygulayan işletmenin, daha sonra ortalama maliyet yöntemini uygulamaya karar vermesi, maddi duran varlıklarını maliyet bedeline göre değerlendirmekten vazgeçip, yeniden değerlendirme modeline geçilmesi bir muhasebe politikası değişikliğidir.

Devam eden bir dava ile ilgili olarak, muhasebe müdürü yanlış bilgilendirilmesi sonucu şirketin aleyhine sonuçlanabileceğini düşünmüş ve karşılık ayrılmıştır. Daha sonraki dönemde durumun öyle olmadığı anlaşılmış, bunun sonucunda geçmişe yönelik bir muhasebe kaydı yapılması gerekir.

Yukarıdaki durumlar kulüpler için de geçerlidir. Örnek olarak Fenerbahçe, geçmişte kullanılmamış izin günleri karşılığının alınmamış olması nedeniyle düzeltmeye tabi tutulmuştur. İzin karşılığını geriye yönelik düzelterek çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar hesap grubu altında muhasebeleştirilmiş, ilgili düzeltmenin aynı tarihte sona eren döneme ait etkisi de genel yönetim giderleri altında muhasebeleştirilmiştir.

Bazen standartlarda değişiklikler meydana gelmektedir. TMS 16 ve TMS 38 maddi duran varlıklarla ilgili değişiklikler yapılmış, hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımını yasaklamış ve maddi olmayan duran varlıklar için hasıllata dayalı amortisman hesaplaması kullanımı önemli ölçüde sınırlandırmıştır. Bu değişiklik Fenerbahçe'nin finansal tablolarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı için herhangi bir işlem yapılmasına gerek duyulmamıştır.

Benzer bir durumda Galatasaray, 31 Mayıs 2013 tarihine kadar kıdem tazminatı karşılıklarına ilişkin aktüeryal kazancı-kaybı gelir tablosunda muhasebeleştirilmiştir. TMS 19 Standardının yeniden düzenlenmesi nedeniyle, değişikliğe uğrayan kısmı geçmişe dönük olarak uygulamış ve önceki dönemlerde konsolide kar veya zararda

²⁹² Necdet Sağlam – Salim Şengel – Bünyamin Öztürk, “Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması”, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2008, Ankara, s. 213

raporlanmış aktüeryal kar/zararlar, kar veya zarardan diğer kapsamlı gelir tablosuna (öz kaynak içerisinde) transfer edilmek üzere yeniden düzenlenmiştir.

Yukarıda verilen örnekler bu standart kapsamında verilmiştir, bunun VUK uygulamaları karşısında bir karşılığı yoktur.

3.3.12. Bilanço Tarihinden Sonraki Olayların Muhasebeleştirilmesi

Örnek 14: X teknik direktörü alacaklarıyla ilgili olarak şirket aleyhine dava açmıştır. Şirket 2016 yılı dönem sonunda 2.000.000 TL karşılık ayırmıştır. Dava 25 Haziran 2017’de sonuçlanmış, şirketin 2.500.000 TL tutarı ödemesine karar vermiştir. Şirket davayı CAS’a taşımış ve şirketin aleyhine sonuçlanabileceği ihtimaline karşı aradaki fark finansal tablolara yansıtılmıştır. Finansal tablolar yönetim kurulu tarafından 3 Temmuz da yayınlamak üzere onaylanmıştır. Burada 31.05.2016-03.07.2017 tarihleri arasında meydana gelen olaylar bilanço tarihinden sonraki olaylar adı altında raporlanacaktır.

VUK’a Göre:

Türk Muhasebe Sistemine bakıldığında bu standart uygulamalarının karşılığı vergi kanunlarında bulunmamaktadır.

TMS’ye Göre:

a) 2016 Dönem Sonu Kapanış Kaydı Yapılmaması Halinde- 2016 Düzeltme Kaydı

654 KARŞILIK GİDERİ -X T. Direktörü Dava Karşılığı	....	500.000	
			379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI
Davaya İlişkin Karşılık Ayrılması	....		500.000

b) 2016 Dönem Sonu Kapanış Kaydı Yapılmış İse

	....		
--	------	--	--

590 DÖNEM NET KARI	500.000	
379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		500.000
Karşılığın Geçmiş Döneme Yansıtılması		

Yapılan ilk kayıta, dava sonucu ödenmesi gereken tutarın şirketin ayırdığı karşılıktan 500.000 TL fazla olmasından dolayı ilgili tutarın finansal tablolara yansıtılmıştır. İkinci kayıta, kapanış kayıtları yapılmış olduğundan, kapanış kayıtlarının iptal edilmesi gerekir. Defterlere ikinci kayıt yansıtıldıktan sonra dönemin kapanış kaydı yapılır.

c) 2017 Açılış Fişinin İptal Edilmemesi Durumunda Yapılacak Düzeltme Kaydı

570 GEÇMİŞ YIL KARLARI	500.000	
379 DİĞER GİDER VE BORÇ KARŞILIKLARI		500.000
Karşılığın Geçmiş Döneme Yansıtılması		

2016 yılı kapanış kaydı düzeltildiğinden, 2017 yılı açılış fişinin de düzeltilmesi gerekir. Bu açılış kaydı iptal edilmezse, yukarıdaki düzeltme kaydının yapılması gerekir.

Örnek 15: Aynı dönemin Mayıs ayında yönetim kurulu başkanı sezon sonunda profesyonel futbol takımının şampiyon olması durumunda, her bir futbolcuya yıllık net maaşlarının %10'nu prim vereceğinin sözünü vermiştir. Futbol takımı 10 Haziran 2017 tarihinde şampiyon olmuştur. Bu tarihte finansal tablolar onaylanma sürecinde olduğu için, TMS 10 kapsamında raporlanacaktır. Futbolculara tahakkuk eden prim tutarı 2.000.000 TL'dir.

TMS'ye Göre:

a) 2016 Dönem Sonu Kapanış Kaydı Yapılmışsa

590 DÖNEM NET KARI	2.000.000	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		2.000.000
Primlerin Tahakkuk Etmesi		

Kapanış kaydı iptal edilerek yukarıdaki kayıt bilanço hesaplarına aktarılır.

b) 2017 Açılış Fişinde Düzeltme Yapılmaması Durumunda

570 GEÇMİŞ YIL KARLARI	....	2.000.000	
Primlerin Geçmiş Döneme Yansıtılması	....		2.000.000
			381 GİDER TAHAKKUKLARI

Yukarıda verilen örneklerde raporlama döneminden sonraki olaylar kapsamında olup, finansal tablolarda düzeltme yapılması gereken olaylardır. Düzeltme gerektirmeyen olaylarda ise, bilanço tarihinden sonra gerçekleşen ve herhangi bir düzeltme işlemi gerektirmeyen olayları kapsamaktadır.

Çünkü bu tür olaylar sonraki dönemde ortaya çıkan olayları yansıttığından dolayı raporlama dönemi sonundaki durumuyla ilgili değildir, sadece dipnotlarda açıklanması yeterli görülmektedir (md. 11).

3.3.13. Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Ertelenmiş Vergi Borcunun Muhasebeleştirilmesi

Örnek 16: Aşağıdaki tablodan da görüldüğü gibi şirket 2016 yılında 10 milyon TL ticari kar elde etmiştir. Şirket bu 10 milyon TL üzerinden vergilendirmeye tabi tutulacaktır. Ancak şirketin dönem sonunda değer düşüklüğüne uğramış olan futbolcusuna 1 milyon TL karşılık ayırmıştır. Bu karşılık gideri vergi kanunlarımızca kanunen kabul edilmeyen gider olarak sayıldığı için vergi matrahından indirilmek yerine ilave edilip hesaplanır. Vergilendirmeye tabi matrah öncesi mali durumu aşağıdaki gibidir.

Ticari Kar	10.000.000
Varlıklarda Değer Düşüklüğü Karşılıkları	1.000.000
Vergiye Tabi Kar	11.000.000
Vergi Karşılığı (11.000.000*0.22)	2.420.000
Dönem Net Karı	7.580.000
Ertelenmiş Vergi Geliri (1.000.000*0.20)	220.000

TMS ve VUK'a Göre:

a) Dönem Karı Vergi Karşılığının Muhasebeleştirilmesi

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI 691.00 Dönem Karı Vergi Karşılığı	2.420.000	
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		2.420.000
Dönem Karı Vergi Borcunun Muhasebeleştirilmesi		

Muhasebe kaydında tahakkuk eden dönem vergi borcumuz muhasebeleştirilmiştir. Değer düşüklüğüne uğramış futbolcu için ayrılan karşılık gideri vergi kanunlarınca kanunen kabul edilmeyen gider kapsamındadır. Bundan dolayı ticari kardan düşülen bu karşılık gideri vergi matrahından düşülüp dönem vergi borcumuzu azaltması gerekirken, dönem vergi borcu hesaplanırken bu karşılık tutarı vergilendirilmeye dahil edilir.

TMS'ye Göre:

a) Ertelenmiş Vergi Varlığının Muhasebeleştirilmesi

283 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI -Değer Düşüklüğü Zararı	220.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KARŞILIĞI 691.10 Ertelenen Vergiler Gelir Etkisi		220.000
Değer Düş.Zararının Vergi Etkisi		

Standartta VUK'tan farklı olarak dönem sonunda ticari kar ile mali kar arasında farka sebep olan ve daha sonra ortadan kalkacak bu tutarların vergi etkisinin muhasebeleştirilmesi gerektiğini öngörmektedir. Bu durumda kanunen kabul edilmeyen karşılık giderinin vergi etkisi, $1.000.000 * 0.22 = 220.000$ TL'nin gelecek dönemlerde gider olarak tanınması durumunda ödenmiş olan vergiden bir alacağı söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bu giderin vergi etkisinin aktifleştirilerek ertelenmiş varlık olarak muhasebeleştirilmesi gerektiğini öngörmektedir. Kar veya zararın hesaplanmasında da bu durum aşağıdaki muhasebe kaydında olduğu gibi dikkate alınır.

b) Kar veya Zararın Muhasebeleştirilmesi

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	10.000.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	220.000	
691.10 Ertelenen Vergiler Gelir Etkisi		2.420.000
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		
691.00 Dönem Karı Vergi Karşılığı		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		7.360.000
Kar veya Zararın Muhasebeleştirilmesi		

Örnek 17: A şirketinin vergi öncesi dönem muhasebe karı 6.000.000 TL, dönem karı vergi karşılığı 200.000 TL, ertelenmiş vergi borcu ise 50.000 TL'dir. Ertelenmiş vergi borcu, tahakkuk eden fakat sonraki dönemde tahsil edilecek faiz gelirinin vergilendirilmesi sonucu, ticari kar ile mali kar arasında geçici bir fark ortaya çıkmaktadır.²⁹³

a) Kar veya Zararın Muhasebeleştirilmesi

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	6.000.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		250.000
691.00 Dönem Karı Vergi Karşılığı		
691.10 Ertelenmiş Vergi Varlığı Gider Etkisi		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		5.750.000
Kar veya Zararın Tespiti		

²⁹³ Handan Sümer Göğüş, "Ertelenmiş Vergi ve Muhasebeleştirilmesi", Mali Çözüm Dergisi, 2010, S. 101, s.24

b) Ertelenmiş Vergi Borcunun Muhasebeleştirilmesi

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI 691.00 Dönem Karı Vergi Karşılığı	250.000	
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		200.000
483 ERTELENMİŞ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ		50.000

Burada faiz geliri vergilendirilirken, buradaki vergi yükümlülüğü vade sonunda tahsil edildiğinde ödeneceğinden dönem sonunda ilgili yükümlülük daha sonra ödenecek giderler kapsamında değerlendirilir ve uzun vadeli borçlarda izlenir. B muhasebe kaydında görüldüğü gibi ortaya çıkan geçici fark vergi borcu olarak muhasebeleştirilir. Çünkü bu tutar gelecek dönemlerde tahsil edildiğinde vergiye tabi kar kapsamına girmiş olacak ve vergi yükümlülüğü doğuracaktır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi yükümlülüğünün muhasebeleştirilmesiyle ilgili olarak kesin bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak bu işlemlerin niteliğine bakıldığında, peşin ödenmiş giderlerin gelecek dönemleri kapsadığını (ertelenmiş vergi varlığı), tahakkuk etmiş fakat tahsil edilmemiş ilgili işlemlerle ilgili yükümlülüklerin gelecek dönemlerle ilgili olduğu açıktır.

Tekdüzen muhasebe sistemine bakıldığında 18 ve 28 nolu hesap grubunun peşin olarak ödenen, gelecek aylara veya yıllara ait gider veya gelirlerin izlendiği hesaplardır. Bundan dolayı aradaki farklar bununla ilgili olan hesaplarda izlenebilir. Fakat TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı'nın 56. Maddesinde, dönen ve duran varlıkların kısa ve uzun vadeli borçlarını bilançoda ayrı olarak sınıflandırması durumunda, ertelenmiş vergi varlıklarını dönen varlıklarda, ertelenmiş vergi borçlarını ise kısa vadeli borçlarda muhasebeleştirilmeyeceği belirtilmiştir. Standarttaki açıklamalar incelendiğinde, bunların 28 nolu Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları, vergi borçlarının ise 48 nolu Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda izlenmesi uygundur.

3.4. SPK'nın Spor Kulüpleriyle İlişkili Şirketlerle İlgili Aldığı Kararların ve Yaptırımlarının İncelenmesi

SPK sermaye piyasasında işlem gören şirketlerle ilgili olarak aldığı önemli karar ve duyuruları haftalık olarak yayımlanan bülteninde kamuoyuna sunmaktadır. Bu bölümde ise 2012 yılından 2017 yılına kadar yayımlanan haftalık bültenlerde borsada işlem gören spor kulüpleriyle ilgili yer alan kısımları incelenerek, kulüp bazında aşağıda başlıklar halinde özetlenmiştir.

Tablo 22. 2012-2017 Yılları Arasında Halka Açık Spor Şirketlerine SPK Yaptırımlarının Gerekçeleri

Yıl	Takım	Gerekçe	Ceza Tutarı
2012	Trabzonspor	Kar Dağıtım İşleminin Yapılmaması	34.340
2013	Beşiktaş	Özel Durum Açıklamalarının Yapılmaması	60.000
2013	Trabzonspor	İlişkili Taraf Açıklaması	135.296
2013	Galatasaray	Muhasebe Usulsüzlüğü	369.834
2013	Galatasaray	Finansal Açıklama Usulsüzlüğü	Uyarı
2013	Galatasaray	Özel Durum Açıklamalarının Zamanında, Hiç veya Eksik Yapılması (9 Özel Duruma İlişkin)	343.922
2013	Galatasaray	Özel Durum Açıklamasının Yapılmaması	123.278
2014	Fenerbahçe	İlişkili Taraf Açıklaması	269.500
2015	Galatasaray	İlişkili Taraf Açıklaması	22.407
2015	Galatasaray	İlişkili Taraf Açıklaması	24.672
2015	Galatasaray	Lisans Şartını Taşıyan Yönetici Görevlendirilmemesi	308.408
2015	Trabzonspor	İlişkili Taraf Açıklaması	24.672

Kaynak: 2012-2017 Yılları Arası SPK Bültenleri

Halka açık spor şirketleri, SPK'ya karşı yükümlülüklerini yerine getirmediği zaman idari para cezası gibi yaptırımlara tabidir. Yukarıdaki tabloda, 2012-2017 yılları

arasındaki SPK bültenleri incelenmiş olup takımlarla ilişkili yaptırımlar ve gerekçeleri özetlenmiştir. Takımların en çok ilişkili taraflarla ilgili işlemlerle ilgili kriterlere uymaması nedeniyle ceza aldığı görülmektedir. Bir diğer husus ise, SPK'ya karşı yapılması gereken bildirim veya özel durum açıklamalarının zamanında ve hiç yapılmadığından dolayı yaptırımla karşılaşmıştır. Bu yaptırımlar aşağıda kulüp bazında başlıklar halinde detaylıca açıklanmıştır.

3.4.1. Beşiktaş

2013-9 sayılı bültende, UEFA nezdinde yürütülen ve UEFA tahkim kurulunca profesyonel futbol takımını 1 yıl süreyle UEFA tarafından düzenlenen organizasyonlardan men edilmesiyle ilgili olarak alınan kararın, gerçekleşen kısmi ile ilgili olarak yapılması gereken özel durum açıklamalarını yapmadığı için Şirket'e 60.000 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

3.4.2. Fenerbahçe

Fenerbahçe Futbol A.Ş., SPK'nın 2014-8 sayılı yayımlanan bültenin de 269.500 TL'lik idari para cezası verildiği belirtilmiştir. Bu cezaya sebep olan eylem ise, Fenerbahçe Futbol A.Ş.'nin Fenerbahçe Spor Kulübü Derneği'nden olan alacakları konusunda, SPK'nın 28.03.2008 tarih ve 9/412 sayılı kararında belirtilen kriterlere verilen süre içerisinde uyulmamasıdır. Ayrıca bu konuda zarara uğrayan yatırımcıların Şirket yöneticileri aleyhine dava açabilme haklarının olduğu belirtilmiştir.

3.4.3. Galatasaray

2013-5 sayılı bültende GS Sportif A.Ş.'nin futbolcu sözleşmelerine ilişkin fesih bedellerini UMS 38 paragraf 75 ve 78 hükümlerine aykırı olarak 30.11.2010, 28.02.2011, 31.05.2011 ve 31.08.2011 tarihli finansal tabloları yeniden değerlendirme yöntemi ile değerlemiştir. Şirketlerce uygulanması zorunlu UMS/UFRS hükümlerine aykırı olarak hazırlanıp kamuya açıklanması ve finansal tablolara hatalı olarak yansıtılan değer artış fonun aktif toplamın büyük bir kısmını oluşturması (%42-44) nedeniyle Sportif A.Ş.'ye 369.834 TL idari para cezası verilmiştir.

Aynı başlık altında Sportif A.Ş.'nin 31.05.2010 ve 31.08.2010 tarihli finansal tablolarda, 2 nolu muhasebe politikası dipnotunda hatalı olarak "futbolculara ödenen fesih bedelleri" ifadesine yer verilmiş ve 31.08.2010 tarihli finansal tablolara ilişkin 19

nolu dipnotun 31.08.2010 tarihli bilançodaki maddi olmayan duran varlıklar tutarı ile tutarsız olması nedeniyle kulüp uyarılmıştır.

Bültenin devamında şirketin 2007-2010 yılları içerisinde özel durumları kamuya açıklanmasıyla ilgili olarak, zamanında veya hiç açıklanmayan veya eksik olarak açıklanan 9 farklı özel duruma ilişkin, GS Sportif A.Ş.'ye 343.922 TL idari para cezası uygulanmıştır.

GS Futbol A.Ş. ve Sportif A.Ş. birleşme öncesi müsabaka gelirleri % 90 kulüp ve %10 Futbol A.Ş. arasında paylaşılıyordu. Birleşme esnasında bu oran aynı şekilde kulüp % 90 ve Sportif A.Ş. % 10 olarak birleşme oranının tespitine ilişkin raporlarda kullanılmasına karşılık, şirketlerin birleşmesine ilişkin yönetim kurulu raporunda ve duyuru metninde paylaşım oranına yer verilmeden ifade edilmesinin, yatırımcıların tam ve doğru bilgilendirilmesi amaçlayan tebliğe aykırılık teşkil ettiği için, birleşme ilişkin yönetim kurulu kararında imzaları bulunan yönetim kurulu üyelerine 114.464'er TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

2013-28 sayılı bültende, Galatasaray Spor Kulübü Derneği'nin 09.07.2011 tarihli Olağanüstü Genel Kurulu'nda alınan pay satışı, rehni ve reposu yetki kararına ilişkin olarak KAP'ta herhangi bir açıklama yapılmaması nedeniyle derneğe 123.278 TL idari para cezası verilmiştir.

2015-2 sayılı bültende, Şirket'in ilişkili taraflardan olan alacakları konusunda kurul kararında belirtilen kriterlere uyulmaması sebebiyle Sportif A.Ş. ve ilgili yöneticilere 22.407'er TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

2015-31 sayılı bültende, Şirket bünyesinde gerekli lisans şartını sağlayan yatırımcı ilişkileri bölümü yöneticisinin görevlendirilmemesinden dolayı şirkete 308.408 TL idari para cezası verilmiştir.

2015-34 sayılı bültende, Şirket'in ilişkili taraflardan olan alacaklarıyla ilgili olarak kurul kararında belirtilen kriterlere uyulmaması sebebiyle tekrardan Sportif A.Ş. ve ilgili yöneticilere 24.672'er TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

3.4.4. Trabzonspor

2012-5 nolu sayılı bültende, Şirket'in 01.06.2009-31.05.2010 özel hesap dönemine ilişkin kar dağıtım işleminin yapılmaması nedeniyle 34.340 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Şirket'in ilişkili tarafı olan Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.'den olan alacakları konusunda belirtilen kriterlere uyulmaması sebebiyle 2013-26 sayılı bültende belirtildiği üzere 135.926 TL idari para cezası verilmiştir.

Yine 2015-34 sayılı bültende, Şirket'in ilişkili taraflarından alacakları konusunda belirtilen kriterlere uyulmadığı için Şirket'e ve yönetim kurulu üyelerine 24.672'er TL idari para cezası uygulanmıştır.

3.5.Kulüplerin Bağımsız Denetim Kuruluşları Tarafından Denetiminden Geçmiş Yıllık Konsolide Finansal Tablolarının İncelenmesi

Bu bölümde şirketlerin 2012 ve 2016 yılları arasındaki denetimden geçmiş yıllık konsolide finansal tablolarına ait verilen olumlu ya da şartlı görüşlerin dayanaklarına ve diğer dikkat çeken önemli hususlar özetlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 23. Bağımsız Denetim Şirketlerinin 2012 ve 2016 Yıllarına Ait Konsolide Finansal Tablolar Hakkındaki Görüşleri

Kulüp	2012	2013	2014	2015	2016
Beşiktaş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş
Fenerbahçe	Şartlı Görüş	Olumlu Görüş	Olumlu Görüş	Olumlu Görüş	Olumlu Görüş
Galatasaray	Olumlu Görüş	Olumlu Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş
Trabzonspor	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş	Şartlı Görüş

Kaynak: Spor Şirketlerinin Konsolide Finansal Tabloları

Tablo bağımsız denetim şirketlerinin halka açık spor şirketlerine ait konsolide finansal tabloları hakkındaki görüşleri kapsamaktadır. Bu görüşler finansal tabloların SPK ve TMS hükümlerine göre gerçeğe uygun bir şekilde düzenlenmesine göre

verilmektedir. Aşağıda başlıklar halinde kulüplerin almış oldukları görüşler ve bunların gerekçeleri açıklanmıştır

3.5.1. Beşiktaş

Beşiktaş, 2012 yılı konsolide finansal tablolarına ilişkin şartlı görüş almıştır. Şartlı görüş bildirilmesine gerekçe olarak aşağıdaki olaylar gösterilmiştir.:

- 1) Haziran 2011- 31 Mayıs 2012 döneminde görev alan yönetim kurulu başkanı ve üyelerinden bir kısmı ibra edilmediği için söz konusu durumun ortaya çıkarabileceği sonuçların ilişikteki finansal tablolar üzerindeki etkisini bilinmediği vurgulanmıştır.
- 2) Şirketin Eski Yönetim Kurulu Başkanı Yıldırım Demirören ile Gaziantep Spor Kulübü Derneği arasında başlayan ve devam eden hukuki süreç ile ilgili olarak finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmadığı belirtilmiştir.
- 3) Yine hukuki süreci devam eden davaya ilişkin olarak finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır.
- 4) Burak Kaplan ve Tanju Kayhan adlı sporcular, bedelsiz olarak başka bir kulübe kiralık verilmiş olmakla birlikte finansal tablolarda bu sporculara ilişkin taşınan değerlerde değer düşüklüğü karşılığı ayrılmamıştır.
- 5) Şirket etkin faiz yöntemine göre kredilerini ilk kez 30 Kasım 2012 tarihi itibarıyla iskonto ettirdiğinden, ilişikteki 31 Mayıs 2013 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı gelir tablosunda 1.935.535 TL iskonto gideri yansıtmıştır. Benzer uygulama 1 Haziran 2012 tarihinde yapılmadığından 1.935.335 TL'nin ne kadarının geçmiş dönem zararlarında yansıtılacağına tespit edilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.
- 6) Beşiktaş Sportif A.Ş. 2004 yılında BJK Derneğinden 3.306.582 TL tutarında internet kullanım hakkı satın almıştır. İlgili maddi olmayan duran varlık UMS 38 kapsamında ilk kez 31 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla Şirket tarafından incelenmiş ve kalan net defter değeri olan 1.026.963 TL 31 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla sona eren yıla ait kapsamlı gelir tablosunda gider kaydedilmiştir. Söz konusu inceleme geçmiş dönemde yapılmış olsaydı, cari dönem zararı 1.026.963 TL az, geçmiş yıllar zararları 1.026.963 TL kadar fazla olacaktı.

- 7) Şirket 31 Mayıs 2012 tarihi itibariyle geçmiş dönemde ödenmemiş tüm futbolcu ve teknik kadro borçlarının sadece vergi aslına ilişkin 10.058.149 TL stopaj karşılığı ayırmış ve bu tutarın tamamını da geçmiş dönemlerin etkisini ayırtmadan 31 Mayıs 2012 tarihi itibariyle sona eren kapsamlı gelir tablosunda giderleştirmiştir. Ayrılan 10.058.149 TL vergi karşılığının tahakkuk ettirilmesi gereken dönemlerde beyan edilmemesi sonucunda ortaya çıkması muhtemel vergi cezaları ve gecikme faizlerinin tespiti yapılamadığından ilişikteki finansal tablolar bu hususa ilişkin ilave bir karşılık içermemektedir.

2013 yılı bağımsız denetim raporunda geçen yıl olduğu gibi 1 Haziran 2011- 31 Mayıs 2012 döneminde görev alan yönetim kurulu başkanı ve üyelerinden bir kısmı ibra edilmediği için söz konusu durumun ortaya çıkarabileceği sonuçların ilişikteki finansal tablolar üzerindeki etkisini bilinmediği için şartlı olumlu görüşte bulunmuştur.

Şirket 2012 yılında, 31 Mayıs 2012 tarihi itibariyle geçmiş dönemlerde ödenmemiş tüm futbolcu ve teknik kadro borçlarının sadece vergi aslına ilişkin 10.058.149 TL stopaj karşılığını mali tablolara yansıtmış olmakla beraber, ayrılan 10.058.149 TL vergi karşılığının tahakkuk ettirilmesi gereken dönemlerde beyan edilmemesi sonucunda ortaya çıkması muhtemel vergi cezaları ve gecikme faizlerinin tespiti yapılamadığından ilişikteki finansal tablolar bu hususa ilişkin ilave bir karşılık içermemektedir. 2013-2014 sezon içerisinde geçmiş dönem borçlarının bir kısmının nakden ödenmesi ve dolayısıyla stopajlarının beyan edilmesi nedeniyle ayrılan karşılık tutarı 31 Mayıs 2014 tarihi itibariyle 9.562.088 TL'ye düşmüştür.

2014 yılı bağımsız denetim raporunda 2013 yılı şartlı görüş gerekçeleri aynı şekilde bu yılda şartlı görüşün gerekçeleri olarak göstermiştir. Ek olarak, Şirket stoklarının fiziki sayım sonucu ile kaydi stoklar ile karşılaştırıldığında arada fark olduğu, Şirket farkın sebebi olarak öne sürdüğü gerekçenin doğruluğunu ispat edecek bir doküman sunmadığından söz konusu stok farkı ilişkin stok kaleminin varlığını doğrulayabilmek mümkün olmamıştır.

2015 yılı bağımsız denetim raporunda 2011-2012 sezonunda görevli yöneticilerin bir kısmı ibra edilmemesi nedeniyle, konsolide finansal tablolara etkisinin bilinmediği tekrardan belirtilerek şartlı olumlu görüş verilmiştir. İkinci husus olarak, vergilerin zamanında beyan edilmemesi sonucunda ortaya çıkması muhtemel vergi

cezalarına ilişkin ilave bir karşılık ayrılmadığı belirtilmiştir. 2011-2012 sezonunda ibra edilmeyen bazı yöneticilerin olmasından dolayı bu gerekçe tekrar dayanak gösterilerek şartlı görüş bildirilmiştir.

Tablo 24. Beşiktaş'ın Yıllar İtibariyle Mali Durumu

Yıl	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kar/Zarar	-68.299.282	-143.902.222	-140.478.679	-58.663.366	4.703.927
Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Dönen Varlıklar Karşısındaki Durumu	-179.853.066	-293.496.377	-268.235.872	-395.513.442	-536.011.610
Öz Kaynak	-219.774.261	-364.056.139	-504.601.963	-546.370.532	-518.808.617

Kaynak: Şirkete Ait Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilere Göre Düzenlenmiştir

Tablo 23'e baktığımızda Beşiktaş kar/zarar durumunu düzeltip son yılda kar elde etmesine rağmen, diğer kalemler de ciddi negatifleşme görülmektedir. Özellikle kısa vadeli yükümlülükleri dönen varlıklar karşısında ciddi şekilde artış göstermiştir. 2012-13 döneminde 179 milyon TL olan negatif işletme sermayesi, 2016-17 sezonunda 536 milyon TL'ye kadar yükselmiştir. Öz kaynak açığı da ciddi şekilde artış göstermiştir. Bu durum yaşanacak sportif başarısızlıkların da etkisiyle gelecekte büyük bir mali sıkıntıya sebep olabilir.

3.5.2. Fenerbahçe

2012-4. çeyrek bağımsız denetim raporunda şartlı görüşün ilk dayanağı olarak; Şirket'e 3 Temmuz 2011 tarihinde başlatılan şike davasıyla ilgili olarak, adli makamlarca alınacak kararın Şirket faaliyetlerine olası etkilerine ilişkin belirsizlik devam ettiğinden, alınacak kararların Şirket'in finansal tabloları üzerindeki muhtemel etkilerinin bilinmediği, bu nedenle gelecekte oluşabilecek bir zarar öngörülmediğinden karşılık ayrılmadığı belirtilmiştir.

Ayrıca ikinci dayanak olarak, Şirket'in ilişkili kuruluşu olan Fenerbahçe Spor Kulübü'nden 31 Mayıs 2013 tarihi itibariyle 187.498.260 TL tutarında ticari olmayan

alacağı olduğu belirtilmiştir. Ancak şirketlerin ilişkili taraflara kullandıracakları fonların toplam tutarı, bir önceki hesap dönemi karından söz konusu ilişkili tarafların tamamına dağıtılması karar verilen kar payının % 50'den fazla olamayacağı, bundan dolayı iki yıl içerisinde şirketlerin buna uyum sağlamaları gerekmektedir. İlk süre sona erdikten sonra şirket, ek süre tanınması gerekse alternatif çözüm ile ilgili SPK ile görüşmelerini sürdürmekteydi. Ancak SPK daha sonra aldığı kararda, belirtilen söz konusu çözümün şüpheli ilişkili taraf işlemi niteliğinde olduğuna karar verilmiş ve bu durumun Şirket'in faaliyetlerine ve ilişikteki mali tablolarına olası etkisi konusunda belirsizlik bulunduğunu belirtmiştir.

Şirket 2013, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında bağımsız denetim kuruluşu tarafından konsolide finansal tablolarına olumlu görüş bildirmiştir.

Tablo 25. Fenerbahçe'nin Yıllar İtibariyle Mali Durumu

Yıl	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kar/Zarar	2.063.467	-123.619.340	-181.718.450	-116.529.632	-148.242.810
Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Dönen Varlıklar Karşısındaki Durumu	-124.578.812	-218.954.826	-381.947.872	-312.476.885	-174.043.064
Öz Kaynak	-106.113.559	-240.531.966	-422.298.704	-403.931.262	-553.284.203

Kaynak: Şirkete Ait Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilere Göre Düzenlenmiştir

Fenerbahçe 2012-13 dönemi haricindeki son 4 yılını zararlar kapatmıştır. Dönen varlıkların kısa vadeli yükümlülükleri karşılması, bir başka deyişle net işletme sermayesi her yıl negatif olmuştur. Özellikle 2014-2015 sezonunda, 2012-2013 yılında negatif olan net işletme sermayesi 3 katından fazla negatife dönmüştür. Net işletme sermayesinin eksi yönde artması düşük verimlilik ile faaliyet gösterildiğini ve devamında, çok yüksek net işletme sermayesi açığı işletmenin iflasına sebep olabilir.

3.5.3. Galatasaray

2012 yılı bağımsız denetim raporunda olumlu, 2013 yılı bağımsız denetim raporunda şirkete şartlı görüş verilmiştir. Bunun gerekçesi olarak; 1 Haziran 2010- 31

Mayıs 2011 ve 1 Haziran 2011-31 Mayıs 2012 özel hesap dönemlerine ait hesapları “Damga Vergisi, Katma Değer Vergisi ve Kurumlar Vergisi Tevkifatı” kapsamında vergi müfettişleri tarafından incelenmiştir. Bu kapsamda Şirket’e, 54.340.834,41 TL tutarında vergi aslı ve 69.247.963,90 TL tutarında vergi ziyai cezası olmak üzere toplam 123.588.798,31 TL tutarında tarhiyat yapılmış ve şirket uzlaşma başvurusu yapmış olup, süreç devam etmektedir. Şirket, söz konusu bu hususla ilgili olarak konsolide finansal tablolarında herhangi bir karşılık ayırmamıştır.

Bir diğer gerekçe ise, profesyonel futbolcu Izet Hajrovic ile Şirket arasında devam eden hukuki süreçte, Hajrovic’e FİFA tarafından geçici lisans verilmiş ve futbolcu başka bir takımla sözleşme imzalamıştır. Şirket, 31 Mayıs 2014 tarihi itibarıyla konsolide finansal tablolarda maddi olmayan duran varlıklar altında 10.519.446 TL kayıtlı değer ile muhasebeleştirilen futbolcu bonservis hakkı için herhangi bir değer düşüklüğü karşılığı ayırmamıştır. Ayrıca söz konusu futbolcu için olabilecek erken fesih tazminatı için ilişikteki konsolide finansal tablolarda karşılık ayırmamıştır.

2014 yılı bağımsız denetim raporunda da Şirket’e sınırlı olumlu görüş verilmiştir. Şirket bir önceki yılda olduğu gibi 123.588.798,31 TL tutarındaki tarhiyat işlemi için, konsolide finansal tablolarda bir karşılık ayırmamıştır.

Bir diğer benzer dayanakta, 2014 yılı Nisan ayında Galatasaray Futbol A.Ş.’nin 2009 ve 2010 yılları tam kapsamlı incelemeye tabi tutulmuş, 20.819.691,10 TL tutarında vergi aslı ve 20.819.691,10 tutarında vergi ziyai cezası olmak üzere toplam 41.638.121,64 TL tarhiyat yapılmış, Şirket uzlaşma başvurusunda bulunmuştur. Sürec devam etmekte iken ilgili hususlarla ilgili olarak konsolide finansal tablolarında herhangi bir karşılık ayırmamıştır.

Son gerekçe de ise, şirketlerin ilişkili taraflara kullandıracakları fonların toplam tutarı, bir önceki hesap dönemi karından söz konusu ilişkili tarafların tamamına dağıtılması karar verilen kar payının % 50’den fazla olamayacağı belirtilmiştir. Şirket’in Galatasaray Spor Kulübü Derneği’nden 166.089.944 TL alacağı bulunmaktadır. Şirket, rapor tarihi itibarıyla Dernek’ten olan alacak için, söz konusu tebliğe uymamıştır.

2015 yılı bağımsız denetim raporunda Şirket’e yine şartlı görüş verilmiştir. Gerekçe olarak, Şirket’in devir sözleşmesi kapsamında GS Spor Kulübü Derneği’ne ödemesiyle ilgili olarak, cari döneme ait 25.923.270 TL tutarındaki peşin ödenmiş

gideri satışların maliyeti hesabı altında gider olarak muhasebeleştirilmesi gerekirken 12.961.635 TL'sini gider olarak muhasebeleştirilmiş, geri kalan 12.961.235 TL tutarı ise Dernek'in Şirket'e sağlamış olduğu karşılıksız mali destek kapsamında Dernek'in cari hesabına yansıtılmıştır.

Ayrıca stat kullanım hakkına istinaden ödenen katkı payı bedelleri Şirket'e yansıtılırken cari döneme ait 1.037.881 TL tutarındaki kısmı Şirket'e yansıtılmamıştır. Şirket burada yanlış muhasebe politikaları uygulamış olmasaydı satışların maliyeti, dönem zararı ve Dernek'in Şirket'e sağlamış olduğu karşılıksız mali destek çerçevesinde özkaynak hesaplarına kaydedilmesi gereken sermaye yedeği hesabı 13.999.516 TL fazla olacağı belirtilmiştir.

2016 yılı bağımsız denetim raporunda yukarıdaki belirtilen bir önceki yılın gerekçesini tekrar belirterek, Şirket'e sınırlı olumlu görüş bildirmiştir.

Tablo 26. Galatasaray'ın Yıllar İtibariyle Mali Durumu

Yıl	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kar/Zarar	-99.879.966	-117.473.637	-87.498.442	-78.945.283	-297.091.659
Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Dönen Varlıklar Karşısındaki Durumu	-230.190.238	-386.318.418	-427.800.386	-460.336.637	-313.523.879
Öz Kaynak	-70.677.892	-15.513.236	-103.227.649	-366.079.887	-663.140.115

Kaynak: Şirkete Ait Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilere Göre Düzenlenmiştir

Son 5 dönemi zararlar kapatan GS, kısa vadeli yükümlülükleri dönen varlıklarını 313.523.879 TL aşmıştır. Öz kaynak açığı ise aynı doğrultuda 2012-13 döneminde 70 milyon TL iken 2016-17 sezonunda 663 milyon TL'ye kadar ulaşmıştır. Bu rakamlar kulübün ne derece kötü yönetildiğinin ispatıdır.

3.5.4. Trabzonspor

Şirket'in ana ortağı Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.'den alacağıyla ilgili olarak, iler ki dönemlerde bu alacağın ne kadarının tahsil edilebileceğine ilişkin bir kanaat oluşturulmadığından, ayrılması gereken karşılık tutarlarının tespit edilemediği belirtilerek 2012,2013 ve 2014 yıllarına ait konsolide finansal tablolara şart görüş bildirmiştir.

2015 yılı bağımsız denetim raporunda Şirket, tüm futbolcu ve teknik direktörlere ait ücret ve benzeri nitelikteki giderlerden kaynaklanan stopaj ve damga vergisi borçları ile bunlar için 31 Mayıs 2016 tarihine kadar hesaplanmış olan gecikme zammı ve faiz tutarlarının bir kısmını, önceki uzlaşmalarda uzlaştığı benzer oranlarla Vergi Dairesi ile uzlaşacağını varsayarak iptal etmiş ve söz konusu tutarı 31 Mayıs 2016 tarihinde sona eren yılda esas faaliyetlerden diğer gelirler hesabına kaydetmiştir. Finansal tabloların hazırlandığı tarih itibariyle Şirket ile Vergi Dairesi arasında henüz bir görüşmenin başlamamış olması ve doğal olarak da Şirket nezdinde bir uzlaşma oranının tespit edilmemiş olması nedeniyle Şirket'in yapmış olduğu bu işlem üzerinde bir görüş oluşturabilmenin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Diğer bir gerekçede, yapılandırılmış vergi ve SGK borçlarından bir kısmının ödememe planına uygun olarak yapılmaması nedeniyle gecikme zammı ve faiz yükümlülüğünün olacağını hesaplamakla beraber, önceki paragrafta belirtilen duruma benzer şekilde Vergi Dairesi ile bu konuda da uzlaşma sağlanacağını düşündüğünden söz konusu gecikme zammı ve faizini finansal tablolarına yansıtmamıştır. Benzer durum 2016 yılı bağımsız denetim raporunda aynı gerekçe gösterilerek şartlı görüş bildirilmiştir.

Tablo 27. Trabzonspor'un Yıllar İtibariyle Mali Durumu

Yıl	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kar/Zarar	-61.181.611	-50.972.688	-104.030.351	-113.465.407	-110.949.045
Kısa Vadeli Yükümlülüklerin Dönen Varlıklar Karşısındaki Durumu	-173.401.605	-206.531.337	-194.059.284	-261.737.418	-246.909.043
Öz Kaynak	-17.968.936	-74.346.133	-56.345.978	-174.763.317	-280.602.539

Kaynak: Şirkete Ait Konsolide Finansal Tablolarda Yer Alan Bilgilere Göre Düzenlenmiştir

Trabzonspor da diğer kulüpler gibi yıllar itibariyle net işletme sermayesi ve öz kaynak açığının negatif eğilimi artmıştır. Aşırı borçlanma ve bu şekilde edinilen kaynakların plansız ve verimsiz bir şekilde kullanılması, bunun sonucunda bir getiri elde edilememesi borçların bir kartopu gibi büyümesine sebep olmuştur.

SONUÇ

Futbol kulüplerinin zamanla dernek statüsünden ticari şirkete dönüşmeleri bazı avantaj ve dezavantajları beraberinde getirmiştir. Avantaj olarak sayılabilecek unsurların başında her türlü ticari faaliyette bulunabilme imkanına sahip olabilmeleridir. Dezavantajı ise sportif başarısızlıkların şirketi olumsuz yönde etkilemesidir. Özellikle Türkiye’de mali ve idari açıdan kötü yönetilen spor şirketleri yıllar itibariyle zarar elde etmekte ve sportif anlamda beklenen başarı gelmemektedir. Nitekim Türkiye’deki şirketleşme sürecine bakıldığında, futbol kulüplerinin küme düşmeleri sonucu büyük borç batağındaki kulüplerin tasfiye edildiği görülmektedir. Mali açıdan kötü yönetim ve yapılanmasına örnek olarak Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor şirketlerinin halka arz sürecinde ‘Gelir Ağırlıklı’ modeli uygulamasıdır. Bu modeller kulüpler, futbol takımıyla ilişkili gelirlerini kurmuş oldukları şirkete devretmiş, giderleri ise kendi bünyelerinde tutmuştur. Kısa dönemde avantajlı olmasına rağmen bu model, ilerleyen yıllarda zarar elde etse bile kulüplerin yüksek temettü dağıtımına sebep olacaktır. Bu şekilde gelirlerini dağıtan kulüpler, giderlerini karşılayamaz hale gelmiş ve borç batağına girmiştir. Günü kurtarmak için yüksek faizli kredi temin etmiş, bu kredilerin ödenememesi sonucu gelecek yıllara ait gelirlerinin büyük bir kısma 3. kişi veya kurumlara temlik ve ipotek ettirilmek zorunda kalmıştır. Daha sonra Fenerbahçe ve Galatasaray yapmış oldukları hatanın farkına varmış, gelir ve giderlerini tek bir şirkette toplamıştır. Trabzonspor da bu çabaya girişmiş, fakat hisse senetleri ger alma çağrısında bulunmuştur. Ancak bu tutarı karşılayamamıştır.

İdari açıdan bakıldığında da kulüpler şirketleşmenin ve borsa da işlem görmenin getirdiği SPK ve diğer mevzuatlara uyum gibi yükümlülükleri vardır. Bu hükümlere uyulup uyulmadığı SPK’nın şirketlere uyguladığı yaptırımlardan anlaşılmaktadır. 2012-2017 yılları arasında uygulanan yaptırımlara bakıldığında futbol şirketlerinin en çok ilişkili taraflarıyla ilgili işlemlerinin belirtilen kriterle uyulmaması sebebiyle aldığı görülmektedir. Galatasaray ve Trabzonspor 2 defa, Fenerbahçe ise 1 defa bu konuda idari para cezasına çarptırılmıştır. En çok yaptırımların uygulandığı diğer konu ise SPK’ya karşı gelişmelerin zamanında veya hiç bildirilmemesi ve eksik bildirilmesidir. Şirketler bu konuda yüksek cezalara çarptırılmaktadır. Galatasaray 343.922 TL,

Fenerbahçe 269.500 TL gibi idari para cezası almıştır. Diğer husus ise muhasebe usulsüzlükleridir. SPK bu konuda taviz vermemektedir. Galatasaray'ın standartlara uymaması ve finansal tablolara yanlış ve hatalı bilgiler yansıtmasından dolayı 369.384 TL gibi yüksek bir ceza almıştır. Bunun gibi diğer yaptırımlara bakıldığında kulüplerin, muhasebe birimlerinin ve diğer idari birimlerin iyi yönetilemediği almış oldukları cezalardan anlaşılabilir.

Bir diğer husus ise, şirketlerin konsolide finansal tablolarının incelenmesi sonucu elde edilen mali verilerinin dikkat çekici olmasından dolayı değinilmesinde yarar olacaktır. Futbol şirketlerinin kar/zarar durumuna bakıldığında son 4 yıldır kar elde eden sadece Beşiktaş şirkettir. Diğer takımlar ise yıllar itibariyle zararları artmaktadır. Net işletme sermayesi ve öz kaynak tutarlarına baktığımızda bunların yıllarca negatif şekilde arttığı görülmektedir. Bu durum TTK hükümlerince borca batıklık olarak bilinmesine rağmen, kulüpler bu şekilde yönetilmeye devam etmektedir.

Sonuç olarak kulüplerin, mali ve idari açıdan iyi yönetilmediği yukarıda verilen bilgilerden anlaşılmaktadır. Kulüplerin almış oldukları yaptırımlardan kurtulabilmeleri için yeniden yapılanmaları, bu konuda tecrübeli yöneticilerle çalışmalarını gerekmektedir. Kulüplerin futbolla ilişkisi olmayan yöneticiler tarafından değil, bu konuda uzman profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Kulüpler içinde bulunduğu mali krizden ancak uzun vadeli planlarla kurtulabileceği

Futbolcu ve teknik direktörler için ödenen ücretlere bakıldığında futbol piyasasının ne kadar yüksek rakamlara ulaştığı görülmektedir. Bu yüksek rakamların muhasebe açısından kontrolü önem arz etmektedir. Çünkü futbol diğer ticari sektörlerden farklı olarak kendine has işlemleri bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında standartların getirmiş olduğu birçok uygulama söz konusudur. TMS 12 standardı ertelenmiş vergi varlığı ve borcunun muhasebeleştirilmesine yer vermiştir. VUK da ise bunlarla ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. TMS 38'in maddi olmayan duran varlıkların değerlemesinde kullandığı yeniden değerlendirme modeli VUK da uygulanmamaktadır. Maddi olmayan duran varlıkların itfasında TMS 38 standardı kalıntı değer dikkate alınmasını öngörmüştür. VUK ise kalıntı değer dikkate almamaktadır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklarda standart araştırma-geliştirme ayrımına gitmiştir. VUK da ise bir ayırım yapılmamış, gider yazılması ya da aktifleştirilmesi

isteğe bırakılmıştır. TMS 18 Hasılat Standardı'nda vadeli satışlardan doğan farkların VUK da olduğu gibi satış tutarına yazılması yerine farkın, faiz geliri olarak kaydetmesi gerektiğini öngörmektedir. TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardı, bir varlığın satış amaçlı tutulması durumunda ilgili hesaplara aktarılarak amortisman işleminin durdurulması belirtmiştir. VUK da bu standartla ilgili bir hüküm olmadığı için finansal tablolara yansıtılmaz. TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardı'nda kur farklarının muhasebeleştirilmesi özellikli varlık olup olmamasına göre değişirken, mevcut uygulama da yıl sonuna kadar oluşan farkların maliyete ekleneceği belirtilmiştir. TMS 8 Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı ve TMS 10 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar standartlarının VUK da bir karşılığı bulunmamaktadır.

Spor şirketlerinin standartlara ne derece uyup uymadıklarını muhasebe kayıtlarını incelemeyen anlamak zordur. Ancak şirketler halka açık olduğundan dolayı, finansal tabloları bağımsız denetim kuruluşları tarafından incelenir ve halka açık bir şekilde paylaşılır. Bağımsız denetim kuruluşları görüşlerini bildirirken TMS'ye göre gerçeğe uygun bir şekilde düzenlenip düzenlenmediğine göre bildirmektedir. Bundan dolayı şirketlerin aldığı görüşler önem arz etmektedir. Yapılan incelemede şirketin 2012 ve 2016 yılları arasında aldıkları görüşlere bakılmıştır. Beşiktaş, 2012 ve 2016 yılları arasında 5 yıl boyunca konsolide finansal tabloları şartlı olumlu görüş almıştır. Fenerbahçe, 2012 yılı hariç olmak üzere diğer yıllar olumlu görüş almıştır. Galatasaray, 2014,2015 ve 2016 olmak üzere son 3 yılda olumlu şartlı görüş almıştır. Trabzonspor ise 5 yıl boyunca şartlı olumlu görüş almıştır. Bu rakamlara bakıldığında standartlara uyum açısından Fenerbahçe dışındaki spor şirketlerinin standartları tam ve gerçeğe uygun bir şekilde uygulamadığı görülmektedir.

Bundan dolayı bu standartların iyice anlaşılması ve muhasebe kayıtlarının bu doğrultuda yapılması gerekmektedir. Sonuç olarak yukarıdan da anlaşılacağı gibi standart pek çok farklılık ve yeni uygulamalar getirmiş olduğundan dolayı şirketlerin buna uyum süreci zaman alabilmektedir. Fakat yüksek rakamların ifade edildiği futbol piyasasında yapılan muhasebe kaydındaki bir değişiklik işletmenin finansal tablolarında ciddi farklara sebep olabilmektedir. Bundan dolayı şirketlerin bu yönde yapılanmaları gerekmektedir. Yapılan çalışmayla spor şirketlerinin özellikli işlemleri ve standardın getirmiş olduğu farklılıklar örnek uygulamalar aracılığıyla açıklanmıştır. Yapılan

uygulamayla beraber standartlara uyum sürecinde, spor şirketlerinin muhasebe uygulamalarına referans olarak alınması ve örnek teşkil etmesi amacıyla faydalı olması öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

Makaleler

- Alabaş, M. (1996), “Türkiye’de Derneklerin Ticari İşletme İşletmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, (367-3689).
- Arpacı, Ö. (2010), “Kurumlar Vergisi Mükellefi Olarak İktisadi Kamu Kuruluşları ile Dernek veya Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler”, *Mali Çözüm Dergisi*, S.97, (178).
- Ascari, Guido. ve Gagnepain P., (2006), “Spanish Football”, *Journal Of Sports Economics*, Vol.7, (76-89).
- Aydın A.D., Turgut M. ve Bayırlı M., (2007), “Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye’de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, S.1, (62).
- Bayri O. (2010), “Tekdüzen Muhasebe Sistemine ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Gelir Tablolarının Biçimsel Yapısı, Kapsamı ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S.47, (103-104).
- Çetin, A., ve Öğüz, A., (2010), “Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıkların İncelenmesi”, *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, S.2, (422).
- Çelik, A., (2016), “Spor Bahis Oyunlarına Katılımı Etkileyen Faktörler”, *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.3.2, (90).
- Çoban B., Karataş Ö., Karakaya Y.E. ve Devecioğlu S., (2012), “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi”, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Ankara, S.2, (37).
- Dimitropoulos P., (2010), “The Financial Performance of the Greek Football Clubs”, *Sport Management International Journal*, Number 1, (6).

- Devecioğlu S., (2004), “Halka Arz Edilen Spor Kulüplerinin Sportif Başarıları ile Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki”, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Ankara, S.2.1, (13).
- Devecioğlu, S., Çoban B. ve Karakaya Y.E., (2013), “Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü”, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, S.5, (44-45).
- Durmuş, N. K., (2016), “Spor Kulüplerinin Vergilendirilmesi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.26, (251,271).
- Ekinci G, (2000), “Türkiye’deki Müessese Spor Kulüplerinin Kurumsal Kültürlerinin Toplam Kalite Yönetimine Uygunluğu”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S.4, 2000, (43-54).
- Franck E., (2010), “Private Firm, Public Corporation or Member’s Association-Governance Structures in European Football”, *International Journal Of Sport Finance*, Zurich, S.2, (6-26-28).
- Gürkan B., (2006), “Şirketleşme Sancıları”, *TFF Tamsaha Dergisi*, S.26, (21).
- Güngör A., (2014), “Avrupa Futbol Pazarının Ekonomik Boyutu ve Avrupa Futbol Kulüplerinde Finansal Performans Analizi”, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2, (138).
- İmamoğlu A.F., Karaoğlu E. ve Erturan E.E., (2007), “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Yapısal Nitelikleri ve Temel Problemleri”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S.3, (38,49,50).
- Hamil, S., Walters, G. ve Watson L., (2010), “The Model Of Governance At FC Barcelona”, *Soccer&Society*, Vol.11, (476, 479, 496).
- Karabulut, Recep., ve Açak, M., (2016), “Amatör Spor Kulüplerinin Kuruluşu, Kuruluş Maliyeti ve Vergilendirilmesi: Bir Amatör Futbol Takımı Kuruluş Örneği”, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi Yayınları*, S.1, (277).
- Kocaoğlu K.N., (2011), “Futbol Şirketlerinin Halka Açılması”, *Ankara Barosu Dergisi*, S.4, (79,86).

- Murphy R., (2010), "Playing Fair in the Boardroom: An Examination of the Corporate Structures of European Football Clubs", *Michigan State Journal of International Law*, Vol:19.2, (423-427-428).
- Öcal, D., (2002), "Halkla İlişkiler Endüstrisi, Popüler Spor ve Futbol", *Toplumbilim-Futbol Özel Sayısı*, S.16, (121).
- Öğredik, G. (2005), "Araştırma-Geliştirme Harcamalarının Gider veya Maliyet Olarak Ticari Kazancın Tespitinde Dikkate Alınacağı Dönem", *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*, Temmuz Sayısı, (1).
- Örten, R. ve Bayırlı R., (2007), "TMS 16'ya Gören Maddi Duran Varlıkların Dönem Sonunda Değerlemesi ve Muhasebe Uygulamaları", *Yaklaşım Dergisi*, S.172, (15-21).
- Özdemir, F., ve Varıcı İ., (2015), "TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı Kapsamında Kıdem Tazminatı Müessesesi ve Muhasebe Kayıtları: İlk Geçiş Yönüyle Örnek İşletme Uygulaması", *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, S.29, (179).
- Özyürek H. (2012), "TMS-18'e Göre Hasılatın Muhasebeleştirilmesi", *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, S.1, (133).
- Pavlovic V., Mijatovic P. ve Milacic S., (2013), "Financial Reporting of Football Clubs in R. Serbia", *Management Journal for Theory and Practice Management*, S.67, (56).
- Poli, R., Ravenel, L. ve Besson, R., (2015), "Transfer Expenditure and Results", *CIES Football Observatory Monthly Report*, (1).
- Sevim, Ş., ve Gönen, Z., (2002), "Spor Kulüplerinin Halka Açılması ve Hisse Senetlerinin Değerini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Beşiktaş ve Galatasaray Örneği", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.7, (2).
- Soyguden, A., (2016), "Profesyonel Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynaklarının İncelenmesi", *Ömer Halis Demir Üniversitesi İİBFDergisi*, S.9, (27)
- Sunay H., (2004), "Spor Kulüplerinde Şirketleşme", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, S.2, (73).

- Süer, Z. ve Şenyiğit, B., (2006), “Amortisman Uygulamasının Ertelenmiş Vergiler Üzerindeki Etkisi ve Finansal Tablolarda Raporlanması”, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, *T.C. Merkez Bankası Muhasebe Genel Müdürlüğü*, Ankara, S.74, (203).
- Şahin M. ve Dönmez Ö., (2004), “Vakıf ve Derneklerle İlgili Mali Konular: Sorunlar ve Öneriler” *I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi*, Çanakkale, (322).
- Uluyol, O., (2014), “Süper Lig Futbol Kulüplerinin Finansal Performans Analizi”, *Journal Of Yasar University*, İstanbul, S.34, (5728).
- Yardımcıoğlu M. (2015), “Maddi Olmayan Duran Varlıkların Muhasebe, Vergi Düzenlemeleri ve TFRS Kapsamında Analizi”, *KSÜ İİBF Dergisi*, S.1, (182).
- Yazarkan, H., (2016), “Futbolcu Transfer/Bonservis Ücretlerinin TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardına Uygun Olarak Muhasebeleştirilmesi”, *Mali Çözüm Dergisi*, İstanbul, S.26, (96).
- Yıldırım, B., (2011), “Dernekler ile Dernek İktisadi İşletmelerinin Hukuki Durumu ve Vergisel Açından Değerlendirilmesi”, *Vergi Dünyası Dergisi*, S.363, (159).
- Yücenurşen M. (2014), “TMS 18 Hasılat Standardı Çerçevesinde Hasılatın Muhasebeleştirilmesi ve Özellik Arz Eden Durumlar”, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S.2, (3).
- Zeren, F. ve Gümüş, F., (2013), “Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, S.2, (27).
- Wilkesmann U. Ve Blutner D., (2002), “Going Public: The Organizational Restructuring of German Football Clubs”, *Soccer and Society*, S.3, (27-28-29-31).

Kitaplar

- Akşar, T. ve Kutlu, M., (2008), *Futbol Yönetimi*, Literatür Yayıncılık , Ankara.
- Akşar, T. ve Kutlu, M., (2006), *Futbol Ekonomisi*, Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Akşar, T., (2005), *Endüstriyel Futbol*, Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Akşar, T., (2010), *Futbolun Ekonomi Politikası*, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

- Akatay, A. ve Yelkikalan, N., (2007), *Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve İnsan Kaynakları Yönetimi*, Baran Matbaacılık, Bursa.
- Akyüz, M.E., (2005), *Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi*, T.C. Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetler Dairesi, İstanbul.
- Ataman, Ü., (1996), *Şirketler Muhasebesi*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Başaran, M. ve Atay, T., (2003), *Spor ve Sporunun Vergilendirilmesi ve Vergilendirme Avantajları*, Yaklaşım Yayınları, Ankara.
- Büyükmirza K., (2016), *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Cretton, E., (2015), *Increase Competitive Balance In European Football*, Doctoral Dissertation, Haute école de gestion de Genève, s.7
- Doğan, A., (2013), *Büyük Türkçe Sözlük*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Dorukkaya, Ş. – Kıratlı, A. – Ebiçlioğlu, F.K., (1998), *Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme*, Dünya Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, N., (1997), *Şirketler Muhasebesi*, Atila Yayıncılık, Ankara.
- Gökacı, M., (2008), *‘Bizim İçin Oyna’ Futbolda Siyaset*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Gözütok, Z., (2010), *Faiz Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara.
- İnal, R., (2008), *Küreselleşme ve Spor “Küreselleşmenin Spora Etkileri”*, Evremsel Basım Yayın, İstanbul.
- Kavak, Ş., (2006), *Şirketler Muhasebesi*, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Karlsson, F. ve Low, G., (2015), *The Financial Effects Of Going Public on Football Clubs*, Jönköping International Business School Thesis, Jönköping.
- Karaman, T., (2015), *Altüstü Futbol*, Sinemis Yayınları, Ankara.
- Kışalı, Y., (2006), *Şirketler Muhasebesi*, Beta Yayınları, İstanbul.

Oltmanns, M., (1998), *European Company Structures*, Kluwer Law International, London.

Öztürk, B., ve Özer, M., (2001), *Dönem Sonu Envanter İşlemleri*, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

Solntsev, İ., (2014), *Application of Income Approach for Valuation Of Football Club*, In: *Social Networks and The Economics Of Sports*, Springer, Switzerland.

Samur, S., (2013), *Kurumsal Futbol Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Sancak, İ.E., (1999), *Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun Halka Açılma Olanakları*, SPK Yeterlilik Etüdü, Ankara.

Sultanoğlu, B., (2008) *Hisseleri Halka Arz Edilen Türk Futbol Kulüplerinin Mali Tablolarının TMS Çerçevesinde İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Şavlı, T., (2014), *Kamu Gözetim Kurumu'nun Finansal Tablo Formatına Uygun Örneklerle Uluslararası/Türkiye Finansal Raporlama Standartları*, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.

Şendoğan, Ö., (2007), *Derbi Maç Sonuçlarının Hisse Senedi Üzerindeki Etkisi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Şemin, İ., (1984), *Katma Değer Vergisi*, TBMM Basımevi, Ankara

Şimşek, M., (2008), *Dernekler Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara.

Pehlivan, O., (2013), *Vergi Hukuku*, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Pehlivan, O., (2013), *Kamu Maliyesi*, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

İnternet Kaynakları

Akarca A. ve Şafak M., *Kamuya Yararlı Dernekler ve Vergi Avantajları*, (10.11.2017),

<https://www.dunya.com/kose-yazisi/kamuya-yararli-dernekler-ve-vergi-avantajlari/13301>

Akşar T., (2010), *Kulüpler Sportif A.Ş'den Kurtulmaya Çalışıyor*, (09.11.2017),

<http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/ekonomi/35-tugrulaksar/1220-kuluepler-sportif-alerden-kurtulmaya-calyorlar-.html>

Aljazeera, *PSG'nin Tamamı Katar Fonunun*, (24.11.2017),

<http://www.aljazeera.com.tr/makale/psgnin-tamami-katar-fonunun>.

Anasponsor, *2016-2017 Spor Toto Süper Lig Sponsorluk İnfografiği*, (30.11.2017),

<https://blog.anasponsor.com/2016-2017-spor-toto-super-lig-sponsorluk-infografiği/>.

Austin, S., *Roman Abramovich's 10 Years as Chelsea's secretive Russian Owner*, (24.11.2017), <http://www.bbc.com/sport/football/23064770>,

Beşiktaş Futbol A.Ş., *31 Ağustos 2017 Tarihi İtibariyle Sona Eren Ara Döneme İlişkin Özet Konsolide Finansal Tablolar*, (15.05.2018),

<http://www.bjk.com.tr/media/uploads/201703.pdf>,

BJK, *Şirket Detayı*, (02.11.2017), http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/index/bjk_tv_as/

BJK, *Payların Halka Arzında Kullanılacak İzahname*, (01.11.2017),

http://www.bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as/

BJK, *Ticaret Sicil Gazetesi*, (04.11.2017),

http://www.bjk.com.tr/docs/sportif_as_Ticaret_Sicil_Belgesi.pdf

Fc Bayern Munich, *Stockholders*, (14.11.2017),

<https://fcbayern.com/en/club/company/teaser-stockholder>

Federal Law Gazette, *German Civil Code*, (14.11.2017),

http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p0088

Fenerbahçe Sportif A.Ş., *Faaliyet Raporu*, (02.11.2017),

http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2011-1c-ykfr_5140888.pdf

Fenerbahçe Futbol A.Ş., *2014-2015 Faaliyet Raporu*, (05.11.2017),

http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2014-3-c-yk-fr_5697533.pdf

Fenerbahçe Futbol A.Ş., *Ortaklık Yapısı*, (15.05.2018),

https://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2017-3-c-mali-tablo-dipnotlari_5335295.pdf

Fenerbahçe *Halka Arz İzahnamesi*, (01.12.2017),

http://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fbsportifizahname_5021462.pdf.

- Fenerbahçe A.Ş., *31 Mayıs 2012 Hesap Dönemine Ait Mali Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu*, (15.11.2017), https://cdn.fenerbahce.org/pic_lib/fbsportif/fener-2011-4c-dipnotlar_3118422.pdf
- Galatasaray Sportif A.Ş., *Birleşme Duyuru Metni*, (01.11.2017), http://sportif.galatasaray.org/30_sirketlerin-birlesmesi.aspx
- Galatasaray Sportif A.Ş., *Kısaca GS Sportif A.Ş.*, (01.11.2017), http://sportif.galatasaray.org/5_galatasaray-sportif-as.aspx
- Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, (18.11.2017), <http://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/BJNR004770892.html#BJNR004770892BJNG000201140>
- Harty C., *5 Football Clubs Listed on the Stock Exchange*, (18.11.2017), <https://www.therichest.com/sports/soccer-sports/5-football-clubs-listed-on-the-stock-exchange/>
- Jackson J., *How The Bundesliga puts the Premier League To Shame*, (13.11.2017), <https://www.theguardian.com/football/blog/2010/apr/11/bundesliga-premier-league>
- İddaa'da 'Aslan Payı' Fenerbahçe'nin, (27.11.2016), <http://www.milliyet.com.tr/iddaa-da--aslan-payi--fenerbahce-nin-besiktas-galatasaray-fenerbahce-akhisar-belediyespor-medical-park-antalyaspor-1655630-skorerhaber/>
- İkiz M., *Türkiye'de Spor Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Arzları*, (09.11.2017), <http://www.futbolekonomi.com/Raporlar/yonetsel/>
- İkiz, M., *İspanya'da Futbolun Genel Yapılanması*, (13.11.2017), <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/121-mete-ikiz/1592-manchester-u-barca-real-madrid.html>
- Kamu Yararına Çalışan Dernek Statüsü, (20.10.2017), <https://www.dernekler.gov.tr/tr/AnasayfaLinkler/sss/kamu-yararina-calisan-dernek.aspx>
- KPMG, *Players Taxation*, (6.11.2017), <https://www.footballbenchmark.com/taxation>.

Manchester City 878 milyon Euro Harcadı, (16.05.2018),

<http://www.futbolarena.com/manchester-city/manchester-city-878-milyon-euro-harcadi-340779h/>

Ntv, *Şenol Güneşe 2 Yıllık Sözleşme*, (30.11.2017), [https://www.ntv.com.tr/spor/senol-](https://www.ntv.com.tr/spor/senol-gunesten-2-yillik-sozlesme, Mu8Svcap0yAboAi8bgMVQ)

[gunesten-2-yillik-sozlesme, Mu8Svcap0yAboAi8bgMVQ](https://www.ntv.com.tr/spor/senol-gunesten-2-yillik-sozlesme, Mu8Svcap0yAboAi8bgMVQ),

Özelge, 11 Haziran 2015 Tarihli, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı, (20.10.2017),

<http://www.gib.gov.tr/taxonomy/term/85315> (20.10.2017)

Roman Abramovich Nasıl Zengin Oldu, (10.11.2017),

<http://www.jurnal.net/spor/2008/12/03/roman-abramovic-nasil-zengin-oldu.htm>

Rambler S., *How Can Bayern Munich Pay Frank Ribery So Much?*, (15.11.2017),

<http://swissramble.blogspot.com.tr/2010/06/how-can-bayern-munich-pay-franck-ribery.html>

Statista, *Soccer Player Transfers By Highest Transfer Fee Ever Worldwide Up To*

November, (27.11.2017), <https://www.statista.com/statistics/263304/transfer-fees-the-10-most-expensive-transfers-in-soccer-ever/>

Semerci Y., *Galatasaray'ın Geleceğini kim, Nasıl Kararttı?*, (13.01.2018),

<http://arsiv.sabah.com.tr/2004/01/13/semerci.html>

Sporx, *Galatasaray'dan Tudor'a 2.5 Kat Maaş*, (30.11.2017),

<http://www.sporx.com/galatasaraydan-tudora-2-5-kat-fazla-maas-SXHBO605311SXQ>,

TeleTrader Public Webstation, (09.11.2017), [https://www.teletrader.com/borussia-](https://www.teletrader.com/borussia-dortmund-gmbh-co-kgaa/stocks/profile/tts-458899?culture=en-US&ts=1510245805807)

[dortmund-gmbh-co-kgaa/stocks/profile/tts-458899?culture=en-](https://www.teletrader.com/borussia-dortmund-gmbh-co-kgaa/stocks/profile/tts-458899?culture=en-US&ts=1510245805807)

[US&ts=1510245805807](https://www.teletrader.com/borussia-dortmund-gmbh-co-kgaa/stocks/profile/tts-458899?culture=en-US&ts=1510245805807),

Titmar, J., *BVB- Großaktionär Bernd Geske im Interview*, (24.11.2017),

<http://www.spox.com/de/sport/fussball/bundesliga/1104/Artikel/bernd-geske-interview-borussia-dortmund-bvb-grossaktionar-boerse-aktien-strategischer-partner.html>,

Transfermarkt, *Transfers*, (27.11.2017), <https://www.transfermarkt.com/tr/transfers>

Transfermarkt, FIFA Report, (30.11.2017), <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/news/newsid=2059215/index.html>

- TS, 2005 Yılı *Halka Arz İzahnamesi*, (05.11.2017). www.trabzonspor.org
- TS, *Ortaklık Yapısı*, (06.11.2017), <http://trabzonspor.org.tr/tr/yonetim/yatirimci-iliskileri/sirket-bilgileri/ortaklik-yapisi>
- Tsspor, (15.05.2018) <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/genel/1400-trabzonspor-sportif-yatirim-ve-futbol-isletmeciligi-ticaret-a-s>,
- Türkiye Futbol Federasyonu Resmi Sitesi, *Süper Lig Puan Cetveli*, (10.11.2017), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=198>
- The Economist, *If At First You Don't Succeed*, (10.11.2017), <https://www.economist.com/blogs/gametheory/2012/07/ipos-football-0>
- UEFA, *2016/2017 Champions League Revenue Distribution*, (20.11.2017), <http://www.uefa.com/uefachampionsleague/news/newsid=2398575.html>
- 90min, *Aykut Kocaman'ın Alacağı Ücret Belli Oldu*, (30.11.2017), <https://www.90min.com/tr/posts/5096109-aykut-kocaman-in-fenerbahce-den-alacagi-ucret-belli-oldu>,

Raporlar

- Aktifbank, (2017), *Futbol Ekonomisi Raporu-2*, EKOLİG, s.37,39,54,55,59
- CIES Football, (2016), *Transfer Fees: Monetary Flows in European Football*, CIES Football Observatory Monthly Report, s.6
- Deloitte Sports Business Group, (2015), *Annual Review Of Football Finance*, s. 7
- Deloitte, (2017), *Football Money League*, s.7,10-28,
- KPMG, (2017), *The European Elite*, s.11,14
- Manchester UTD PLC, *2012 Annual Report*.
- UEFA, (2015), *Club Licensing Benchmarking Report*, s.5.

Kanunlar

- Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı, 24 Şubat 2014 Tarih ve 33 Sayılı Özelge, “Yurtdışındaki Firmalardan Alınan Hizmetler Karşılığı Ödenen Bedellerden Tevkifat Yapılıp Yapılmayacağı”.

Gelir İdaresi Başkanlığı, 24 Nisan 2014 Tarih ve 42 Sayılı Özelge, “Yurtdışında Bulunan Spor Kulüplerine Yapılan Ödemelerden Vergi Kesintisi Yapılıp Yapılmayacağı”.

Gelir İdaresi Başkanlığı, 20 Ocak 2012 Tarih ve 30 Sayılı Özelge, “Futbolcu Transferlerinden Elde Edilen Gelirin KDV’ye Tabi Olup Olmayacağı”.

Gelir İdaresi Başkanlığı, 19 Ağustos 2013 Tarih ve 1281 Sayılı Özelge, “Derneğe Ait İktisadi İşletmenin Kurum Kazancının Derneğe Aktarılmasında Tevkifat Yapılıp Yapılmayacağı”.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2012), *Derneklerin Vergilendirilmesi Rehberi*, Ankara.

Resmi Gazete, 23 Kasım 2004 Tarih ve 25649 Sayılı, “Dernekler Kanunu”.

Resmi Gazete, 8 Temmuz 2005 Tarih ve 25869 Sayılı, “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 28 Temmuz 1985 Tarih ve 18825 Sayılı, “Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 13 Haziran 2006 Tarih ve 26205 Sayılı, “Kurumlar Vergisi Kanunu”.

Resmi Gazete, 31 Mart 2005 Tarih ve 25772 Sayılı, “Dernekler Yönetmeliği”.

Resmi Gazete, 8 Aralık 2001 Tarih ve 24607 Sayılı, “Türk Medeni Kanunu”.

Resmi Gazete, 14 Şubat 2011 Tarih ve 27846 Sayılı, “Türk Ticaret Kanunu”.

Resmi Gazete, 10 Ocak 1961 Tarih ve 10703 Sayılı, “Vergi Usul Kanunu”.

Resmi Gazete, 28 Mayıs 1986 Tarih ve 19120 Sayılı, “Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”.

Resmi Gazete, 30 Aralık 2012 Tarih ve 28513 Sayılı, “Sermaye Piyasası Kanunu”.

Resmi Gazete, 3 Nisan 2007 Tarih ve 26482 Sayılı, “Kurumlar Vergisi Genel Tebliği”.

Resmi Gazete, 2 Kasım 1984 Tarih ve 3065 Nolu, “Katma Değer Vergisi Kanunu”.

Resmi Gazete, 30 Mayıs 1996 Tarih ve 55 Seri Nolu, “Katma Değer Vergisi Genel Tebliği”.

Resmi Gazete, 14 Nisan 2012 Tarih ve 117 Seri Nolu, “Katma Değer Vergisi Genel Tebliği”.

Resmi Gazete, 7 Ocak 2003 Tarih ve 193 Nolu, “Gelir Vergisi Kanunu”.

Resmi Gazete, 24 Haziran 2008 Tarih ve 267 Seri Nolu, “Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği”.

Resmi Gazete, 26 Kasım 1992 Tarih ve 21447 nolu Resmi Gazetede Yayımlanan “1 Sıra No' Lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği”.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü, *Dernek ve İktisadi İşletmesi Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği*, İstanbul, 2009,

TMUDESK, (2000), *Türkiye Muhasebe Standartları*, TÜRMOB Yayınları, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : MUHAMMET KAYA

Doğum Yeri : İskenderun

Medeni Hali : Bekar

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Zeliha Tolunay
Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu,
Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü

Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi : İngilizce (Orta)

İş Deneyimi :

Tekstibank & Stajyer, (2011-2012)

Mutlu Makine Sanayi Ticaret Ltd. Őti. Őn Muhasebe
Sorumlusu, (06.2016-08-2018)

